

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ: ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
<<ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ
ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ>>

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΒΟΖΙΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΠΑΤΡΑ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ/2009

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ

Περίληψη

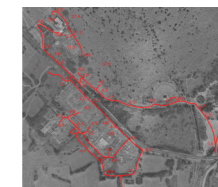
(1975) «Αν οι πολιτικοί και όσοι ασχολούνται με τον σχεδιασμό γνώριζαν την σχέση του κόστους για τον σχεδιασμό προσβάσιμου περιβάλλοντος — που οδηγεί στην ανεξαρτητοποίηση των ατόμων με αναπηρία και του κόστους για την απομόνωση των ατόμων αυτών και την εξάρτησή τους από την κοινότητα, θα τάσσονταν υπέρ της ολοκληρωτικής ένταξης αυτών δια μέσου ενός σχεδιασμού προσβάσιμου περιβάλλοντος χωρίς εμπόδια.»

Το πιο σημαντικό όμως δεν είναι οι χρηματικές απολαβές, αλλά η προσβασιμότητα και η ελευθερία κίνησης που θεωρούνται ένα από τα πιο βασικά δικαιώματα του ανθρώπου. Η δυνατότητα να μπορεί το κάθε άτομο αυτόνομα, με ασφάλεια και άνεση να προσεγγίσει και να χρησιμοποιήσει τις υποδομές, τις υπηρεσίες και τα αγαθά, να επικοινωνήσει και να πληροφορηθεί, είναι η παράμετρος του περιβάλλοντος που καθορίζει σε κάθε άτομο το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας επιλογών, για κάθε στιγμή της ζωής.

Βάση των παραπάνω, η παρούσα διπλωματική εργασία μελετάει: την ανάπτυξη διαδρομών για άτομα με ειδικές ανάγκες στον Αρχαιολογικό χώρο των Φιλιππων, στην περιοχή της Καβάλας. Με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε τα άτομα αυτά, να έχουν πρόσβαση στα πιο σημαντικά μνημεία του χώρου.

Αρχικά αναλύετε η τοποθεσία και οι λόγοι για τους οποίους οι Φίλιπποι, υπήρξαν κόμβος πλούτου και δρώμενων. Για την καλύτερη κατανόηση της πορείας αυτής, δηλαδή την ανάδειξη τους, αναγράφονται συνοπτικές πληροφορίες για την ιστορία των αποικιών στον Αρχαιολογικό χώρο. Πρόσθετα δίνονται οι μύθοι και οι αρχαίες παραδόσεις, της περιοχής.

Συνεχίζοντας έχουμε την περιγραφή του χώρου, μαζί με τα σημαντικότερα μνημεία και την κατάσταση που επικρατεί την δεδομένη χρονική στιγμή. Τονίζεται το γεγονός της προσβασιμότητας

και της σημασίας της, καταλήγοντας σε ένα ζήτημα σημαντικό για τον Αρχαιολογικό χώρο, που συνθέτεται από τα λειτουργικά και τα αισθητικά προβλήματα. Η αναρχία των διαδρομών και οι υψομετρικές διαφορές του εδάφους, είναι αυτό που θα μας απασχολήσει περισσότερο. Άλλωστε τα προβλήματα αυτά, είναι που μας δίνουν το έναυσμα για την δημιουργία της συγκεκριμένης εργασίας.

Για τον λόγο που μόλις αναφέραμε, δίνονται οι προδιαγραφές που ισχύουν για τα Α.Μ.Ε.Α. Προδιαγραφές όμως, που αφορούν μόνο τους εξωτερικούς χώρους.

Στο σημείο αυτό φθάνουμε τον στόχο μας, δίνοντας ένα πλήθος προτάσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Προτάσεις, λειτουργικής φύσεως που θα βοηθήσουν τον επισκέπτη να ακολουθήσει μία διαδρομή δίχως εμπόδια και που θα του επιτρέψει να σχηματίσει μία πλήρης εικόνα γι' αυτό που έχει δει. Ακόμη λαμβάνουμε υπόψη, τις χρηστικές λειτουργίες του Αρχαιολογικού χώρου, κάνοντας μερικές αρχιτεκτονικές προτάσεις, για κατασκευές που θα βοηθήσουν στη προσέγγιση περισσότερου κόσμου αλλά και την βελτίωση της εικόνας των Φιλιππων.

Πρόλογος

Η διπλωματική αυτή εργασία εξερευνάει τα προβλήματα και τις καταστάσεις που αντιμετωπίζει ο Αρχαιολογικός χώρος των Φιλιππων. Πάνω σε αυτά τα ζητήματα γίνεται η μελέτη ανάπτυξης διαδρομών για άτομα με ειδικές ανάγκες, προτείνοντας λειτουργικές και αρχιτεκτονικές λύσεις.

Για την επιτυχή ολοκλήρωση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, συνέβαλλε σημαντικά με την καθοδήγηση καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής, η Καθηγήτρια Κωνσταντίνα Βοζίκη. Την εταιρία Geomet (Αθήνα - Χαλάνδρι). Τον κ. Ιγνατάκη Ιωάννη, πολιτικός μηχανικός, για την βοήθεια και τις πληροφορίες που παρείχε στο στατικό κομμάτι των κατασκευών. Την Μαρία Καραγκούνη, φοιτήτρια της Αρχιτεκτονικής Αθηνών, για την παροχή βιβλίων της αρχιτεκτονικής αλλά και την θερμή υποστήριξή της στο έργο αυτό.

Αφιερώνεται στην οικογένεια μου για την υποστήριξη που μου παρείχαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ - ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΠΑΡΑΔΩΣΕΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1.1 Τοποθεσία & Ιστορία του Αρχαιολογικού Χώρου των Αρχαίων Φιλίππων.....	1
1.2 Αποικίες στην περιοχή του Αρχαιολογικού Χώρου των Φιλίππων.....	5
1.2.1 Προϊστορικοί χρόνοι.....	5
1.2.2 Ιστορικοί χρόνοι.....	5
1.2.3 Ρωμαϊκοί χρόνοι.....	6
1.2.4 Χριστιανικοί χρόνοι.....	6
1.2.5 Βυζαντινοί χρόνοι.....	7
1.2.6 Από την Τουρκοκρατία (1450 μ.Χ) έως σήμερα.....	7
1.3 Μύθοι – Αρχαίες Παραδώσεις.....	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

2.1 Περιγραφή του χώρου.....	10
2.2 Τα σημαντικότερα μνημεία και αρχιτεκτονικά σύνολα στον αρχαιολογικό χώρο των Φιλίππων σήμερα.	11
2.2.1 Αρχαίο Θέατρο.....	11
2.2.2 Αρχαία Αγορά - Forum	11
2.2.3 Ακρόπολη.....	12
2.2.4 Παλαίστρα.....	12
2.2.5 Φυλακή του Απόστολου Παύλου.....	12
2.2.6 Βασιλική Α΄	13
2.2.7 Βασιλική Β΄	13
2.2.8 Βασιλική Γ΄	13
2.2.9 Οκταγωνικός ναός	14
2.3 Υπάρχουσα κατάσταση.....	15
2.3.1 Προσβασιμότητα και η σημασία της.....	15
2.3.2 Λειτουργικά προβλήματα.....	16
2.3.3 Αισθητικά προβλήματα.....	20
2.3.4 Διαδρομές στον Αρχαιολογικό χώρο.....	21

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΜΟΤΗΤΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

3.1 Προδιαγραφές ΑΜΕΑ (Για εξωτερικούς χώρους).....	22
3.1.1 Ράμπες	22
3.1.2 Ανελκυστήρας	22
3.1.3 Αναβατήριο κατακόρυφης κίνησης	23
3.1.4 Αναβατήριο κλιμάκων.....	23
3.1.5 Στοιχεία προστασίας - ασφάλειας, για ράμπες και κλίμακες.....	23
3.1.6 Αστικός εξοπλισμός.....	24
3.1.7 Υλικά.....	24
3.1.8 Χώρος στάθμευσης	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΡΟΤΑΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

4.1 Πρόταση διαδρομής στον Αρχαιολογικό χώρο των Φιλίππων.....	26
4.2 Πρόταση ένωσης των δύο τμημάτων του Αρχαιολογικού χώρου.....	28
4.3 Αρχιτεκτονική πρόταση διαμόρφωσης.....	31
Εισαγωγή.....	33
4.3.1 Περίπτερο εισιτηρίων.....	33
4.3.2 Παγκάκι με σκίαση.....	39
4.3.3 Ράμπες.....	39
4.3.4 Πεζοδρόμηση - φωτισμός.....	40
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	37
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	42

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[1] <http://www.philippi.gr/tourismos/index.html>

[2] <http://www.philippi.gr/tourismos/archeology.html>

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 1 http://www.philippi.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=20&Itemid=35&limit=1&limitstart=2

Εικ. 2 Προσωπικό υλικό

Εικ. 3 Σελίδα 20-21, Χαϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΙΣΤΟΡΙΚΑ - ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΠΑΡΑΔΩΣΕΙΣ

1.1 Τοποθεσία & Ιστορία του Αρχαιολογικού Χώρου των Αρχαίων Φιλίππων

Ο σημαντικότερος Αρχαιολογικός χώρος της Ανατολικής Μακεδονίας και από τους σπουδαιότερους ολόκληρης της Ελλάδας είναι οι Φιλίπποι, όπου και βρίσκονται χαρακτηριστικά μνημεία της Ελληνικής (323 π.Χ. - 146 π.Χ.), Ρωμαϊκής (146 π.Χ. - 330 μ.Χ.) και Παλαιοχριστιανικής περιόδου (4^{ος} - 5^{ος} αι. μ.Χ.). [1]

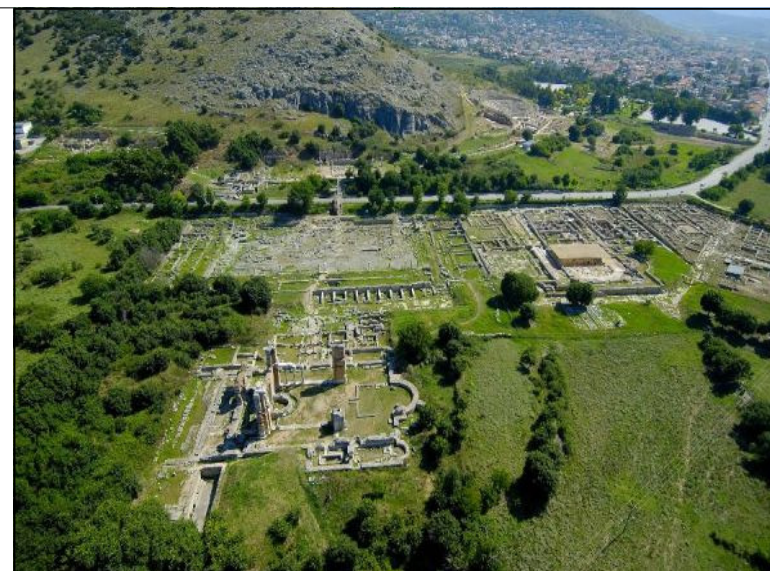
Ο Αρχαιολογικός χώρος των Φιλίππων (Εικ. 1) βρίσκεται στους πρόποδες του Παγγαίου όρους, ενώ απέχει 15 χλμ. από την πόλη της Καβάλας και 21 χλμ. από την πόλη της Δράμας. [2]

Τα ανατολικά των Κρηνίδων πρωτοκατοικήθηκαν κατά την νεολιθική εποχή (για τον Ελλαδικό χώρο από το 5600 π.Χ. - 3000 π.Χ.). Τα ευρήματα αυτής της περιοχής εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Φιλίππων (Εικ. 2). Σπουδαία δείγματα τέχνης από την περίοδο αυτή αποτελούν τα βραχογραφήματα που βρίσκονται στους οικισμούς των Φιλίππων και του Κρυονερίου. [1]

Ο περίβολος των τειχών ξεκινούσε από την κορυφή του λόφου, όπου βρίσκεται η Ακρόπολη, βορειοδυτικά του χώρου (Εικ. 3) και προχωρώντας στις απότομες κατωφέρειες της νότιας πλευράς περιέκλειε στους πρόποδες του λόφου ένα τμήμα της πεδιάδας προσφέροντας γη για κατοίκηση και για ανάπτυξη δημόσιων χώρων. Η αρχαιότητα του περιβόλου ανάγεται στην εποχή του Φιλίππου Β' και η νεότερη στα χρόνια του Ιουστινιανού Α' (527-565 μ.Χ.). [2]

Το τείχος του Φιλίππου Β', που είναι στο ανατολικό κυρίως σκέλος και στην ακρόπολη, έχει πάχος 2.30-2.85 μ. και είναι χτισμένο από μεγάλες μαρμάρινες πλίνθους κατά το κυρίως σύστημα. Το συνολικό μήκος της περιμέτρου των τειχών φτάνει τα 3.5 χλμ. Το τείχος ενισχύεται κατά διαστήματα από ισχυρούς Πύργους, που πλαισιώνουν επίσης τις τρεις πύλες που εντόπισαν οι ανασκαφές. Από αυτές οι δύο βρίσκονται στην δυτική πλευρά του τοίχους και η τρίτη ανατολικά. Στο σημερινό επισκέπτη είναι προσιπή μόνο η τελευταία από τις πύλες που αναφέραμε (Εικ. 3), η οποία συμβατικά ονομάστηκε από τους Αρχαιολόγους η Πύλη της Πόλης, καθώς από αυτήν ξεκινάει ο δρόμος που οδηγεί στο λιμάνι της Νεάπολης (η σημερινή πόλη της Καβάλας). [2]

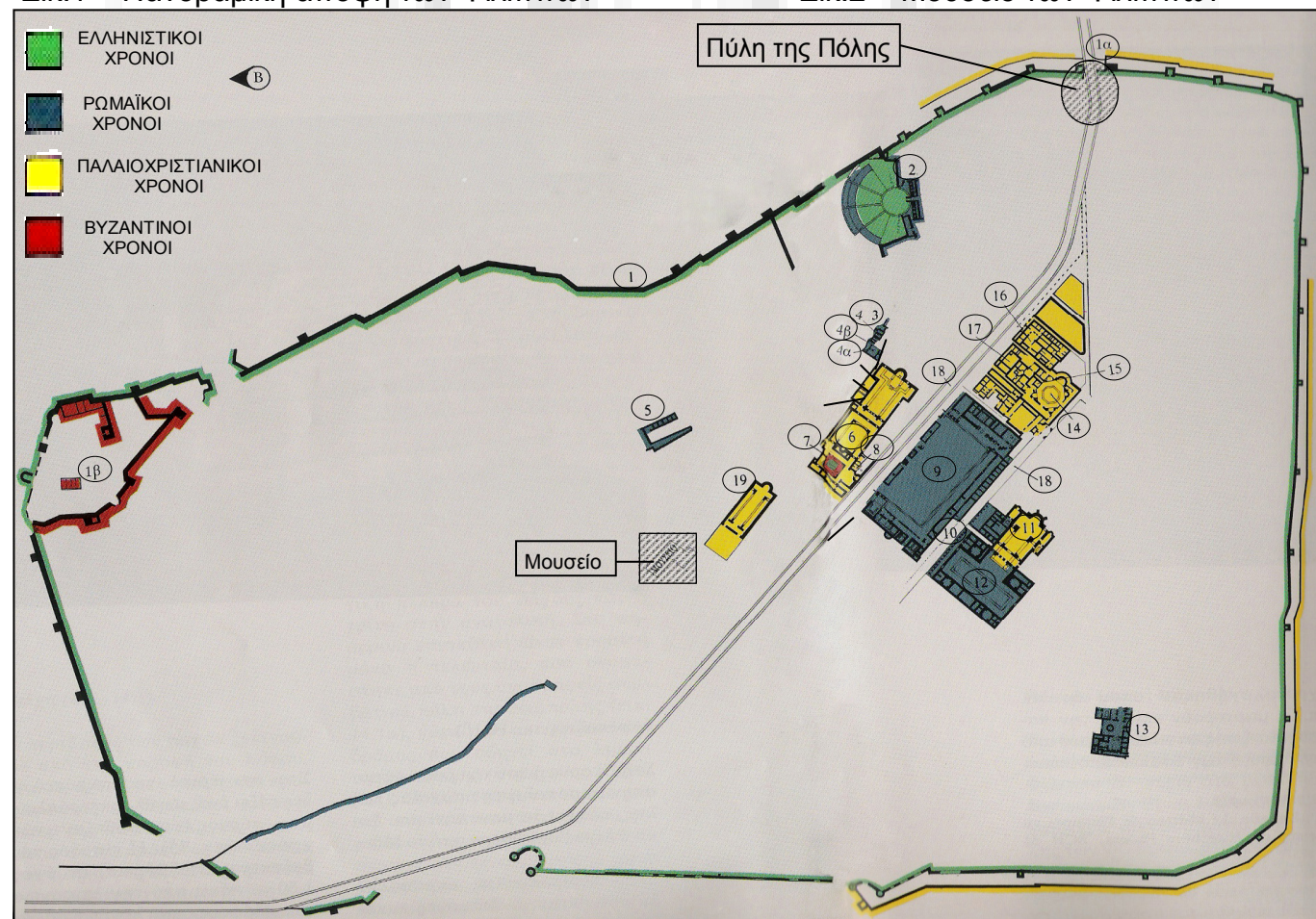
Οι πρώτες αρχαιολογικές μαρτυρίες για την ύπαρξη οργανωμένης ζωής στην περιοχή των Φιλίππων ανάγονται στην προϊστορική εποχή και αντιπροσωπεύονται από τα αρχαιολογικά ευρήματα

Εικ.1 Πανοραμική άποψη των Φιλίππων

Εικ.2 Μουσείο των Φιλίππων

ΥΠΟΜΝΗΜΑ			
1.	Περίβολος τειχών, αρχαίοι - ρωμαϊκοί χρόνοι	8.	«Φυλακή» του απόστολου Παύλου ρωμαϊκοί - βυζαντινοί χρόνοι
1α.	Πύλη Νεάπολης, 4ος αι. π.Χ	9.	Αγορά, ρωμαϊκοί χρόνοι
1β.	Ακρόπολη, αρχαίοι-βυζαντινοί χρόνοι	10.	Εμπορική Αγορά, ρωμαϊκοί χρόνοι
2.	Θέατρο, 4ος αι. π.Χ - ρωμαϊκοί χρόνοι	11.	Βασιλική Β', παλαιοχριστιανικοί Χρόνοι
3.	Ιερό Αρτέμιδος, ρωμαϊκοί χρόνοι	12.	Παλαίστρα, ρωμαϊκοί χρόνοι
4.	Ιερό Σιλβανού, ρωμαϊκοί χρόνοι	13.	Θέρμες - Λέσχη, ρωμαϊκοί χρόνοι
5.	Ιερό αιγυπτίων Θεών, ρωμαϊκοί χρόνοι	14.	Οκταγωνικός ναός, παλαιοχριστιανικοί χρόνοι
6.	Βασιλική Α' παλαιοχριστιανικοί χρόνοι	15.	Ταφικό ηρώο, ελληνιστικοί χρόνοι 2ος αι. π.Χ
7.	Ηρώο, 4ος αι. π.Χ - ρωμαϊκοί χρόνοι	16.	Επισκοπεϊόν, παλαιοχριστιανικοί χρόνοι
		17.	Βαλανείον, παλαιοχριστιανικοί χρόνοι
		18.	«Εγνατία» οδός, ρωμαϊκοί χρόνοι
		19.	Βασιλική Γ, παλαιοχριστιανικοί χρόνοι

Εικ.3 Διάγραμμα του Αρχαιολογικού χώρου των Φιλίππων

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 4 <http://users.otenet.gr/~filippi/history1.html>

Εικ. 5 Σελίδα 6, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 6 Σελίδα 15, Γεώργιος Γούναρης - Εμμανουέλλα Γούναρη, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ», 1η έκδοση, UNIVERSITY STUDIO PRESS Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων και Περιοδικών, Θεσσαλονίκη 2004

Εικ. 7 Σελίδα 76, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 8 Σελίδα 77, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Φίλιππος Β΄ 382-336 π.Χ, γιός του Βασιλιά της Μακεδονίας Αμύντα Γ΄. Βασίλευσε 24 χρόνια (359-336 π.Χ.) ώσπου δολοφονήθηκε. (<http://www.Krassanakis.gr/macedonia.htm>)

του προϊστορικού οικισμού στη θέση Ντικιλί Τας ή Μεγάλο Λιθάρι. Η περιοχή που προαναφέρθηκε βρίσκεται 2 χλμ. ανατολικά των Φιλίππων, σε χαμηλό λόφο, στις παρυφές, άλλοτε των ελών που κάλυπταν την πεδιάδα των Φιλίππων. [3]

Η ζωή του προϊστορικού οικισμού άρχισε στη μέση νεολιθική εποχή (περίπου 5000 π.Χ.) και συνεχίστηκε δίχως διακοπή σε όλη την υστερική νεολιθική εποχή (4000-3000 π.Χ.) και την εποχή του χαλκού (3000-1050 π.Χ.) έως την πρώιμη εποχή του σιδήρου (1050-700 π.Χ.). Στην πρώιμη εποχή του σιδήρου ο οικισμός Ντικιλί Τας εγκαταλείφθηκε και αναπτύχθηκε ένας νέος δυτικότερα, στην κορυφή του Οχυρού Λόφου. [3]

Στην ακρόπολη αυτή, που βρίσκεται κοντά σε πλούσιες πηγές νερού, Θάσιοι με αρχηγό τον εξόριστο Αθηναίο πολιτικό Καλλίστρατο ίδρυσαν την αποικία Κρηνίδες στα 360 π.Χ. Η νέα αποικία βρίσκεται σε εξαιρετικά προνομιακή θέση. Από το στενό πέρασμα ανάμεσα στους πρόποδες του Ορβήλου Όρους και στα έλη περνούσε ο μοναδικός δρόμος που ένωνε το εσωτερικό της αρχαίας Θράκης με τα παράλια. Από την θέση αυτή οι Κρηνίδες μπορούσαν να εξασφαλίσουν στη μητρόπολη Θάσο πρόσοδο στα πλούσια γεωργικά αγαθά, στην ναυπηγήσιμη ξυλεία και στα πλούσια μεταλλεία χρυσού και αργύρου της περιοχής. [3]

Το ελπιδοφόρο αυτό ξεκίνημα της νέας αποικιακής δραστηριότητας της Θάσου, που σφραγίστηκε με ένα νέο νόμισμα με την επιγραφή «ΘΑΣΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟ» (Εικ 4) δεν είχε συνέχεια. Τέσσερα χρόνια αργότερα οι Θάσιοι άποικοι κάτω από την απειλή των τοπικών θρακικών φυλών υποχρεώθηκαν να ζητήσουν ενίσχυση από την ανερχόμενη τότε δύναμη του ελληνισμού, το βασίλειο της Μακεδονίας. Ο βασιλιάς της Μακεδονίας Φίλιππος Β' αναγνωρίζοντας την προνομιακή θέση της πόλης έσπευσε να την καταλάβει στα 356 π.Χ. Αμέσως μετά την οχύρωσε με ισχυρό τείχος, εγκατέστησε σε αυτήν Μακεδόνες αποίκους και την μετονόμασε σε Φιλίππους. [3]

Με τον εντοπισμό νέων μεταλλείων χρυσού στη θέση Άσυλα (σε μικρή απόσταση από την πόλη των Φιλίππων) και την εντατική εκμετάλλευσή τους, ο Φίλιππος Β' κατάφερε να αναδείξει τους Φιλίππους σε σημαντική οικονομική δύναμη του βασιλείου και πιθανώς εγκατέστησε εκεί το βασιλικό νομισματοκοπείο. (Εικ. 5-6) [3]

Οι πληροφορίες για την ιστορικότητα και τον πολιτισμό της πόλης στην εποχή των Μακεδόνων είναι ακόμη περιορισμένες, καθώς οι ανασκαφές έχουν αποκαλύψει έως τώρα μνημεία των νεότερων κυρίως φάσεων της πόλης, όπως των Ρωμαϊκών και παλαιοχριστιανικών χρόνων. Τα ελάχιστα ωστόσο λείψανα κτηρίων ελληνιστικών χρόνων που έχουν αποκαλυφθεί κάτω από τις μεταγενέστερες οικοδομικές φάσεις, οι επιγραφές, τα νομίσματα, ποικίλα άλλα ευρήματα (Εικ. 7-8). Οι

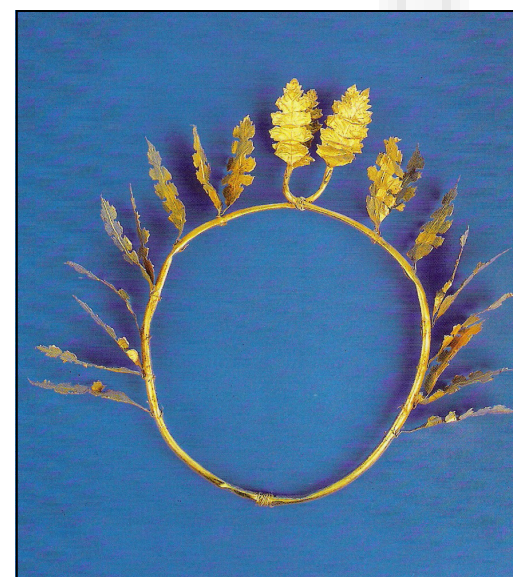
Εικ.4

Χάλκινο νόμισμα Κρηνίδων. Οπισθότυπος: τρίποδας και επιγραφή: «ΘΑΣΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟ»

Εικ.5 →

Χάλκινο νόμισμα Φιλίππων. Οπισθότυπος: τρίποδας και επιγραφή: «ΦΙΛΙΠΠΩΝ»

Εικ. 6 ↑

Χρυσό νόμισμα Φιλίππου Β'. Εμπροσθότυπος: δαφνοστεφής κεφαλή Απόλλωνος. Οπισθότυπος: Ξυλωρίς και επιγραφή Φιλίππου

Εικ.7 - 8

Ελληνιστικό ταφικό ηρώο. Χρυσά κοσμήματα. (Μουσείο Καβάλας)

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 9 Σελίδα 9, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 10 Σελίδα 10, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 11 Σελίδα 79, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 12 Σελίδα 88, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πρώτη χριστιανική εκκλησία που ίδρυσε ο απόστολος Παύλος στην Ευρώπη (http://www.jesuslovesyou.gr/images/biblical/_Greece/Philippoi/Baptistery_SaintLydia_jpg)

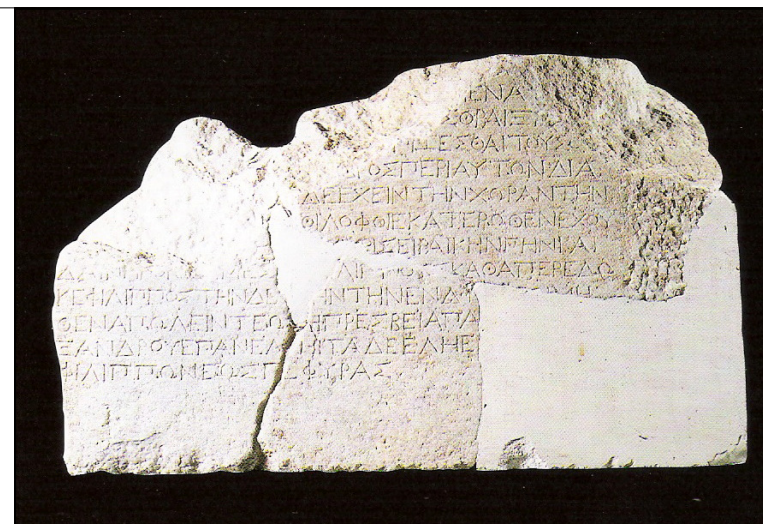

αποσπασματικές πληροφορίες των αρχαίων πηγών συνθέτουν μία πρώτη εικόνα της πόλης των Φιλίππων στους υστερικούς χρόνους (300-136 π.Χ.). [3]

Ως πόλη-κράτος διατηρούσε με την επιβίωση των παλαιών πολιτειακών της θεσμών, όπως παραδείγματος χάρη την εκκλησία του δήμου, πολιτική αυτονομία στην εσωτερική της διοίκηση, ενώ παράλληλα και χάρη στην εκμετάλλευση της ευρύτερης περιοχής γύρω της λειτούργησε ως αυτόνομη οικονομική μονάδα του βασιλείου της Μακεδονίας. Από μια αποσπασματική επιγραφή, που βρέθηκε στις ανασκαφές των Φιλίππων (Εικ. 9), μαθαίνουμε ότι τα αμφισβητούμενα όρια της «χώρας» των Φιλίππων είχαν καθοριστεί με ειδικό διάγραμμα του Αλεξάνδρου. Στα χρόνια των διαδόχων και στην εποχή της τελικής αναμέτρησης των Μακεδόνων με την Ρώμη οι Φίλιπποι φαίνεται ότι είχαν παραμείνει στο περιθώριο των συγκρούσεων. [3]

Την εποχή όμως της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας η μεγάλη ρωμαϊκή οδός, η «Εγνατία», που διασχίζει τους Φιλίππους, ξαναφέρνει την πόλη στο προσκήνιο των μεγάλων ιστορικών γεγονότων. Σταθμός στην ιστορία της πόλης υπήρξε η μεγάλη μάχη που δόθηκε το 42 π.Χ., έξω από τα δυτικά της τείχη ανάμεσα σε δύο ρωμαϊκές στρατιές: αυτή των δημοκρατών Βρούτου και Κάσσιου εναντίων των συνεχιστών της πολιτικής του Ιούλιου Καίσαρα, Οκταβιανού και Αντώνιου. Η ήττα των δημοκρατικών στη μάχη των Φιλίππων (Εικ. 10) σφράγισε και το τέλος της δημοκρατίας στη Ρώμη ανοίγοντας στον Οκταβιανό τον δρόμο για την αυτοκρατορία. Μετά την μάχη εγκαταστάθηκαν στην εύφορη περιοχή των Φιλίππων ρωμαίοι άποικοι και βετεράνοι στρατιώτες (Εικ. 11) και η πόλη μετατράπηκε από τον Οκταβιανό σε ρωμαϊκή αποικία, που γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση στο 2^ο αι. μ.Χ.. Ο ρωμαϊκός χαρακτήρας είναι εμφανής όχι μόνο στα λαμπρά οικοδομήματα και στα έργα τέχνης αλλά και στις επιγραφές, όπου κυριαρχεί η επίσημη γλώσσα της πόλης, η λατινική. [3]

Εν τω μεταξύ μία άλλη σημαντική αλλαγή άρχισε αθόρυβα να συντελείτε στην κοινωνία της πόλης. Στα 49/50 μ.Χ. ο απόστολος Παύλος υπακούοντας, όπως γράφουν οι πράξεις των Αποστόλων, έφθασε στους Φιλίππους και ίδρυσε εκεί την πρώτη χριστιανική εκκλησία¹ στην Ευρώπη. Από την επιστολή του Παύλου προς τους Φιλιππησίους διαπιστώνονται οι ιδιαίτεροι δεσμοί, που ο πρώτος απόστολος των εθνών ανέπτυξε με τη χριστιανική εκκλησία των Φιλίππων. Με την ίδρυση την Κωνσταντινούπολης και την μεταφορά της έδρας του ανατολικού ρωμαϊκού κράτους σε αυτή (330 μ.Χ.) και παράλληλα με την επικράτηση του χριστιανισμού (4^{ος} αι. μ.Χ.) και το σταδιακό εξελληνισμό του ανατολικού ρωμαϊκού κράτους η ρωμαϊκή αποικία των Φιλίππων επανακτά τον ελληνικό της χαρακτήρα και η ελληνική γλώσσα, η οποία ουδέποτε είχε εξαφανιστεί, επικρατεί και πάλι στις επιγραφές (Εικ. 12). Με την αλλαγή της θρησκείας τα μεγάλα δημόσια κτήρια (που

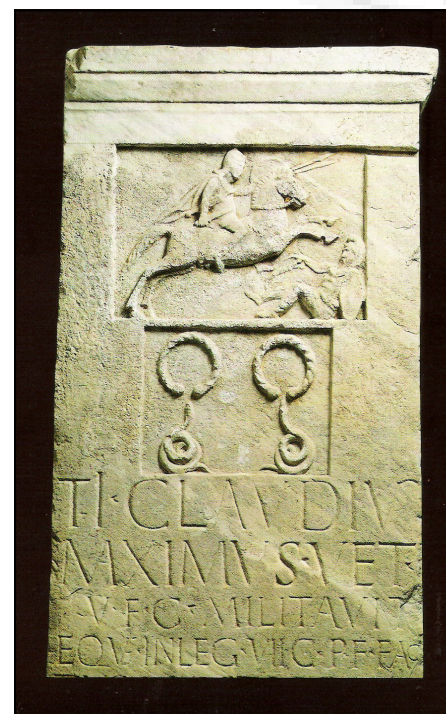
Εικ. 9

Απόσπασμα διαγράμματος του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Από το κείμενο προκύπτει ότι ο Αλέξανδρος καθόρισε τα όρια της «χώρας», καθώς και τον τρόπο διαχείρισης των φυσικών πόρων της

Εικ. 10

Χάλκινο νόμισμα της ρωμαϊκής αποικίας των Φιλίππων. Εμπροσθότυπος: Νίκη και επιγραφή: VIC(TORIA) AUG(GUSTA).

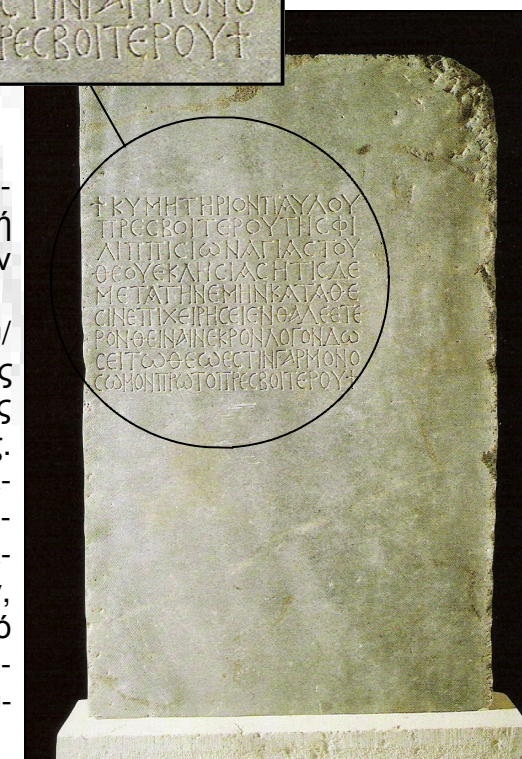
Εικ. 11

Επιτύμβια ενεπίγραφη στήλη του Βετεράνου Τιβέριου Κλαυδίου. Στη στήλη περιγράφεται η στρατιωτική σταδιοδρομία του λεγεωνάριου και μνημονεύονται οι τιμές που δέχτηκε από τον Τραϊανό για το κάτορθμα του στον δακικό πόλεμο.

Εικ. 12

Επιτύμβια ελληνόγλωσση επιγραφή παλαιοχριστιανικών χρόνων. Κοιμητήριο Παύλου/Πρεσβυτέρου της Φιλιππισίων αγίας του Θεού εκκλησίας. Η τις δε μετά την εμήν καταθέσιν επιχειρήσει ενθάδε έτερον θείναι νεκρόν, λόγον δώσει τω Θεό εστίν γάρ μόνο σώμον πρωτοπρεσβυτέρου

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 13 Σελίδα 54, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 14 Σελίδα 14, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

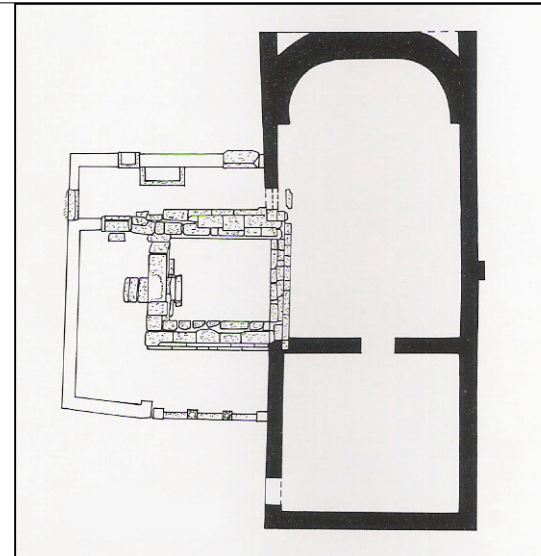
Εικ. 15 Σελίδα 16, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 16 Σελίδα 85, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

καταστράφηκαν είτε από τον σεισμό είτε από άλλες αιτίες) τα διαδέχονται μνημειακοί χριστιανικοί ναοί και η πόλη μετατρέπεται σε κέντρο χριστιανικής λατρείας. [3]

Ο πρώτος χριστιανικός ευκτήριος οίκος στους Φιλίππους ιδρυμένος δίπλα σε ταφικό ηρώο ελληνιστικών χρόνων (Εικ. 13) ήταν αφιερωμένος, σύμφωνα με ψηφιδωτή επιγραφή του δαπέδου του, στον απόστολο Παύλο (Εικ. 14) και χρονολογείται στο 313/2-342/3 μ.Χ. . Στη θέση του ιδρύθηκε αργότερα μεγάλος οκτάγωνος ναός που περιλάμβανε βαπτιστήριο και άλλα προσκτίσματα και ήταν ο μητροπολιτικός ναός της πόλης. Εκτός από το Οκτάγωνο οι ανασκαφές έφεραν στο φως μέσα στην πόλη τρεις μεγάλες παλαιοχριστιανικές βασιλικές, που χρονολογούνται στον 5^ο και 6^ο αιώνα μ.Χ. . Έξω από την πόλη, στο ανατολικό νεκροταφείο, έχει ανασκαφεί τρίκλιτη κοιμητηριακή βασιλική του 4^{ου} αι. και έχουν εντοπιστεί δύο ακόμη εκκλησίες. Οι παλαιοχριστιανικές επιτάφιας επιγραφές δίνουν στοιχεία για την κοινωνία της εποχής, όπως ονόματα επαγγέλματα και βαθμούς αξιωματούχων, ενώ άλλα ευρήματα από τις ανασκαφές στην πόλη των παλαιοχριστιανικών χρόνων δηλώνουν το υψηλό βιοτικό επίπεδο της πόλης. [3]

Στο τέλος του 6^{ου} και στις αρχές του 7^{ου} αι. η πόλη παρουσίασε σημεία έντονης παρακμής, μη έχοντας τη δυνατότητα να αναστηλώσει τα υστερορωμαϊκά και παλαιοχριστιανικά κτήρια που άρχισαν να καταστρέφονται από τους σεισμούς, ούτε και να αναγειρεί καινούρια (Εικ. 15). Την ίδια εποχή σλαβικές επιδρομές στην ευρύτερη περιοχή έκαναν εμφανή τα φαινόμενα της παρακμής. Μέρος του πληθυσμού εγκατέλειψε την πόλη και εγκαταστάθηκε στα ορεινά ή μετακινήθηκε σε μεγαλύτερες πόλεις. Μετά τις αρχές του 7^{ου} αι. η πόλη συρρικνώθηκε και έχασε τη σημασία της ως θρησκευτικό, διοικητικό και οικονομικό κέντρο, ενώ στα βυζαντινά χρόνια επέζησε κυρίως ως οχυρό φρούριο, όπως φαίνεται και από τις επισκευές των τειχών της ακρόπολης της στα χρόνια του αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά (963-969 μ.Χ.) (Εικ. 16) [3]

Εικ. 13

Ο Ελληνιστικός τάφος - ηρώο και ο ευκτήριος οίκος του επισκόπου Πορφυρίου.

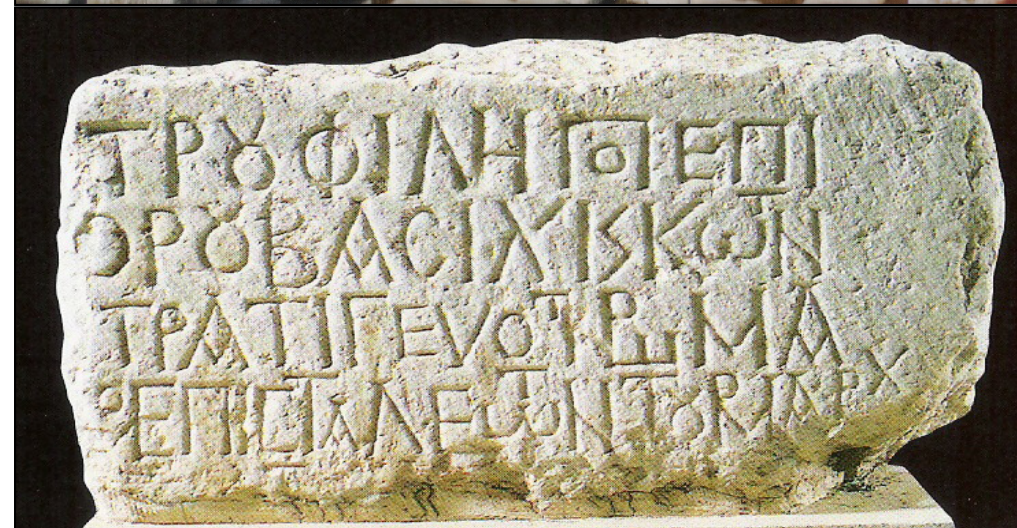
Εικ. 14

Ψηφιδωτό δάπεδο, του πρώτου χριστιανικού ευκτήριου οίκου των Φιλίππων. Ο οίκος ήταν αφιερωμένος στον απόστολο Παύλο.

Εικ. 15

Άποψη της εμπορικής οδού των Φιλίππων (μετά τους σεισμούς του τέλους του 6ου - αρχών του 7ου αι. μ.Χ). Μαρμάρινοι κίονες κατεστραμμένων κτηρίων μεταφέρθηκαν και τοποθετήθηκαν στο κατάστρωμα της οδού προς επαναχρησιμοποίηση.

Εικ. 16

Βυζαντινή επιγραφή της εποχής του αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά (963 - 969) κάστρου Φιλήπου επί Νικηφόρου Βασιλείου και Κωνσταντίνου στρατιγεύοντος Ρωμανού επιστατούντος Λέωντος τουρ μάρχου

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ - ΟΛΗ Η ΕΝΟΤΗΤΑ 1.2 ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΠΗΓΗ

[4] <http://www.philippi.gr/tourismos/history.html>

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Για τις χρονολογίες που χρησιμοποιούνται στους τίτλους των αποικιών είναι από τις εξής ηλεκτρονικές διευθύνσεις.

www.ptolemais.com/08-neolythikhepoxh.htm

el.wikipedia.org/wiki

www.easypedia.gr

www.army.gr/structure/eg/dieuthinseis/DPZ/history.htm

www.alistraki-makedonia.de/MACEDONIA/MACEDONIA_index.html

1. Heuzey Leon (1831-1922), διάσημος Γάλλος Αρχιτέκτονας και Ιστορικός. Το 1855 ήρθε στην Ελλάδα ως μέλος της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής της Αθήνας και για τα επόμενα δύο χρόνια ταξίδεψε εντατικά στην Μακεδονία και την Ακαρνανία. (http://en.wikipedia.org/wiki/Leon_Heuzey)
2. Θεόφραστος (Περιπατητικός), αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος. Γεννήθηκε στη Λέσβο. Μαθητής του Αριστοτέλη, μετά τον θάνατο του ανέλαβε σαν προϊστάμενος την διεύθυνση του λυκείου. Από την συγγραφική του εργασία διασώθηκε ένα φιλολογικό έργο του, «οι χαρακτήρες». (www.mousa.gr)

1.2 Αποικίες στην περιοχή του Αρχαιολογικού Χώρου των Φιλίππων [4]

1.2.1 Προϊστορικοί χρόνοι (10.000 – 1.000 π.Χ)

Πολύ πριν έρθουν οι Έλληνες στους Φιλίππους υπήρχε ένας συνοικισμός της Νεολιθικής εποχής, που ανακαλύφθηκε τις τελευταίες δεκαετίες, δίπλα σε πηγές νερού, στη θέση Ντικιλί-Τας (Ορθόπετρα).

Τα ευρήματα ανάγονται στην Πρωτοελληνική εποχή (2850-2250 π.Χ.), ενώ τα νεώτερα ευρήματα χρονολογούν τον συνοικισμό στην περίοδο 1700-1500 π.Χ. . Βρέθηκαν τμήματα μεγάλων αγγείων, όπλα, πέλεκυς, αγροτικά εργαλεία και πήλινα ειδώλια ανθρώπων και ζώων. Ο συνοικισμός του Ντικιλί-Τας στις προϊστορικές σκοτεινές χιλιετηρίδες μπορεί να θεωρηθεί σαν μακρινός πρόγονος της πόλης των ιστορικών χρόνων.

1.2.2 Ιστορικοί χρόνοι

Στους ιστορικούς χρόνους σε ολόκληρη την περιοχή του Παγγαίου ζουν θρακικά φύλα, που διακρίνονται για την πολεμική τους τέχνη και ικανότητα.

Οι Έλληνες έρχονται αργότερα. Γίνεται μια πρώτη απόπειρα των Αθηναίων να κατακτήσουν αυτή την εύφορη περιοχή το 465 π.Χ., όπου διεξάγεται μια μάχη μεταξύ Αθηναίων και θρακικών φύλων. Οι Αθηναίοι χάνουν τη μάχη, αφήνοντας στο πεδίο της μάχης 10.000 νεκρούς οπλίτες. Αργότερα, ανάμεσα στο 360-359 π.Χ. Έλληνες άποικοι από τη Θάσο, με αρχηγό τον εξόριστο Αθηναίο ρήτορα και πολιτικό Καλλίστρατο, ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή των Φιλίππων κτίζοντας την πρώτη μικρή πόλη. Η πόλη αυτή πριν πάρει το όνομα του βασιλιά των Μακεδόνων Φιλίππου Β΄ είναι γνωστή άλλοτε με το όνομα Κρηνίδες και άλλοτε με το όνομα Δάτον. Το όνομα Κρηνίδες οφείλεται στα άφθονα νερά που πηγάζουν ολόγυρα στην περιοχή «κρήναι γαρ είσι περί τώ λόφω ναμάτων πολλαί» (Από το έργο του Αππιανού - Ρωμαϊκός εμφύλιος IV, 105,439) . Το όνομα Δάτον είναι απήχηση της ξακουστής ευφορίας της περιοχής αυτής που εκφραζόταν με την παροιμία - Δάτον αγαθών και αγαθών αγαθίδας.

Δεν ήταν όμως, μόνο η εύφορη γη που προσέλκυσε τους Αθηναίους και τους Θάσιους.

Η γη αυτή έκρυβε μεταλλεία χρυσού πίσω από την Ακρόπολη. Με την κατοχή και εκμετάλλευσή τους από τους Θάσιους κυκλοφόρησαν νέα νομίσματα, χρυσά και χάλκινα, τα οποία είχαν για κύρια παράσταση το κεφάλι του Ηρακλή και στην πίσω πλευρά ένα τρίποδα ή άλλες φορές ένα τόξο με ρόπαλο. Τα νομίσματα αυτά είχαν την επιγραφή «ΘΑΣΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟ»

Στην αποικία αυτή δόθηκε εξαιρετική σημασία. Υποστηρίχθηκε από ιστορικούς πως η 11^η επιστολή του Πλάτωνα προς τον Θάσιο Λαοδάμα αφορά τη νομοθεσία και οργάνωση των Κρηνίδων.

Περνώντας στα χρόνια της βασιλείας του Φιλίππου Β΄ οι δραστηριότητες των Θρακών βασιλέων αποτελούσαν μόνιμη πηγή ανησυχίας και δημιουργούσαν προβλήματα στα βόρεια σύνορα του Μακεδονικού κράτους. Ο Φίλιππος υποχρεώθηκε επανειλημμένως από τις περιστάσεις να εμπλακεί στις υποθέσεις της Θράκης. Όταν ο Φίλιππος κατέλαβε (357 π.Χ.) την Αμφίπολη στον κάτω ρου του Στρυμόνα, ένας βασιλιάς ενός θρακικού φύλου, ο Κετρίπορις, άρχισε να επιτίθεται εναντίον ελληνικών πόλεων της πεδιάδας του Δάτου. Μία από αυτές, οι Κρηνίδες, ζήτησε προστασία από τον Φίλιππο, ο οποίος ανταποκρίθηκε άμεσα θέτοντας τέρμα στις θρακικές επιδρομές, προσαρτώντας την περιοχή και επανιδρύοντας τις Κρηνίδες ως «Φιλίππους».

Ο Φίλιππος διείδε την στρατηγική και οικονομική σημασία των Κρηνίδων. Αφού την κατέλαβε, αύξησε τον πληθυσμό της με Μακεδόνες αποίκους και της έδωσε το όνομά του. Έτσι δημιουργήθηκε η Μακεδονική πόλη Φίλιπποι. Ένα μεγάλο και ισχυρό τείχος περιέβαλε την πόλη και την κόσμησε ένα θέατρο, από τα καλύτερα της Αρχαίας Ελλάδας.

Η πόλη των Φιλίππων αναδείχθηκε πρώτιστη βασιλική αποικία και η προσάρτησή της αποτέλεσε ένα σταθερό βήμα προς την πραγματοποίηση της επέκτασης της Μακεδονίας από τον Στρυμόνα έως τον Νέστο. Ταυτόχρονα ο Φίλιππος άρχισε να εκμεταλλεύεται εντατικά τα χρυσωρυχεία που είχαν το όνομα άσυλα, ίσως γιατί όπως υπέθεσε ο Γάλλος αρχαιολόγος Heuzey¹, όσοι εγκληματίες ή φυγάδες σκλάβοι έρχονταν εδώ έβρισκαν ασυλία, δουλεύοντας στα χρυσωρυχεία. Ο Ηρόδοτος, ονομάζει τα χρυσωρυχεία «Συλέος Πεδίον και Σκαπτή ύλη» και αποδίδει στα χρυσωρυχεία μια πρόσοδο ανώτερη από 1000 τάλαντα το χρόνο. Στους Φιλίππους εγκαταστάθηκε το βασιλικό νομισματοκοπείο, όπου κόπηκε το περίφημο νόμισμα, το Φιλίππειον.

Ο Θεόφραστος² που γνώριζε καλά την περιοχή των Φιλίππων, μας πληροφορεί πως τον 4ο αιώνα π.Χ. με την εγκατάσταση των Μακεδόνων αποίκων εκτελείται ένα τεράστιο πλουτοπαραγωγικό έργο: αποξηράνθηκε ένα μεγάλο μέρος της πεδιάδας που ως τότε ήταν σκεπασμένη με νερά και έλη. Το αποξηραντικό έργο που επιτεύχθηκε είχε και ως αποτέλεσμα την καλύτερευση του κλίματος της περιοχής.

Το 304 π.Χ. η πόλη των Φιλίππων ανέδειξε έναν Ολυμπιονίκη. Ο Λάμπρος ο Φιλιππήσιος αναδείχθηκε νικητής τεθρίππων.

Μεγάλη είναι η άγνοιά μας για την ιστορία της πόλης στους αιώνες που ακολουθούν ως τη Ρωμαϊκή κατάκτηση. Φιλολογικές μαρτυρίες δεν υπάρχουν και το έργο του ιστορικού Μαρσύα που καταγόταν από τους Φιλίππους και έγραψε για την πατρίδα του δυστυχώς χάθηκε.

Οι λίγες επιγραφές που βρέθηκαν στις ανασκαφές και που χρονολογούνται στην Ελληνιστική εποχή μας πληροφορούν για την προσωπική επέμβαση του Μέγα Αλεξάνδρου στο ζήτημα της αποξήρανσης των Τεναγών, για την περιοδική πώληση του αξιώματος του ιεροκήρυκα και για ένα ψήφισμα προς τιμήν κάποιου πολίτη που δάνεισε στην πόλη χρηματικό ποσό με μικρό ή δίχως τόκο. Από ένα ψήφισμα των Φιλίππων στα μέσα του 3ου αιώνα π.Χ., που βρέθηκε στην Κω, μαθαίνουμε για την υποδοχή των Θεωρών της νήσου, που ήρθαν στους Φιλίππους να κηρύξουν εκεχειρία και να κάνουν γνωστό τον εορτασμό των Ασκληπιείων. Η τοπική βουλή απένειμε στους απεσταλμένους διάφορες τιμές και ενέκρινε ένα στρατιωτικό απόσπασμα για την συνοδεία τους ως την Νεάπολη (Καβάλα).

Κατά τη διάρκεια της Μακεδονικής κυριαρχίας οι Φίλιπποι είναι μία από τις κύριες πόλεις του Μακεδονικού Βασιλείου με οικονομική ακμή αλλά και ιδιαίτερα προνόμια. Ο πληθυσμός όμως και η σημασία της πόλης με τη ροή του χρόνου ελαττώνεται σημαντικά, μέχρι την εποχή της Ρωμαϊκής κατάκτησης (168 π.Χ.).

1.2.3 Ρωμαϊκοί χρόνοι (146π.Χ - 330 μ.Χ)

Το 86 π.Χ. η πόλη των Φιλίππων αναφέρεται στον πόλεμο της Ρώμης κατά του βασιλιά του Πόντου Μιθριδάτη και από τους Φιλίππους περνούν τα Ρωμαϊκά εκστρατευτικά σώματα. Λίγο αργότερα, το 42 π.Χ. ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, η Μάχη των Φιλίππων, κάνει το όνομα της πόλης γνωστό σε όλη την υφήλιο.

Αμέσως μετά τη μάχη ο Αντώνιος εγκατέστησε στην πόλη τους πρώτους Ρωμαίους αποίκους και λίγο αργότερα, το 30 π.Χ., ο Οκταβιανός έστειλε από την Ιταλία νέους πολυάριθμους αποίκους. Οι Ρωμαίοι άποικοι εγκαταστάθηκαν σαν αστοί μέσα στους Φιλίππους αλλά και σαν αγρότες στα γύρω χωριά του κάμπου. Δημιουργήθηκε έτσι η αποικία Augusta Julia Philippensis που προσαρτήθηκε στη φυλή Voltinia και είχε τους δικούς της άρχοντες και τη δική της διοικητική οργάνωση. Η μικρή πόλη μεγάλωσε, ο πληθυσμός της διαφοροποιήθηκε με την εγκατάσταση του Ρωμαϊκού στοιχείου και η ελληνική γλώσσα παραμερίστηκε από τη Λατινική που έγινε τότε η επίσημη γλώσσα της αποικίας. Αργότερα τον 3ο - 4ο αιώνα μ.Χ. η ελληνική γλώσσα θα ξαναπάρει τη θέση της.

Στη Ρωμαϊκή εποχή και ιδιαίτερα στα χρόνια των Αντωνίων, ανθίζουν οι τέχνες στους Φιλίππους. Κτίζονται μεγάλες δαπανηρές οικοδομές, το Forum, η εμπορική αγορά, η παλαίστρα, τα λουτρά και ένα μεγάλο υδραγωγείο που έφερνε νερό στην πόλη από τη δυτική πλευρά. Υψώθηκαν αγάλματα και μνημεία που αλλάζουν την υποδομή και την πολιτιστική όψη της πόλης. Οι θρησκευτικές δοξασίες του ντόπιου θρακικού πληθυσμού και των Ελλήνων αποίκων ανακατεύθηκαν με τις δοξασίες των Ρωμαίων και τα θρησκευτικά ρεύματα της Ανατολής και δημιουργήθηκε έτσι το Πάνθεον της αποικίας.

1.2.4 Χριστιανικοί χρόνοι

Τελευταία έρχεται η Χριστιανική θρησκεία. Ο σταυρός παίρνει τη θέση των ειδωλολατρικών συμβόλων. Οι κάτοικοι των Φιλίππων είναι οι πρώτοι κάτοικοι της Ευρώπης που ακούνε το κήρυγμα της νέας θρησκείας.

Μια μέρα του 49-50 μ.Χ. ένα πλοίο αποβιβάζει τον Απόστολο Παύλο, τον Τιμόθεο και τον συγγραφέα των Πράξεων των Αποστόλων - πιθανότατα τον Λουκά - στη Νεάπολη, τη σημερινή Καβάλα. Από τη Νεάπολη μέσω της Εγνατίας οδού φθάνουν στην πόλη των Φιλίππων, όπου και διαμένουν. Κοντά στη δυτική πλευρά του τείχους της πόλης υπήρχε ένα μικρό ποταμάκι, όπου ήταν ο τόπος προσευχής των Εβραίων. Εκεί κατευθύνθηκε ο Απόστολος Παύλος ένα Σάββατο με τους συνοδούς του και απεύθυνε για πρώτη φορά το κήρυγμά του στις συγκεντρωμένες γυναίκες. Η Λυδία από τα Θυάτειρα τον ακούει προσεκτικά και πρώτη παίρνει το βάπτισμα της νέας θρησκείας. Έπειτα παρακαλεί τον Παύλο να δεχθεί την φιλοξενία της. Η Λυδία αποτέλεσε την πρώτη Ευρωπαία που βαπτίσθηκε χριστιανή.

Πολλές μέρες ο Απόστολος Παύλος με τους συνοδούς του περπατάει τον δρόμο από την πύλη προς την Εβραϊκή Συναγωγή και διακηρύττει τον λόγο του Θεού. Σε όλη την διαδρομή τον ακολουθεί μια γυναίκα δούλη - κατά τον κόσμο των Φιλίππων, δαιμονισμένη - από την μαντική ικανότητα της οποίας οι κύριοί της κέρδιζαν χρήματα. Αυτή η "δαιμονισμένη" δούλη δέχεται το κήρυγμα του Αποστόλου Παύλου και δείχνει πίστη στη νέα θρησκεία. Διακηρύττει στην πόλη πως θεραπεύτηκε από τον δαίμονα που είχε μέσα της. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να θιγούν τα συμφέροντα των κυρίων της, οι οποίοι συνέλαβαν τον Παύλο και τον Σίλα και τους οδήγησαν στην Αγορά. Εκεί τους έδειραν, τους κακοποίησαν και κατόπιν τους έκλεισαν στη φυλακή. Για τη νύχτα της φυλάκισής τους, το δυνατό σεισμό που έγινε τα μεσάνυχτα και για το βάπτισμα του δεσμοφύλακα και της οικογένειάς του, υπάρχει λεπτομερειακή αφήγηση στις 'Πράξεις των Αποστόλων'. Την επόμενη μέρα τους άφησαν ελεύθερους. Πήγαν στο σπίτι της Λυδίας όπου

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Αγία Λυδία η πρώτη χριστιανή στην Ευρώπη, (http://users.otenet.gr/~filippi/Ag_Lydia.html), το ποτάμι που βάφτισε από απόστολος Παύλος την Αγία Λυδία, (http://www.jesuslovesyou.gr/images/biblical/_Greece/Philippoi/Philippoi_River4_jpg)

2. Ο Κωνσταντίνος γεννήθηκε πιθανότατα το 285 μ.Χ. στη Ναϊσσό (σημερινή Νίς) της Γιουγκοσλαβίας. Ήταν γιος του Ιλλυριού Κωνσταντίνου του Χλωρού και της ανεπίσημης συζύγου του Ελένης, που ήταν Χριστιανή. Από νεαρή ηλικία ο Κωνσταντίνος ακολούθησε το στρατιωτικό επάγγελμα, στο οποίο διέπρεψε. (http://www.aegeantimes.gr/pigizois/BIBLIA/meg_konstantinos.htm)
3. Abu Abd Allah Muhammad al-Idrisi al-Qurtubi al-Hasani al-Sabti ή απλά El Idrisi, γεωγράφος της Ανδαλουσίας, χαρτογράφος, Αιγυπτιολόγος και περιηγητής. Ζούσε στην Σικελία στην αυλή του Βασιλιά Roger II. Γεννήθηκε στην βόρεια Αφρική και πέθανε ή στην Σικελία ή στο Sabtah. (http://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad_al-Idrisi)

τους περίμεναν οι πρώτοι Χριστιανοί των Φιλίππων και αφού τους χαιρέτισαν κατευθύνθηκαν για τη Θεσσαλονίκη.

Το 55 μ.Χ. έστειλε στους Φιλίππους επιστολή από τη φυλακή της Εφέσου. Άλλες δύο φορές ξαναπέρασε ο Παύλος από τους Φιλίππους. Μία το 56 μ.Χ και τελευταία το 57 μ.Χ όπου και γιόρτασε το Πάσχα. Το πέρασμα του Αποστόλου Παύλου από τους Φιλίππους και η βάπτισή σε αυτή την πόλη της πρώτης Ευρωπαϊκής Χριστιανής¹, προσδίδει στην πόλη των Φιλίππων εκτός από την ιστορική αξία που είχε και θρησκευτική αξία στον Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

Η νέα χριστιανική θρησκεία χρησιμοποιεί σαν γλώσσα την ελληνική εκτοπίζοντας την λατινική των Ρωμαίων αποίκων. Από τον 3ο μ.Χ. αιώνα εμφανίζονται ξανά ελληνικές επιγραφές. Το πιστοποιεί άλλωστε και ο Αθηναίος ρήτορας Ιμέριος που καλεσμένος από τον Αυτοκράτορα Ιουλιανό το 362 μ.Χ., πέρασε από την πόλη και εκφώνησε λόγο προς τους κατοίκους των Φιλίππων.

Με την επίσημη πλέον αναγνώριση του Χριστιανισμού από τον Μέγα Κωνσταντίνο² σαν επίσημης θρησκείας του κράτους, οι Φίλιπποι είναι έδρα Μητροπολίτη που έχει στη δικαιοδοσία του 5-7 επισκοπές. Αυτήν την εποχή κτίζονται οικοδομές στο κέντρο της πόλης, που αλλάζουν την όψη της. Με τις ανασκαφές βγήκαν στην επιφάνεια δύο μεγάλες Παλαιοχριστιανικές Βασιλικές με πλούσια διακόσμηση. Τα ευρήματα αυτής της εποχής μας οδηγούν στο συμπέρασμα πως οι Φίλιπποι ήταν μια χριστιανική οργανωμένη κοινωνία με οικονομική άνεση.

1.2.5 Βυζαντινοί χρόνοι (350 – 1450 μ.Χ)

Η ασφάλεια και ειρήνη που έδωσε στα χρόνια που πέρασαν η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στην πόλη κινδύνεψαν στην εποχή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Η εισβολή τον 4ο μ.Χ. αιώνα βαρβαρικών φυλών στα εδάφη του Βυζαντίου αγγίζει και τους Φιλίππους. Βαρβαρικά φύλα φτάνουν μπροστά στην πόλη χωρίς όμως να καταφέρουν να την καταλάβουν. Το 473 μ.Χ. οι Γότθοι πλησίασαν στην περιοχή, πυρπόλησαν τα προάστιά της, την ίδια την πόλη όμως δεν μπόρεσαν να την καταλάβουν. Τους 7ο και 8ο μ.Χ. αιώνες ακολουθούν οι Σλαβικές επιδρομές. Αργότερα στις αρχές του 9ου αιώνα γίνονται οι Βουλγαρικές επιδρομές. Σε μια από αυτές τις επιδρομές, το 837 μ.Χ., οι Βούλγαροι φθάνουν ως την πόλη και αφού πρωτίτερα οι κάτοικοι την εκκένωσαν, την κατέλαβαν και πάνω στις μαρμάρινες πλάκες του στυλοβάτη της νότιας κιονοστοιχίας της Βασιλικής Β' γράφουν το χρονικό της νίκης τους στην ελληνική γλώσσα. Οι Βούλγαροι αποσύρθηκαν γρήγορα και στο τέλος του 9ου αιώνα ολόκληρη η Ανατολική Μακεδονία οργανώθηκε από τους Βυζαντινούς. Τα τείχη της πόλης καθώς και η

Ακρόπολη ανοικοδομούνται (963-969 μ.Χ.).

Στις θριαμβευτικές εκστρατείες του Βασιλείου Β' του Βουλγαροκτόνου από το 1004 έως το 1018 μ.Χ. πέρασαν πολλές φορές Βυζαντινά στρατεύματα από τους Φιλίππους. Λίγο αργότερα, στην εποχή των σταυροφοριών το 1097 μ.Χ., από τους Φιλίππους πέρασαν τα στρατεύματα της πρώτης σταυροφορίας.

Στα μέσα του 12ου αιώνα ο Άραβας γεωγράφος Idrisi³ μας δίνει σημαντικά στοιχεία για την τότε εικόνα των Φιλίππων. Αναφέρει τους Φιλίππους σαν πόλη με ζωηρή εμπορική κίνηση, με καλλιέργειες αμπελιών και φυτειών κάθε είδους.

Επίσης η σημαντική θέση της πόλης πάνω στην μεγάλη οδική αρτηρία της περιοχής (Εγνατία) είναι η αιτία επίσκεψης πολλών Αυτοκρατόρων. Όταν οι Φράγκοι κυριεύσαν την Κωνσταντινούπολη, πέρασε από τους Φιλίππους δύο φορές, το 1204 μ.Χ., ο Φράγκος βασιλιάς Βοδουίνος της Φλάνδρας. Το 1246 ο Αυτοκράτορας της Νίκαιας, Ιωάννης Βατάτζης, εκστρατεύει κατά των Βουλγάρων. Έρχεται στους Φιλίππους και συγκαλεί το πολεμικό του συμβούλιο. Ο ίδιος ξαναπερνά από την πόλη το 1252 μ.Χ. και συγκροτεί ένα ανώτατο δικαστήριο με σκοπό τη δίκη του Μιχαήλ Παλαιολόγου.

Τον 14ο αιώνα με τους εμφύλιους πολέμους των Ελλήνων βασιλέων και διεκδικητών του θρόνου, αναμίχθηκαν στον εμφύλιο Τούρκοι αλλά και Σέρβοι.

Στους Φιλίππους στρατοπέδευσε το 1327 μ.Χ. τα στρατεύματα του Ανδρόνικου Β' και το 1342 μ.Χ. τα στρατεύματα του Ιωάννη Κατακουζηνού. Η τελευταία αναφορά σε εκστρατεία των ιστορικών, που αφορά το όνομα των Φιλίππων, είναι το 1355 μ.Χ., όπου εκστρατεύει ο Αυτοκράτορας Ματθαίος Κατακουζηνός κατά των Σέρβων. Οι κάτοικοι της πόλης όμως έχοντας κάποια διένεξη με τον Αυτοκράτορα Ματθαίο Κατακουζηνό, παίρνουν μέρος στη σύλληψή του και τον παραδίδουν στον Σέρβο ηγεμόνα Vojhna.

Κατόπιν έρχονται οι Σελτζούκοι (Τούρκοι) οι οποίοι καταλαμβάνουν τις Σέρρες το 1383 μ.Χ., την Χριστούπολη (Καβάλα) το ίδιο έτος και την Θεσ/νίκη το 1387 μ.Χ. και εγκαθιδρύουν το Τουρκοκρατικό καθεστώς με διοίκηση και στρατό κατοχής.

1.2.6 Από την Τουρκοκρατία (1450 μ.Χ) έως σήμερα. . .

Δεν είναι γνωστό πότε ακριβώς και πως ερημώθηκαν οι Φίλιπποι. Είναι πολύ πιθανό σύμφωνα με ιστορικούς και αρχαιολόγους η ερήμωση να οφείλεται στα έλη που έφταναν μέχρι τα τείχη

• ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Pierre Belon, Γάλλος βοτανολόγος και γιατρός. Είναι η μεγάλη περιηγητική φυσιογνωμία του 16^{ου} αιώνα (http://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad_al-Idrisi)
2. Κυριάκος Αγκωνίτης ή Κυριάκος Πισικόλι ; Ιταλός_Ciriaco Pizzeccolli Anconitano(1391-1452). όπως είναι το πραγματικό του όνομα, υπήρξε ο σημαντικότερος αρχαιοδίφης της εποχής της Αναγέννησης ενώ θεωρείται ο πρόδρομος τόσο του περιηγητισμού, όσο και της σύγχρονης επιστήμης της αρχαιολογίας. Ιταλός έμπορος και συμανιστής, με καταγωγή από την Αγκώνα πραγματοποίησε ένα πλήθος ταξιδιών για εμπορικούς σκοπούς στην νότια Ιταλία, την Ελλάδα, την Αίγυπτο και τη Μέση Ανατολή. Κατά τη διάρκεια των ταξιδιών του, η προσοχή του προσελκυστηκε από το πλήθος αρχαιοτήτων που συνάντησε στις περιοχές αυτές. Γι' αυτόν τον λόγο άρχισε να ταξιδεύει για αμιγώς ερευνητικούς σκοπούς, με στόχο την λεπτομερή και σχολαστική καταγραφή των αρχαίων μνημείων, την πραγματοποίηση σχεδίων, την συλλογή αρχαίων έργων τέχνης (μεταλλίων, αγαλματιδίων ή χειρογράφων) και την αντιγραφή αρχαίων επιγραφών. (http://el.wikipedia.org/wiki/Κυριάκος_Αγκωνίτης)
3. Έπειτα από αυτόν ο Ιωάννης Λάσκαρης, περιηγητής από την Κωνσταντινούπολη, δημιούργησε ομάδες ψαλτών και ανέδειξε πολλούς ταλαντούχους
4. Pierre Jéréme Honoré Daumet, (1826–1911) Γάλλος Αρχιτέκτονας. Ήταν ο νικητής του PRIX DE ROME το 1855. Το 1862, διεξάγει μία εξερεύνηση θησαυρού στην Μακεδονία, υπό το έταμα του Ναπολέον III. Παρέα του σε αυτό το ταξίδι ο Γάλλος Αρχιτέκτονας Heuzey Leon. Επιστρέφοντας από το ταξίδι αυτό παντρεύτηκε την κόρη του Αρχιτέκτονα Charles Questel. (http://en.wikipedia.org/wiki/Honore_Daumet)

της. Το 1546-1549 μ.Χ. που επισκέφθηκε την πόλη ο P. Belon¹ η πόλη ήταν έρημη και το θέατρο σχεδόν ακέραιο. Υπήρχαν μόνο πέντε-έξι σπίτια έξω από τα τείχη, στις σημερινές Κρηνίδες. Το όνομα της πόλης εξακολουθεί να αναφέρεται σε Πατριαρχικές Πράξεις και έγγραφα έως τον 18ο αιώνα. Η πόλη όμως είχε πάψει από καιρό να έχει ζωή. Δεν έμεινε παρά μόνο το όνομά της. Ο πρώτος που επισκέφθηκε την ερειπωμένη πόλη ήταν ο Κυριάκος Αγκωνίτης². Έπειτα από αυτόν ο Ιωάννης Λάσκαρης³ και έπειτα όπως ήδη αναφέραμε ο Pierre Belon.

Η επιστημονική έρευνα και μελέτη άρχισε με τις εργασίες των Γάλλων L. Heuzey (αρχαιολόγου) και H. Daumet⁴ (αρχιτέκτονα) το 1861. Δίπλα στην ερειπωμένη πόλη των Φιλίππων (σημερινές Κρηνίδες), υπήρχε ένα μικρό χωριό το οποίο κατοικούσαν από Τούρκους στην πλειοψηφία και ονομαζόταν Ραχτζά. Με την απελευθέρωση της Καβάλας το 1913 από τα Ελληνικά στρατεύματα, άρχισε η σταδιακή φυγή του Τουρκικού στοιχείου και επανήλθε η αρχαία ονομασία Κρηνίδες. Με την Μικρασιατική καταστροφή το 1922 οι Κρηνίδες ζωντάνεψαν πληθυσμιακά με την εγκατάσταση των Ποντίων προσφύγων της Μ. Ασίας.

Συστηματικές ανασκαφές άρχισαν το 1914 από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών. Ως τότε τα μόνα ορατά μνημεία ήταν τα τείχη (ένα μέρος), η Ακρόπολη και οι πεσσοί της Βασιλικής Β'. Μετά από τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο η Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία και η Αρχαιολογική Εταιρία διενεργούν ανασκαφές και ανασυλώσεις των μνημείων της πόλης. Σήμερα συνεχίζονται τα έργα από την Αρχαιολογική Υπηρεσία και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Περισσότερα από 1700 χρόνια η πόλη που ίδρυσαν Έλληνες άποικοι της Θάσου παίζει έναν εξέχοντα ιστορικό και θρησκευτικό ρόλο.

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ - ΟΛΗ Η ΕΝΟΤΗΤΑ 1.4 ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΜΙΑ ΜΟΝΟ ΠΗΓΗ

[4] <http://www.philippi.gr/tourismos/history.html>

1.3 Μύθοι – Αρχαίες Παραδόσεις [4]

Η περιοχή του Παγγαίου και ιδιαίτερα η περιοχή των Φιλίππων από πολύ νωρίς τράβηξαν το ενδιαφέρον του αρχαίου Ελληνικού κόσμου. Θρύλοι, μύθοι, λατρείες, ιστορικά γεγονότα δέθηκαν στενά με αυτόν τον τόπο. Το κοντινό Παγγαίο που φαίνεται καθαρά από τους Φιλίππους ήταν σπουδαίο θρησκευτικό κέντρο με αρχαία μυθολογική παράδοση αλλά και σημαντικός οικονομικός παράγοντας, με μεγάλα μεταλλεία.

Εδώ σύμφωνα με την αρχαία παράδοση, πρώτος ο Φοίνικας Κάδμος βρήκε τα χρυσωρυχεία και εδώ κόπηκαν τα πιο αρχαία νομίσματα που είχαν πάνω διονυσιακές παραστάσεις. Κοντά στη χιονοσκέπαστη κορυφή του Παγγαίου είχε ο Διόνυσος το μαντείο του. Στις πυκνόφυτες πλαγιές του βουνού σχηματίστηκαν Διονυσιακοί θίασοι και εδώ αναπτύχθηκαν ιδέες για την ευθανασία. Σύμφωνα πάλι με αρχαίους μύθους, στο Παγγαίο κατασπαράχθηκε από τις Μαινάδες ο Ορφέας. Ακόμη μία αρχαία ιστορία, που την διέσωσε ο Αππιανός, τοποθετεί κοντά στους Φιλίππους, σε ένα ποταμάκι τον Ζυγάκτη. Πρόκειται για τη θέση όπου ο Πλούτων άρπαξε στο σκοτεινό βασίλειο του τη Περσεφόνη ενώ αυτή μάζευε λουλούδια.

Ο Πεισίστρατος ήρθε στο Παγγαίο εξόριστος για να βρει χρυσό και μισθοφόρους. Επίσης, ο Θουκυδίδης έζησε αρκετό καιρό στο Παγγαίο, γράφοντας την ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου και πιθανόν να πέθανε εκεί. Τέλος, τα μεταλλεία χρυσού του Παγγαίου αποτέλεσαν οικονομικό πόρο και συντέλεσαν στην ακμή του Μακεδονικού βασιλείου.

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[5] Γεώργιος Γούναρης - Εμμανουέλλα Γούναρη, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ», 1η έκδοση, UNIVERSITY STUDIO PRESS Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων και Περιοδικών, Θεσσαλονίκη 2004

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 17 Σκανάρισμα χάρτη

Εικ. 18 Αεροφωτογραφία, από την εταιρία Geomet (Αθήνα)

Εικ. 19 Σελίδα 20-21, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 20 Προσωπικό υλικό

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

2.1 Περιγραφή του χώρου

Στο μέσο περίπου της οδού που ενώνει την Καβάλα με την Δράμα, στους πρόποδες του αρχαίου Ορβήλου, απλώνεται η κατεστραμμένη σημερινή πόλη των Φιλίππων (Εικ.17). Ο παλιός αυτοκινητόδρομος διάσχιζε την αρχαία πόλη και περνούσε ανατολικά δίπλα από την πύλη της Νεάπολης. [5]

Τα δύο αυτά τμήματα του Αρχαιολογικού χώρου έχουν ξεχωριστές εισόδους, δύο για το κομμάτι που βρίσκεται πάνω από την (παλαιά) Εγνατία οδό (Ε1) και (Ε2) και μια (Ε3) γι' αυτό που βρίσκεται κάτω από την Εγνατία. Η πρώτη είσοδος (Ε1) (Εικ. 18), βρίσκεται νοτιοανατολικά μαζί με τον χώρο στάθμευσης Π1. Να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι είναι και το μοναδικό parking στον Αρχαιολογικό χώρο. Η δεύτερη είσοδος (Ε2) (Εικ. 18) είναι επί της Εγνατίας οδού και η τρίτη (Ε3) αντικριστά της (Ε2), με μόνη διαφορά ότι βρίσκεται στην απέναντι πλευρά του δρόμου.

Ο περίβολος που ξεκινά από την κορυφή του λόφου (Εικ. 19), δηλαδή από την ακρόπολη και περικλείει την ανατολική πλευρά του λόφου και τμήμα της πεδιάδας έχει συνολικό μήκος 3.5 χλμ. Το τμήμα του περιέκλειε την πόλη από την δυτική πλευρά δεν διατηρείται τόσο καλά. Το ελληνιστικό τείχος διατηρείται καλύτερα στην ανατολική πλαγιά του λόφου και τις πύλες, όπου κατά διαστήματα υπάρχουν πύργοι άλλοτε τετράγωνοι και άλλοτε κυκλικοί. Ανάμεσα στη πόλη και την Ακρόπολη υπάρχουν δύο ενδιάμεσα διαδοχικά τείχη που ένωναν το βόρειο τμήμα με το ανατολικό, απομονώνοντας την Ακρόπολη. Στην Ακρόπολη, η οποία βρίσκεται στην κορυφή του λόφου πάνω από την πόλη, οδηγεί ένα μονοπάτι που ξεκινάει από το μουσείο. [3]

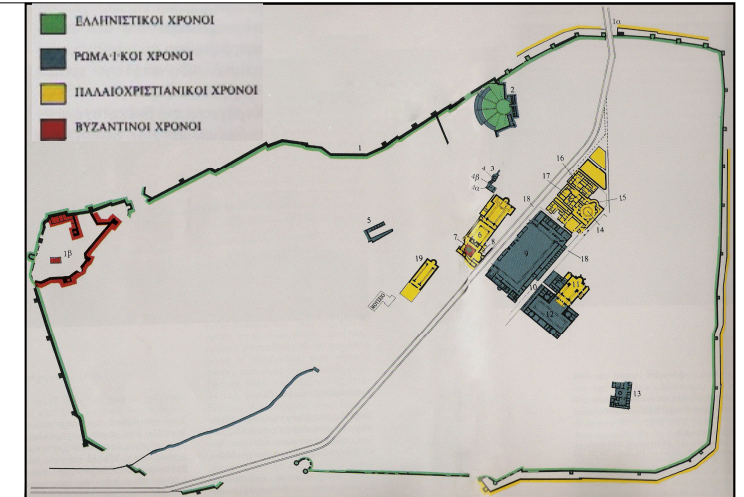
Εκτός, του Αρχαιολογικού χώρου, υπάρχει ένα αναψυκτήριο (Εικ. 20) Το συναντάμε στην κεντρική είσοδο (Εικ. 18), δίπλα από τον χώρο στάθμευσης Π1.

Οι Φίλιπποι, δεν εστιάζουν μόνο στον ρόλο τους ως Αρχαιολογικός χώρος, αλλά και ως τόπος συγκεντρώσεων. Είναι πόλος εκδηλώσεων για τους κατοίκους της περιοχής και των γύρω χωριών. Αυτό αυτόματα καθίστα τους Φιλίππους και σε κέντρο ψυχαγωγίας δίνοντας μία διαφορετική νότα στον αρχικό σκοπό.

Ακολουθεί σύντομη περιγραφή των σημαντικότερων μνημείων του Αρχαιολογικού χώρου.

Εικ. 17 Χάρτης Καβάλα — Δράμα

Εικ.19 Διάγραμμα αρχαιολογικού χώρου των Φιλίππων

Εικ.20 Αναψυκτήριο του Αρχαιολογικού χώρου

Εικ. 18
Αεροφωτογραφία των Φιλίππων. Υπόδειξη των τωρινών εισόδων του αρχαιολογικού χώρου

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[1] <http://www.philippi.gr/tourismos/index.html>

[2] <http://www.philippi.gr/tourismos/archeology.html>

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 21 Άγνωστη πηγή

Εικ. 22 Σελίδα 23, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 23 http://www.philippi.gr/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=31&Itemid=45

Εικ. 24 Σελίδα 40-41, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 25 Προσωπικό υλικό

2.2 Τα σημαντικότερα μνημεία και αρχιτεκτονικά σύνολα στον αρχαιολογικό χώρο των Φιλίππων σήμερα. [1]

2.2.1 Αρχαίο θέατρο (Εικ. 22-23) [3]

Το αρχαίο θέατρο κτίστηκε το 356 π.Χ. από τον Βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππο Β' (Εικ. 21) και οι διαστάσεις του αποδεικνύουν ότι πρόκειται για ένα από τα μεγαλύτερα θέατρα της αρχαιότητας, το οποίο παρέμεινε σε χρήση ως το τέλος της αρχαιότητας. Δέχτηκε σημαντικές αλλαγές κατά την περίοδο της μετατροπής της πόλης σε ρωμαϊκή αποικία (2^ο και 3^ο αιώνα). Σκοπός ήταν η προσαρμογή της λειτουργίας του κτιρίου στις ανάγκες των θεαμάτων της ρωμαϊκής εποχής και στην πληθυσμιακή άνθηση.

Κατά την μετατροπή του σε αρένα, καταργήθηκαν οι τρεις-τέσσερις πρώτες σειρές των ειδωλίων και υψώθηκαν κιγκλιδώματα στην περιφέρεια της ορχήστρας για να προστατεύει τους θεατές από τα θηρία. Οι πάροδοι σκεπάστηκαν με καμάρες, χτίστηκε νέα σκηνή διώροφη με πέντε εισόδους και έξι κόγχες και στο πάνω μέρος του κοίλου προστέθηκαν νέες σειρές ειδώλων στηριγμένες σε έναν καμαροσκεπή διάδρομο. Ο ρόλος του μετεξελίχτηκε μιας και στο χώρο του θεάτρου βρίσκεται σε εξέλιξη ένα πρόγραμμα στερέωσης, ανασύλωσης και ανάπλασης. Στις μέρες μας και κατά την καλοκαιρινή περίοδο στο χώρο του θεάτρου πραγματοποιούνται εκδηλώσεις.

2.2.2 Αρχαία Αγορά - Forum (Εικ. 24-25) [2], [3]

Η αρχαία αγορά αποτελούσε το διοικητικό κέντρο των Φιλίππων κατά τη Ρωμαϊκή εποχή. Βρίσκεται ανάμεσα σε δύο μεγάλους παράλληλους πλακόστρωτους δρόμους. Ο Βόρειος (δρόμος) έχει ταυτιστεί με την αρχαία «Εγνατία οδό». Η οδός αυτή συνέδεε δύο πύλες των τειχών της πόλης και αποτελούσε τον «*decumanus maximus*» της ρωμαϊκής αποικίας.

Η αρχαιότερη φάση της ρωμαϊκής αγοράς των Φιλίππων χρονολογείται στον 1^ο αι. π.Χ, στην ιουλιοκλαυδιανή περίοδο και έχει χτιστεί πάνω σε κτίρια της πόλης των ελληνιστικών και πρώιμων ρωμαϊκών.

Η «Αγορά» είναι ένα ενιαίο σχεδιασμένο συγκρότημα δημόσιων κτηρίων που οργανώνονται γύρω από την κεντρική πλατεία. Κατά την εποχή των Αντωνίνων χτίστηκε στην ίδια θέση ένα νέο forum στα χρόνια του ρωμαϊκού αυτοκράτορα Μάρκου Αυρήλιου (161-187 μ.Χ). Στο forum αυτό διατηρήθηκε η αρχική κεντρική πλατεία. Ωστόσο, γύρω από αυτή χτίστηκαν νέα κτήρια πολύ πιο μνημειακά, τα ερείπια των οποίων δεσπόζουν σήμερα στον αρχαιολογικό χώρο.

Εικ.21 Βασιλιάς της Μακεδονίας, Φίλιππος Β'

Εικ. 22 - 23 Αρχαίο Θέατρο-πανοραμική φωτογραφία

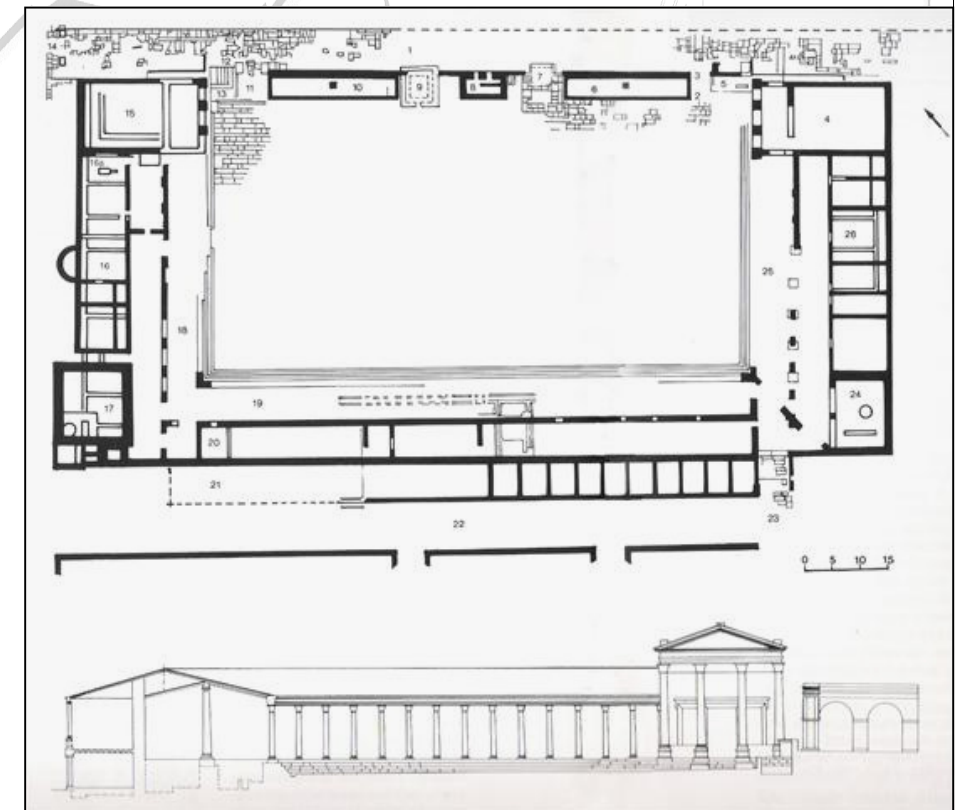

Εικ. 24

Η Ρωμαϊκή αγορά (forum) και τομή της δυτικής πλευράς με την δυτική στοά, το δυτικό ναό ή curia και το τόξο της «Εγνατίας» οδού

Εικ. 25

Ρωμαϊκή αγορά (forum)

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[2] <http://www.philippi.gr/tourismos/archeology.html>

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 26 Σελίδα 22, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 27 Σελίδα 19, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 28 Σελίδα 46, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 29 Σελίδα 45, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 30 Σελίδα 35, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

2.2.3 Ακρόπολη (Εικ. 26-27) [2], [3]

Επιβλητικό κτίσμα που εκτινόταν από την κορυφή του λόφου μέχρι τους πρόποδες του. Εκεί οδηγεί το μονοπάτι που ξεκινάει λίγο βορειότερα από το μουσείο. Κτίστηκε αρχικά από τον Φίλιππο Β΄ και ολοκληρώθηκε από το Βυζαντινό Αυτοκράτορα Ιουστινιανό Α΄.

Στον περίβολο της ακρόπολης διακρίνονται οι διάφορες οικοδομικές φάσεις των τειχών της αρχαίας πόλης. Το τείχος των βυζαντινών χρόνων είναι θεμελιωμένο πάνω στο αρχαίο τείχος της εποχής του Φιλίππου Β΄. Στο εσωτερικό της ακρόπολης δεσπόζει ένας μεγάλος τετράπλευρος πύργος υστεροβυζαντινών χρόνων. Η είσοδος του βρίσκεται στα βόρεια σε ύψος 1.50 μέτρων πάνω από την επιφάνεια του εδάφους, για λόγους ασφάλειας. Στα ανατολικά του πύργου υπάρχει ένα κογχτό κτίσμα και ένας μικρότερος περίβολος ενσωματωμένος στον περίβολο της ακρόπολης.

Ο λόφος κατοικούνταν ήδη από την πρώιμη εποχή του σιδήρου. Χαράγματα στο βράχο που χρονολογούνται από τον 5^ο αι. π.Χ., μαρτυρούν επίσης την παρουσία ζωής στο λόφο, πριν από την άφιξη των Θασίων αποίκων.

2.2.4 Παλαίστρα (Εικ. 28-29) [2], [3]

Έχει καλυφθεί στο μεγαλύτερο τμήμα της από την Βασιλική Β΄. Χρονολογείται ότι χτίστηκε στα μέσα του 2^ο αι. μ.Χ., όμως με το τέλος της αρχαίας πόλης και την ανέγερση της παλαιοχριστιανικής Βασιλικής Β΄ καταστράφηκε.

Το κτήριο επικοινωνούσε με τη μεγάλη Εμπορική οδό. Η περίστυλη κεντρική αυλή ήταν χώρος ασκήσεων. Στα δυτικά και στα ανατολικά υπήρχαν δωμάτια και στα ανατολικά ένα μικρό αμφιθέατρο.

Ο καλύτερα διατηρημένος χώρος της Παλαίστρας είναι οι Βεσπασιανές. Στις τρεις πλευρές της αίθουσας υπάρχει συνεχόμενο έδρανο με 42 κυκλικές οπές. Κάτω από το έδρανο υπάρχει βαθιά, υπόνομος με συνεχή ροή νερού, με την οποία εξασφαλιζόταν η μόνιμη καθαριότητα του χώρου.

2.2.5 Φυλακή του Απόστολου Παύλου (Εικ. 30) [3]

Σύμφωνα με την παράδοση πιστεύεται ότι στον χώρο αυτό φυλακίστηκε ο Απόστολος Παύλος. Στην πραγματικότητα όμως πρόκειται για μία ρωμαϊκή δεξαμενή. Σημάδια γι' αυτό έχουμε στη νοτιοδυτική εξωτερική γωνία του αιθρίου δεξιά της μνημειακής κλίμακας. Μετά την καταστροφή της Βασιλικής Α΄ η δεξαμενή μετατράπηκε, σε λατρευτικό χώρο.

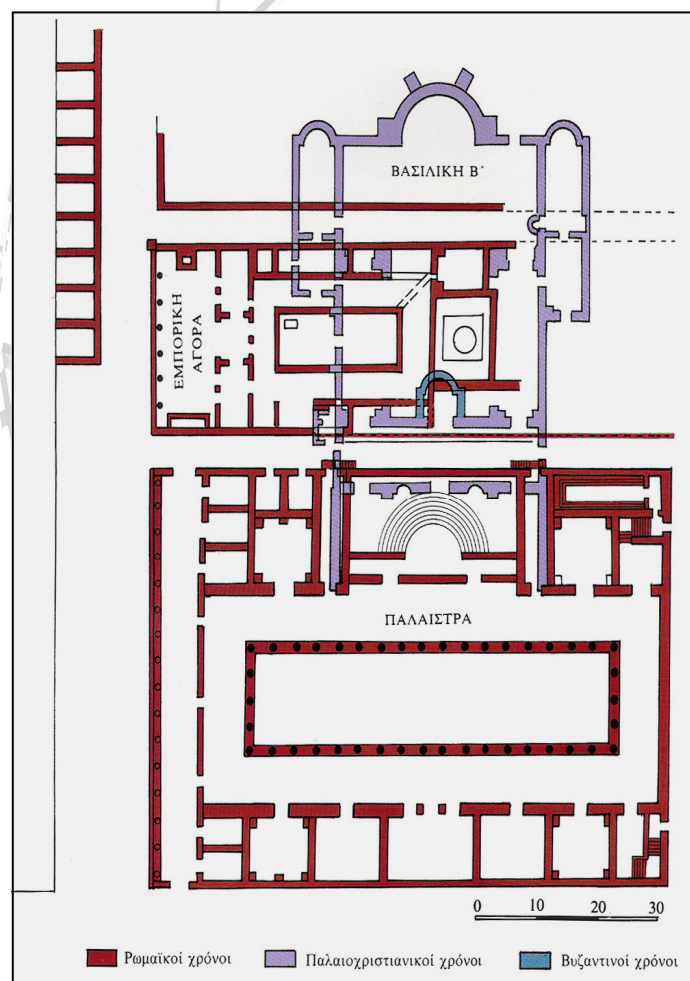

Εικ. 26 Ανατολική πύλη «Νεάπολης», πύργος

Εικ. 27

Ακρόπολη. Πύργος υστεροβυζαντινών χρόνων

Εικ. 28 Παλαίστρα. Οι βεσπασιανές

Εικ. 29

Παλαίστρα και Βασιλική κάτοψη

Εικ.30

Η «φυλακή» του Απόστολου Παύλου.

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[2] <http://www.philippi.gr/tourismos/archeology.html>

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 31 Σελίδα 29, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 32 http://www.philippi.gr/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=31&Itemid=45

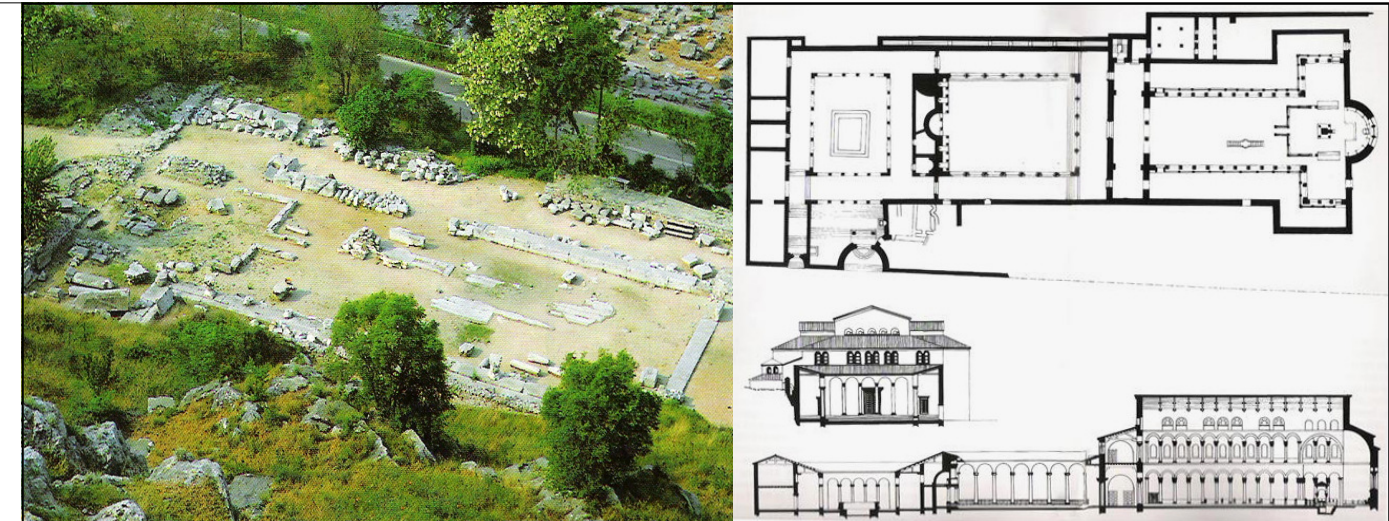
Σελίδα 44, Γεώργιος Γούναρης - Εμμανουέλλα Γούναρη, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ», 1η έκδοση, UNIVERCITY STUDIO PRESS Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων και Περιοδικών, Θεσσαλονίκη 2004

Εικ. 33 Σελίδα 90, Γεώργιος Γούναρης - Εμμανουέλλα Γούναρη, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ», 1η έκδοση, UNIVERCITY STUDIO PRESS Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων και Περιοδικών, Θεσσαλονίκη 2004

2.2.6 Βασιλική Α' (Εικ. 31) [2], [3]

Μεγάλη τρίκλιτη βασιλική με εγκάρσιο κλίτος στην ανατολική πλευρά, χρονολογείται τον 5^ο αιώνα μ.Χ. . Χαρακτηρίζεται από την αφθονία του γλυπτικού κόσμου και πλήρη ανάπτυξη της κατόψεως (πρόπυλο, αυλή, αίθριο, βαπτιστήριο, μνημειώδεις κλίμακες). Ήταν ένα μνημείο με προθέσεις πολυτέλειας, ενδεικτικής της οποίας ήταν και η μεγάλη κρήνη που καταλάμβανε όλη την δυτική όψη του αιθρίου και για την οποία έγινε ήδη λόγος.

Κατά τον Γάλλο καθηγητή P. Lemerle η καταστροφή της πρέπει να ήρθε γύρω στο 550 μ.Χ. συνδυάζοντας το με την ίδρυση της Βασιλικής Β'. Κρατάμε όμως επιφυλάξεις μίας και δεν είναι απαραίτητο να καταστραφεί η Α' για να ιδρυθεί η Βασιλική Β'.

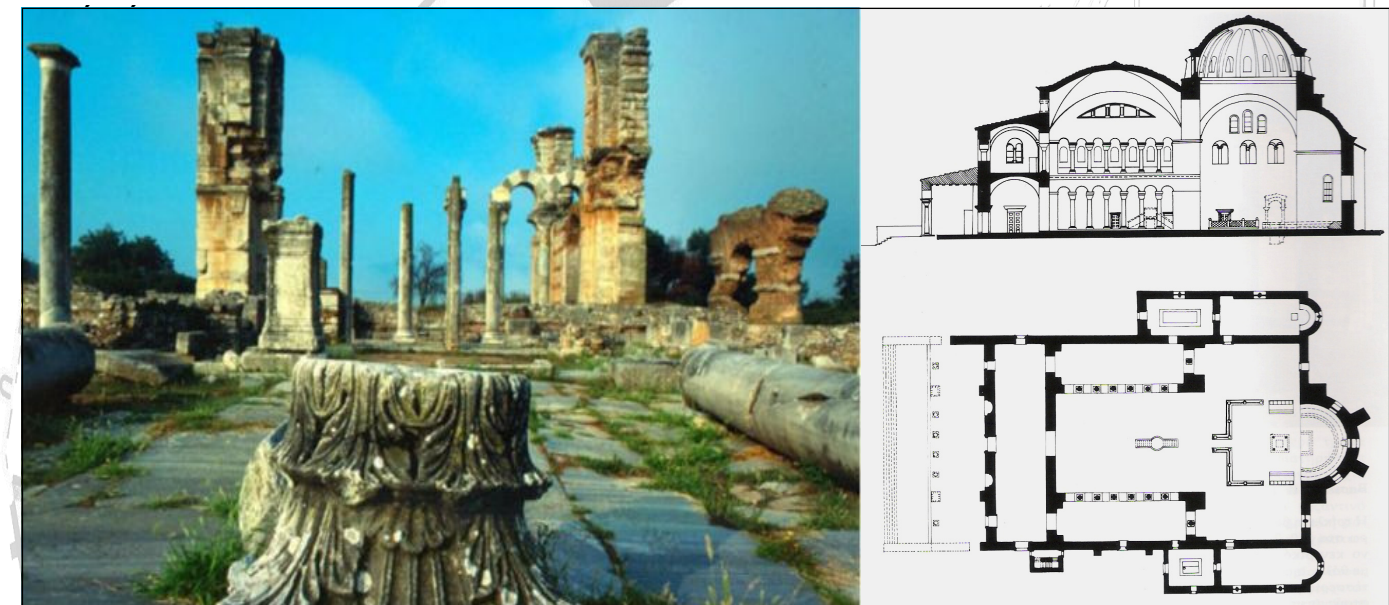
Εικ. 31 Βασιλική Α' - Κάτοψη, δυτική όψη, τομή

2.2.7 Βασιλική Β' (Εικ. 32) [2], [3]

Μεγάλη τρίκλιτη Βασιλική κτίστηκε στα 550 μ.Χ. . Το σχεδόν τετράγωνο κεντρικό κλίτος καλύπτονταν με θόλο που στεγαζόταν σε μεγάλους πεσσούς. Το κτήριο είχε πρωτότυπη κάτοψη και το εξαιρετικό γλυπτικό διάκοσμο.

Το οικοδόμημα απομακρύνεται, ως προς την αρχιτεκτονική του, από τον τύπο της ελληνιστικής Βασιλικής και πλησιάζει τον τύπο της Βασιλικής με τρούλο όπως είναι η Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολης. Λειτουργικά προκτίσματα πλαισιώνουν το ναό από την βόρεια και την νότια πλευρά. Σώζεται ο τοίχος ανάμεσα στον νάρθηκα και τον κυρίως ναό σε μεγάλο ύψος και διατηρείται ολόκληρη η τοξωτή βασιλείος πύλη.

Μετά την κατάρρευση των θόλων, που στέγαζαν τον κυρίως ναό και το ιερό βήμα, ο νάρθηκας χρησιμοποιήθηκε ως κυρίως ναός και νέα αψίδα χτίστηκε μπροστά στην Βασιλείο πύλη.

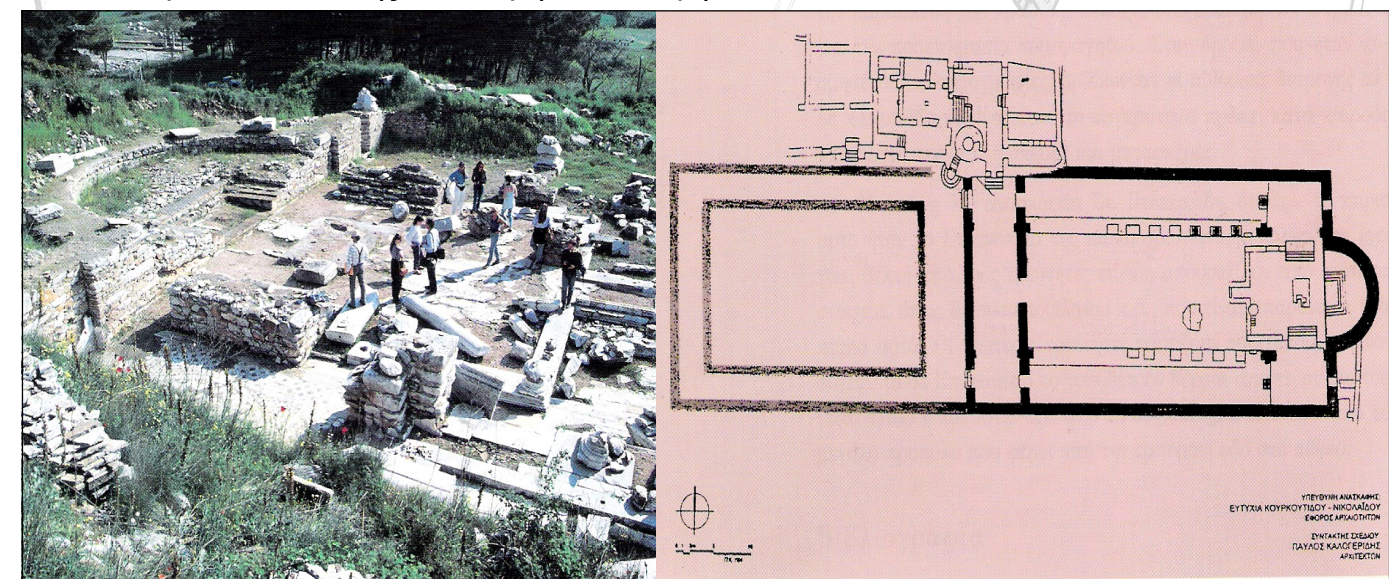

Εικ.32 Ερείπια Βασιλικής Β' - Τομή και κάτοψη

2.2.8 Βασιλική Γ' (Εικ. 33) [2], [3]

Χρονολογικά αποτελεί μεταγενέστερο κτίσμα καθώς η ίδρυση της τοποθετείται στον 6^ο αιώνα. Ξεχωρίζει για την εξαιρετική της διακόσμηση που γίνεται εμφανές με τα πλούσια γλυπτά και την πολυτελή ορθομαρμάρωση. Βορείως του νάρθηκα σώζονται πύργος με κοχλιωτή κλίμακα άνοδο προς τα υπερώα, παρεκκλήσια και βοηθητικοί χώροι. Η εκκλησία είχε άμβωνες, τον ένα στο νότιο τμήμα του φράγματος του πρεσβυτέρου και τον άλλο στο μεσαίο κλίτος του ναού.

Η Βασιλική Γ' κατέρρευσε στο πρώτο μισό του 7ου αι. από σεισμό, όχι όμως και τα βόρεια κτίσματα. Η λατρεία τότε μεταφέρθηκε στο Βαπτιστήριο, όπου ιδρύθηκε ναΐδριο. Γύρω από τον ναό αυτό και στον νάρθηκα της παλαιοχριστιανικής Βασιλικής δημιουργήθηκε κοιμητήριο.

Εικ.33 Βασιλικής Γ', άποψη του χώρου του πρεσβυτέρου από τα ΒΔ - Κάτοψη

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[2] <http://www.philippi.gr/tourismos/archeology.html>

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 34-35 Προσωπικό υλικό

Εικ. 36 Σελίδα 49, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

2.2.9 Οκταγωνικός ναός (Εικ. 34-35-36) [2], [3]

Ανατολικά της Ρωμαϊκής Αγοράς βρίσκεται το συγκρότημα του Οκταγώνου, που εκτείνεται σε έναν χώρο 12 περίπου στρεμμάτων. Το αρχιτεκτονικό σχήμα του ναού, μοναδικό στον ελλαδικό χώρο, συνηγορεί για το ότι πρόκειται για ένα «μαρτύριο». Ένα κτίσμα δηλαδή, που ιδρύθηκε σε τόπο, όπου μαρτυρείται ότι κάτι συνέβη.

Γύρω στα 400 μ.Χ. ο Οκταγωνικός ναός είχε πάρει τη θέση μίας παλαιότερης βασιλικής του 4^{ου} αι, τον πρώτο μικρό ναό που ήταν αφιερωμένος στον Απόστολο Παύλο. Χαρακτηριζόταν από μία εσωτερική οκτάπλευρη κιονοστοιχία, που υποστήριζε υπερώο και ίσως φωταγωγό, όπως επίσης και από την εγγραφή του οκταγώνου σε τετράγωνο με την βοήθεια μεγάλων κογχών στις εσωτερικές γωνίες.

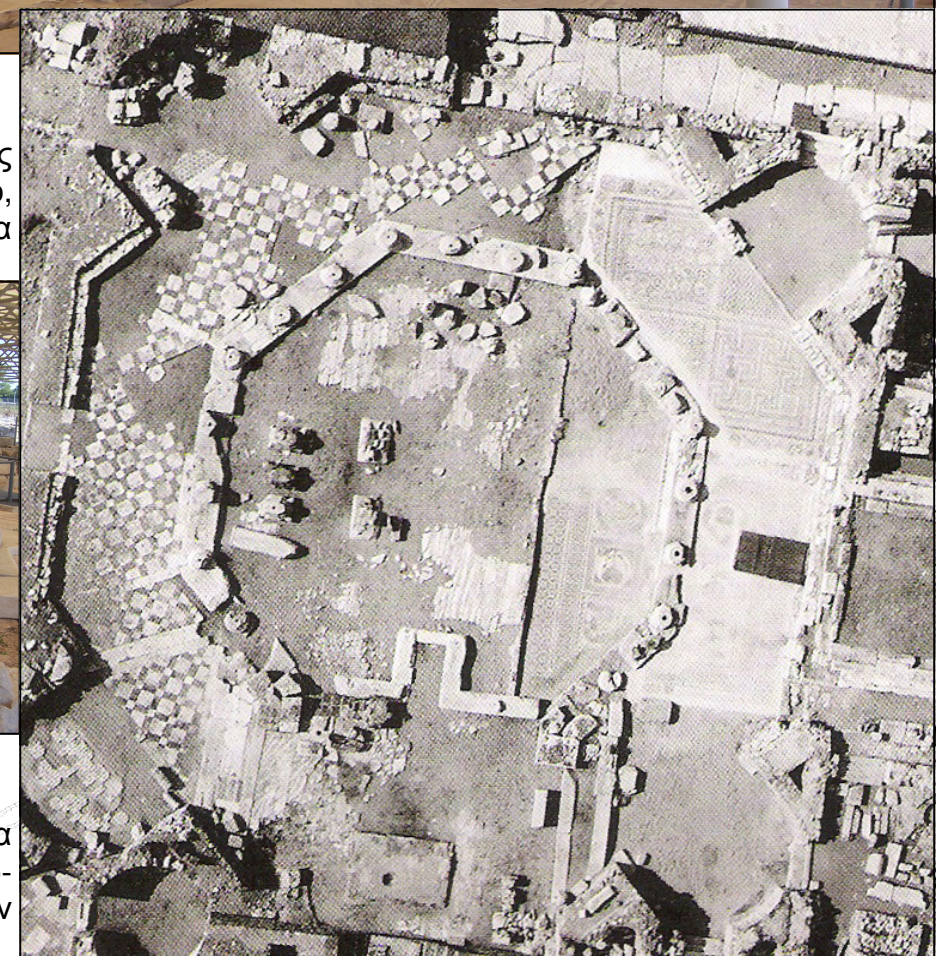
Εικ. 34 - 35 ↓

Φίλιπποι, Οκταγωνικό ναός κάτω από το στέγαστρο, που έχει κατασκευαστεί για την προστασία του

Εικ. 36

Φίλιπποι, Αεροφωτογραφία του Οκταγώνου. Διακρίνονται τα διάφορων εποχών δάπεδα.

2.3 Υπάρχουσα κατάσταση

2.3.1 Προσβασιμότητα και η σημασία της

Για την προσβασιμότητα στον χώρο προαναφέραμε κάποια πράγματα στην ενότητα 2.1 όχι όμως για την σημασία της.

Πιο ειδικά, στη σημερινή κοινωνία η προσβασιμότητα και η ελευθερία κίνησης θεωρούνται ένα από τα πιο βασικά δικαιώματα του ανθρώπου. Η δυνατότητα να μπορεί το κάθε άτομο αυτόνομα, με ασφάλεια και άνεση να προσεγγίσει και να χρησιμοποιήσει τις υποδομές. Υπηρεσίες και αγαθά, να επικοινωνήσει και να πληροφορηθεί είναι η παράμετρος του περιβάλλοντος, που καθορίζει σε κάθε άτομο το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας επιλογών για κάθε στιγμή της ζωής.

Ο σχεδιασμός όμως των υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών τα οποία συνθέτουν το περιβάλλον (φυσικό και δομημένο) καλύπτει τις ανάγκες του μέσου χρήστη, συμβάλλοντας στην δημιουργία διακρίσεων σε βάρος των Α.Μ.Ε.Α.

Βασικές παράμετροι που συνθέτουν την προσβασιμότητα είναι:

- Η δυνατότητα κίνησης και ελιγμών
- Η δυνατότητα προσέγγισης και χρήσης εξοπλισμών, αγαθών και υπηρεσιών
- Η δυνατότητα επικοινωνίας και πληροφόρησης
- Η ασφάλεια

Ένα προσβάσιμο περιβάλλον λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες όλων των χρηστών. Προβλέπει οδεύσεις ελεύθερες από εμπόδια, χωρίς υψομετρικές διαφορές ή με διαφορές γεφυρωμένες με τον κατάλληλο εξοπλισμό κατάλληλες διαστάσεις ανοιγμάτων και χώρων για την διευκόλυνση Α.Μ.Ε.Α. . Κατάλληλη σήμανση και εξοπλισμούς έτσι ώστε να χρησιμοποιούνται από οποιονδήποτε χωρίς ή με την λιγότερη δυνατή βοήθεια.

Σε αναφορά Ομάδας Εμπειρογνομώνων των Ηνωμένων Εθνών για τον σχεδιασμό περιβάλλοντος ελεύθερου εμποδίων, ήδη από το 1975, συμπεραίνεται ότι: **«αν οι πολιτικοί και όσοι ασχολούνται με τον σχεδιασμό γνώριζαν την σχέση του κόστους για τον σχεδιασμό**

προσβάσιμου περιβάλλοντος, που οδηγεί στην ανεξαρτητοποίηση των ατόμων με αναπηρία και του κόστους για την απομόνωση των ατόμων αυτών και την εξάρτησή τους από την κοινότητα, θα τάσσονταν υπέρ της ολοκληρωτικής ένταξης αυτών δια μέσου ενός σχεδιασμού προσβάσιμου περιβάλλοντος χωρίς εμπόδια.»

Ο Αρχαιολογικός χώρος των Φιλιππων είναι ένας δημόσιος χώρος, που αποτελεί πηγή πληροφοριών . Μέσα από τους χώρους τέτοιου είδους, δε μαθαίνουμε μόνο για την ιστορία μας αλλά και για την εξέλιξη της ζωής, την ανάπτυξη, τις εφευρέσεις. Αξιοθέατα όπως οι Φίλιπποι, είναι κομμάτι του τουρισμού, της οικονομίας και του πολιτισμού της κάθε Χώρας.

Στόχος αυτής της πτυχιακής είναι ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός ευρείας κλίμακας που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες όλων των πολιτών για ελεύθερη πρόσβαση. Δανειζόμενη από τον Herman Hertzberger συμπληρώνω: **«Πρέπει να σκεφτόμαστε τον σχεδιασμό με τέτοιο τρόπο, ώστε το αποτέλεσμα να μην αναφέρεται σε ένα αδιαμφισβήτητο στόχο, αλλά να εξακολουθεί να επιτρέπει ερμηνεία, έτσι ώστε να αποκτά την ταυτότητα του μέσω της χρήσης. Αυτό που δημιουργούμε πρέπει να έχει την ικανότητα να προκαλεί συνεχώς συγκεκριμένες αντιδράσεις, που να εξυπηρετούν συγκεκριμένες προτάσεις. Επομένως, δε πρέπει να είναι μόνο ουδέτερο και ευέλικτο - και γι' αυτό τον λόγο μη συγκεκριμένο - αλλά πρέπει να έχει την ευρύτερη αποτελεσματικότητα. Την οποία ονομάζουμε πολλαπλότητα».**

Ο αρχαιολογικός χώρος πρέπει να γίνει προσβάσιμος και στα Α.Μ.Ε.Α. . Έτσι εκπληρώνει τον σκοπό του, δηλαδή την ελεύθερη πρόσβαση για όλα τα άτομα ανεξαρτήτως και την μετάδοση των πληροφοριών του.

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 37 Αεροφωτογραφία, από την εταιρία Geomet (Αθήνα)

Εικ. 38 Προσωπικό υλικό

2.3.2 Λειτουργικά προβλήματα

Με την αυτόνομη διακίνηση και διαβίωση τους τα εμποδιζόμενα άτομα αποπεριθωριοποιούνται. Χρησιμοποιούν και αναπτύσσουν τα ταλέντα τους. Συμμετέχουν ισότιμα σε όλες τις δραστηριότητες της ζωής, μειώνοντας την εξάρτησή τους από κάποιο άλλο άτομο. Αυτό είναι το σημείο πάνω στο οποίο βασίζεται αυτή η μελέτη.

Δυστυχώς, στον αρχαιολογικό χώρο τον Φιλίππων, δεν υπάρχουν υποδομές για άτομα με ειδικές ανάγκες. Στο κομμάτι αυτό θα εστιάσουμε στα λειτουργικά προβλήματα του Αρχαιολογικού χώρου

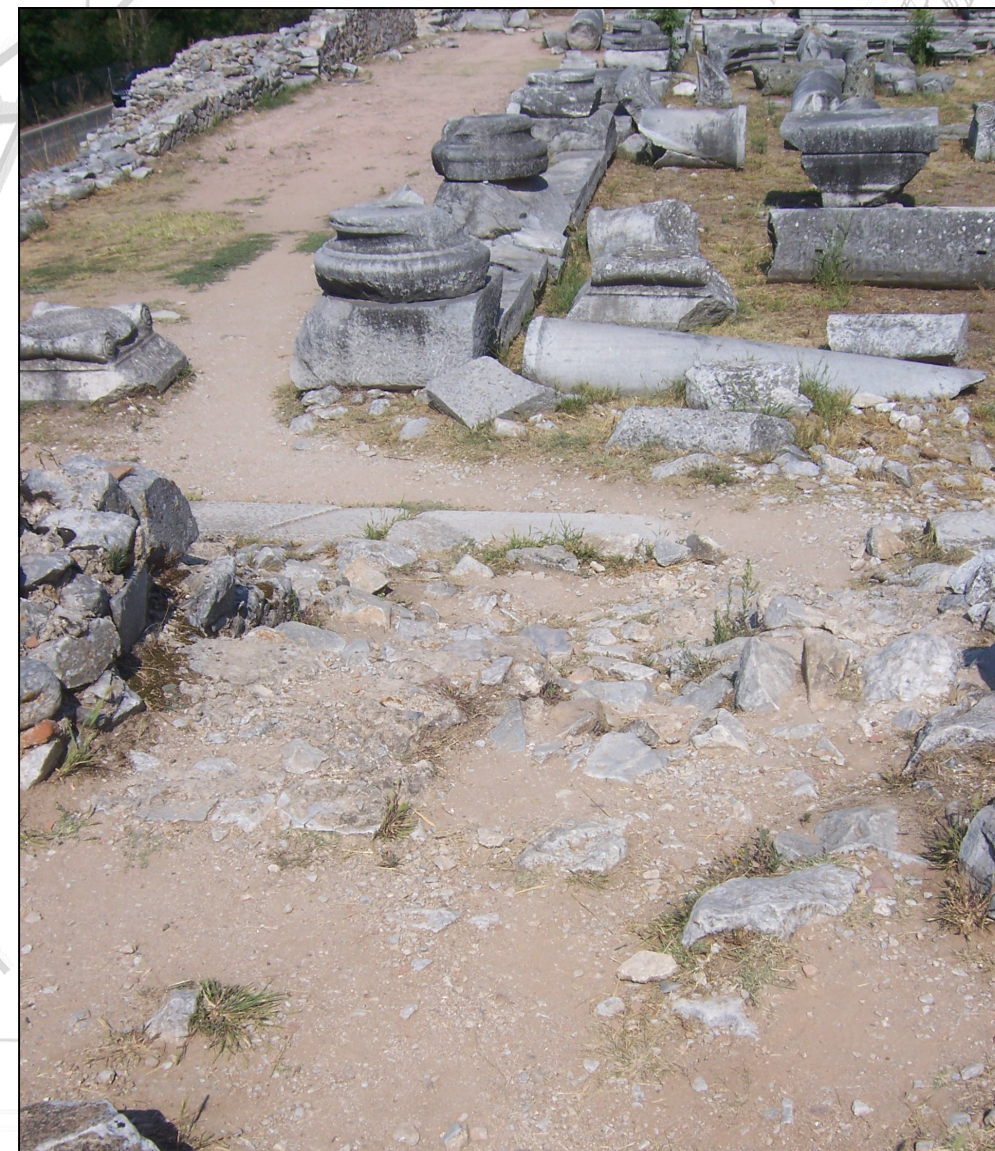
Η ιδιομορφία του χώρου, δηλαδή των πετρωμάτων στο έδαφος, μας δίνει το πρώτο μελανό σημείο. Είναι αυτή που καθιστά δύσκολη, σχεδόν αδύνατη την κάθε μετακίνηση των Ε.Α., στις περισσότερες διαδρομές μέσα στον χώρο. Παράγοντας σημαντικός για την κατάσταση αυτή (από ανθρώπινης πλευράς), είναι ότι κανένας δεν έχει μεριμνήσει για την τοποθέτηση κάποιας ράμπας ή βατού επιπέδου.

Στην συνέχεια τα προβλήματα συγκεκριμενοποιούνται, δίνοντας κάποιες φωτογραφίες ως δείγματα για τον σχηματισμό εικόνας. Αν και πολλά από τα λειτουργικά προβλήματα που θα αναφέρουμε είναι γενική εικόνα του Αρχαιολογικού χώρου. Ως αρχή του αρχαιολογικού χώρου παίρνουμε την νοτιανατολική είσοδο (E1)

(Εικ. 37)

Εναλλακτικές διαδρομές, την παρούσα χρονική στιγμή. Φαίνεται η σύγχυση που υπάρχει μέσα στον Αρχαιολογικό χώρο). Οποιαδήποτε διαδρομή αυτή την στιγμή είναι πιθανή

Εικ. 38

Πετρώδες έδαφος

ΠΗΓΕΣ:

• ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 39 Προσωπικό υλικό

Εικ. 40 Προσωπικό υλικό

Εικ. 41 Προσωπικό υλικό

Εικ. 42 Προσωπικό υλικό

Εικ. 39 Σ1

Εικ. 40 Σ2

Εικ. 41 Σ3

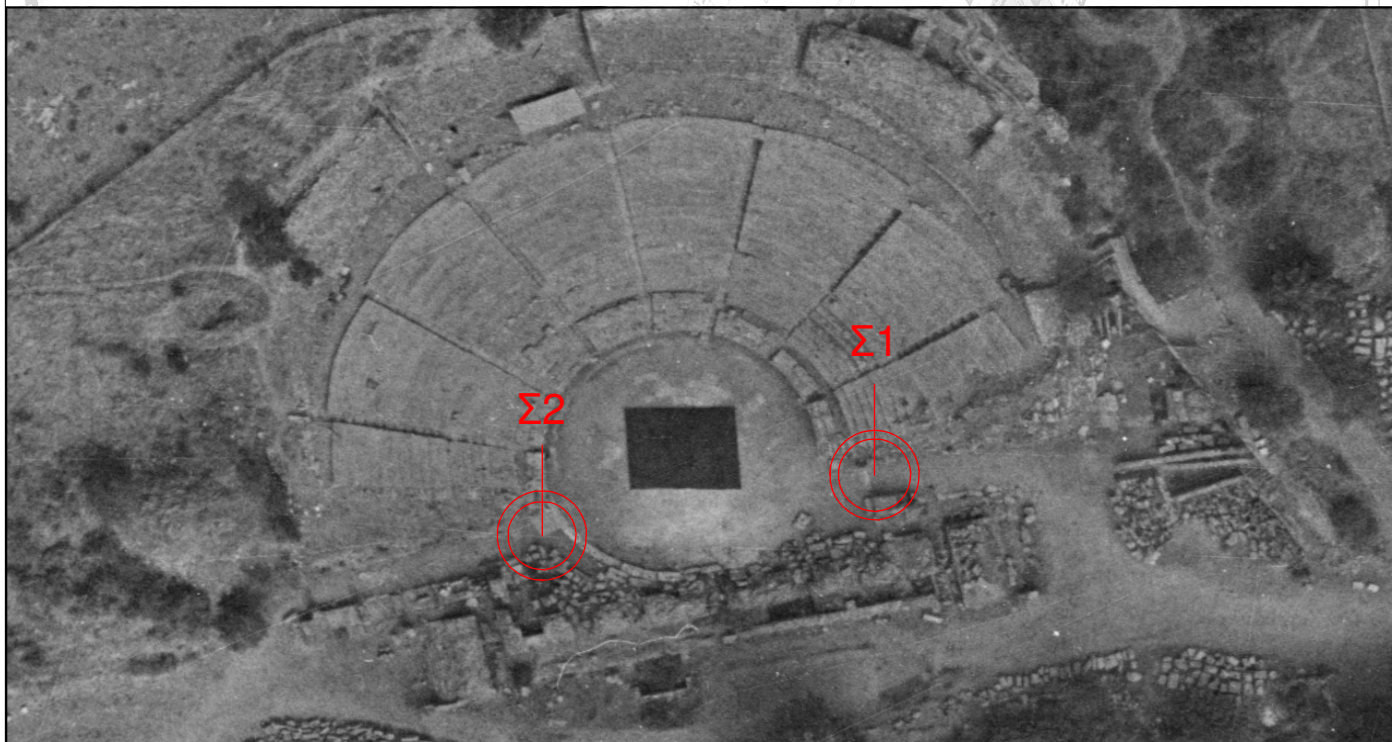
Εικ. 42 Σ4

Σ1 και Σ2, τα πρώτα εμπόδια που συναντάμε. Βρίσκονται στο Αρχαίο θέατρο. Είναι μικρά υψώματα σαν σκαλοπάτια που δημιουργούνται από την κατασκευή.

Σ3, Χωματόδρομος, με υψομετρικές διαφορές και εμπόδια, στην συγκεκριμένη περίπτωση καλώδια, τα οποία δεν έχουν καλυφθεί.

Σ4, Μία αρκετά ανώμαλη διαδρομή. Αποτελείτε από αρκετές πέτρες και λακκούβες. Καταλήγει σε ένα σκαλοπάτι με σχετικά μεγάλο ρίχτι (από την μία πλευρά). Η βαθμίδα αυτή δημιουργείται από το πετρώδες έδαφος.

(Στις δύο παρακάτω εικόνες, πάνω σε κομμάτια της αεροφωτογραφίας, σημειώνονται τα λειτουργικά προβλήματα με κόκκινα σημάδια)

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 43 Προσωπικό υλικό

Εικ. 44 Προσωπικό υλικό

Εικ. 45 Προσωπικό υλικό

Εικ. 46 Προσωπικό υλικό

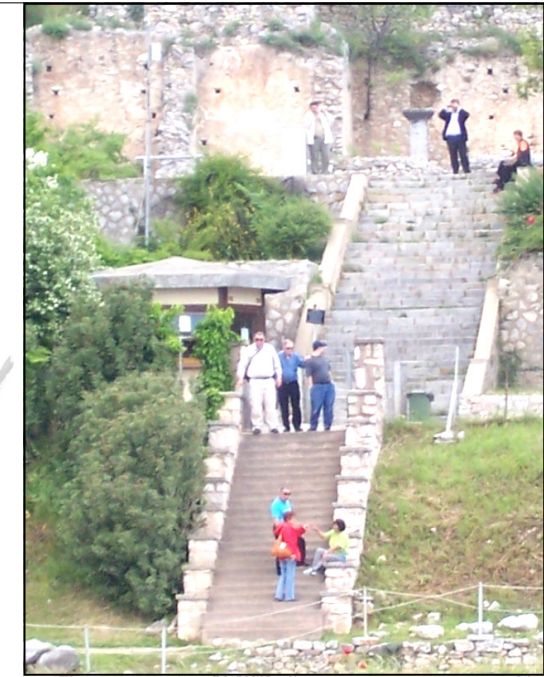
Εικ. 43 Σ5

Εικ. 44 Σ6

Εικ. 45 Σ7

Εικ. 46 Σ8

Σ5 , Τα υπολείμματα από μάρμαρο αλλά και ο γεμάτος πέτρες δρόμος που οδηγεί προς την Βασιλική Α', δημιουργεί προβλήματα στην προσέγγιση της.

Σ6 , Ακατόρθωτη είναι η ακολουθία της πορείας όχι μόνο από Ε.Α. αλλά και από τους υπόλοιπους επισκέπτες. Η διαδρομή φράζεται από όγκους πετρωμάτων, ακανόνιστες μυτερές πέτρες, επίφοβες για όλους τους ανθρώπους.

Σ7 , Πρόχειρες κατασκευές κλιμάκων, είναι η αρχή ενός συνδετικού κρίκου, του Βόρειου με του νότιου τμήματος των Φιλίππων. Η απόσταση που έχουμε να διασχίσουμε είναι περίπου 30μ. Και ξεκινάει από την ξύλινη αυτή σκάλα.

Σ8 , Ένα ακόμη πρόβλημα στον συνδετικό αυτό κρίκο είναι, το πλήθος των βαθμίδων που πρέπει να κατέβουμε. Όταν αυτή μάλιστα δεν έχει κανένα πλατύσκαλο στο ενδιάμεσο της διαδρομής. Η διαδικασία αυτή και μάλιστα με την έλλειψη αναβατορίου, δεν είναι καθόλου εύκολη για κάποιο Ε.Α.

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

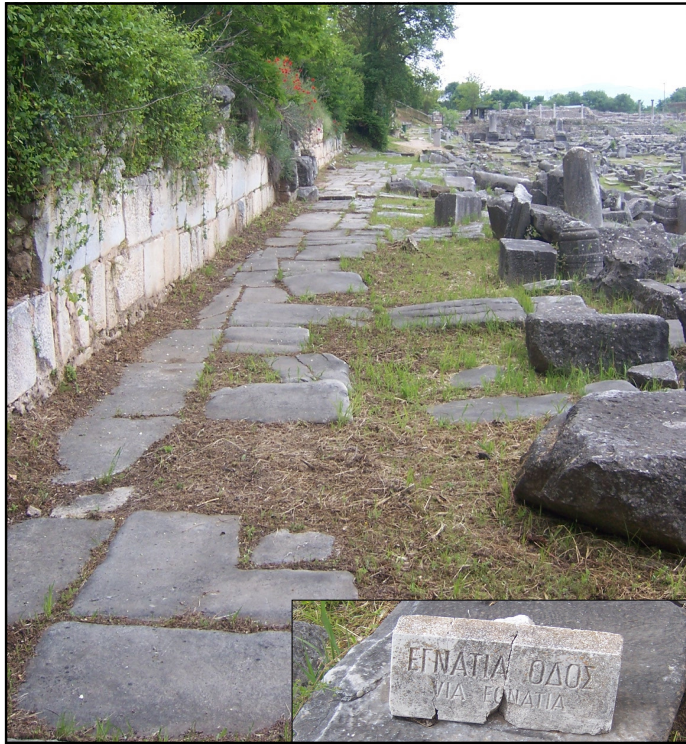
Εικ. 47 Προσωπικό υλικό

Εικ. 48 Προσωπικό υλικό

Εικ. 49 Προσωπικό υλικό

Εικ. 50 Προσωπικό υλικό

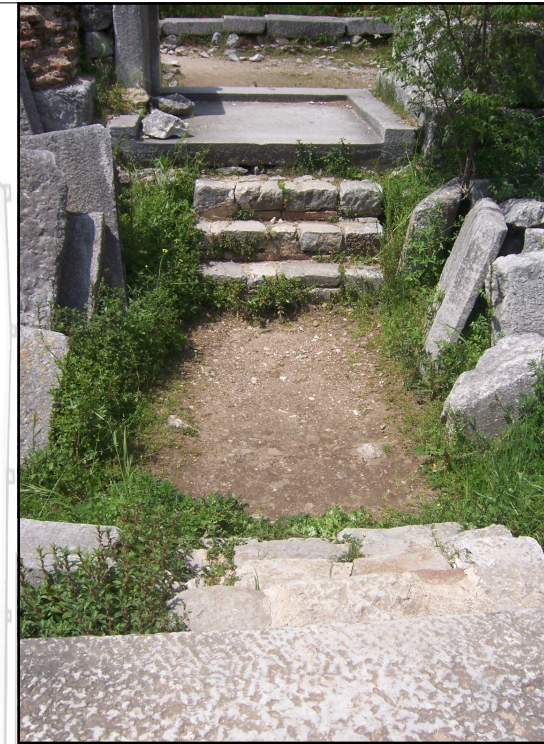

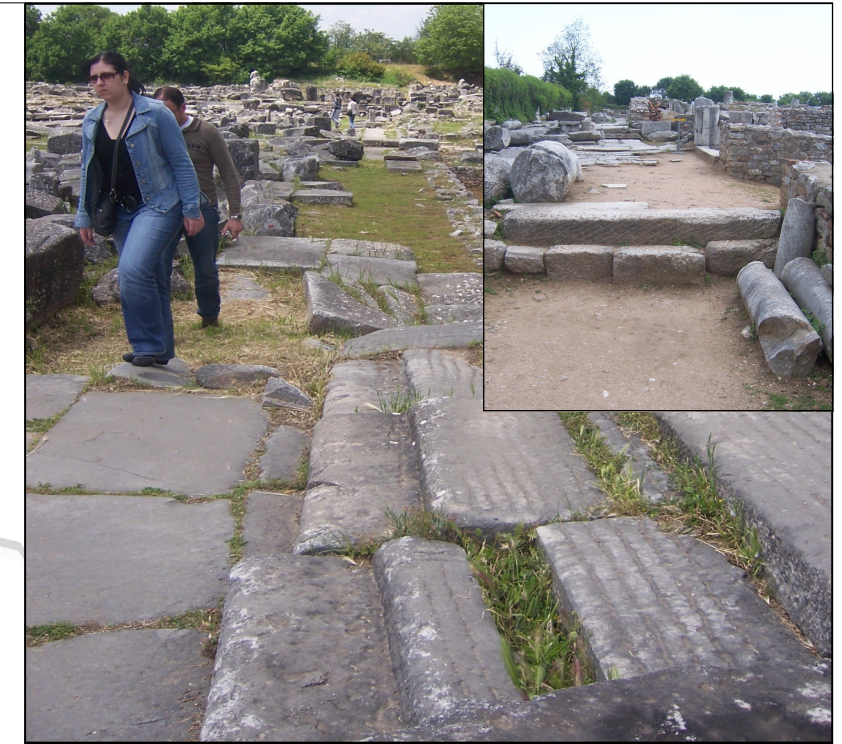
Εικ. 47 Σ9

Εικ. 48 Σ9

Εικ. 49 Σ10

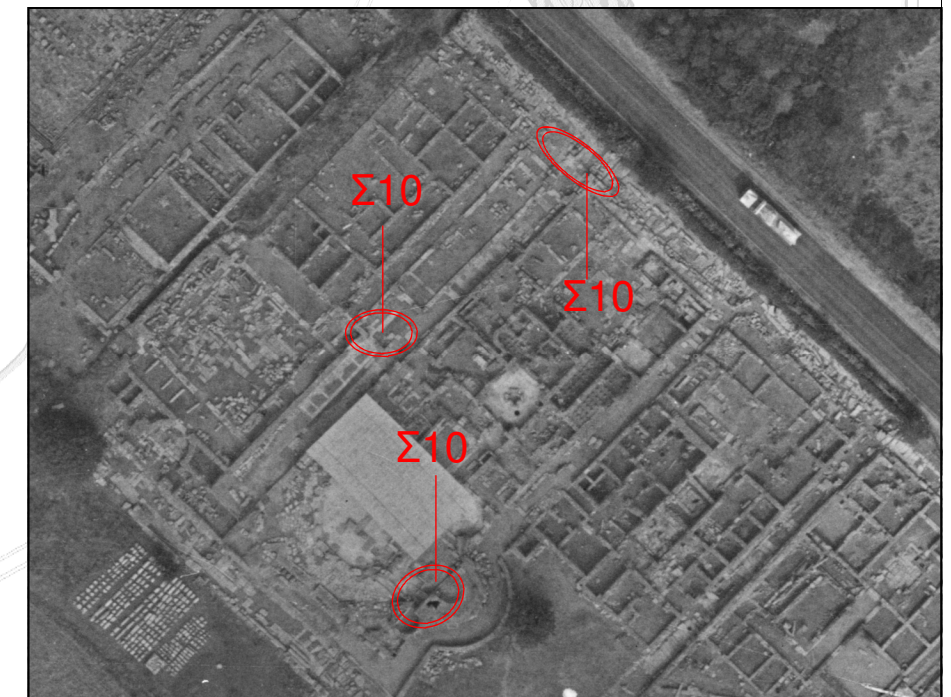

Εικ. 50 Σ10

Σ9, Ανώμαλοι δρόμοι και στενά περάσματα, είναι κάτι που συναντάμε συχνά στο νότιο τμήμα των Φιλιππών.

Σ10, Επανωτά τμήματα συνεχόμενων κλιμάκων, παρεμποδίζουν την ροή, της οποίας διαδρομής

Όσα αναφέραμε προηγουμένως εντάσσονται στα λειτουργικά προβλήματα του αρχαιολογικού χώρου, από φυσικά αίτια. Υπάρχουν όμως και άλλα θέματα, γενικής φύσης, που θα αναφέρουμε παρακάτω. Αφορά την ένωση των τριών τμημάτων των Φιλιππών, δηλαδή το Βόρειο - το Νότιο τμήμα και το Μουσείο. Η σύνδεση τους είναι ένα σημαντικό κομμάτι της εργασίας. Αφορά την διευκόλυνση όλων των επισκεπτών. Την ασφάλεια αλλά και την ύπαρξη κάποιου σημείου αναφοράς, καθώς και μία πορεία που θα υποδηλώνετε από σαφή σημάδια - πινακίδες για την καλύτερη αντίληψη του χώρου. Αυτό το κομμάτι της σύνδεσης αναφέρετε εκτενέστερα στο «4 ΚΕΦ.: ΠΡΟΤΑΣΗ» όπου στην ουσία δίνεται και η πρόταση αντιμετώπισης

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 51 Προσωπικό υλικό

Εικ. 55 Προσωπικό υλικό

Εικ. 56 Προσωπικό υλικό

Εικ. 57 Προσωπικό υλικό

2.3.3 Αισθητικά προβλήματα

Στην ενότητα αυτή εστιάζουμε σε θέματα πιο απλά, που παίζουν όμως ζωτικό ρόλο στην καθημερινότητα μας. Πράγματα που δεν εφαρμόζονται μονό σε χώρους ιδιωτικούς αλλά και δημόσιους. Μιλάμε για την αισθητική, οπτική εικόνα που παίρνουμε από τον περιβάλλοντα χώρο. Τα θέματα αυτά αντιμετωπίζονται πιο εύκολα. Βασίζονται στο γούστο και στην γνώση του χώρου, στο τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να κάνει σε αυτόν.

A1 , Καθαριότητα - κάδοι απορριμμάτων. Δε δένουν με το σύνολο, πρέπει να υπάρχει εναρμόνιση με το υπόλοιπο τοπίο. Φαίνονται σαν άσχετα πλαστικά αντικείμενα που τα πετάς σε έναν χώρο,

A2 , Σκουριασμένα κιγκλιδώματα για την οριοθέτηση μνημείων. Πρόχειρες περιφράξεις. Δε δίνουν την πρέπουσα εικόνα σε ένα μνημείο αλλά και στο το σύνολο του αρχαιολογικού χώρου.

A3 , Οι μόνιμες κατασκευές κλιμάκων ή και αυτές πιο ελαφριάς κατασκευής, χαρακτηρίζουν την επικινδυνότητα. Λόγο της μη καλής χρήσης, μη εκπλήρωση του σκοπού τους και της μη καλής όψης κρίνεται φρόνιμη η αφαίρεση τους.

A4 , Η σήμανση είναι ανύπαρκτη και όπου υπάρχει κάποια πινακίδα αυτό συμβαίνει με ελλείψεις πληροφορίες. Τα καλώδια και διάφορα τέτοια αντικείμενα που μένουν ακάλυπτα στον χώρο είναι αρνητικό στοιχείο για των αρχαιολογικό χώρο.

Μια απλή αναφορά και αυτό γιατί δεν είναι το κύριο θέμα της συγκεκριμένης εργασίας, είναι τα στέγαστρα. Η πρόταση είναι να ακολουθηθεί το ίδιο μοτίβο με αυτό του Οκταγωνικού Ναού.

Εικ. 51 A1 - A2

Εικ. 52 A2

Εικ. 53 A3

Εικ. 54 A4

Εικ. 55 A4

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 56 Αεροφωτογραφία, εταιρία Geomet (Αθήνα)

Εικ. 57 Προσωπικό υλικό

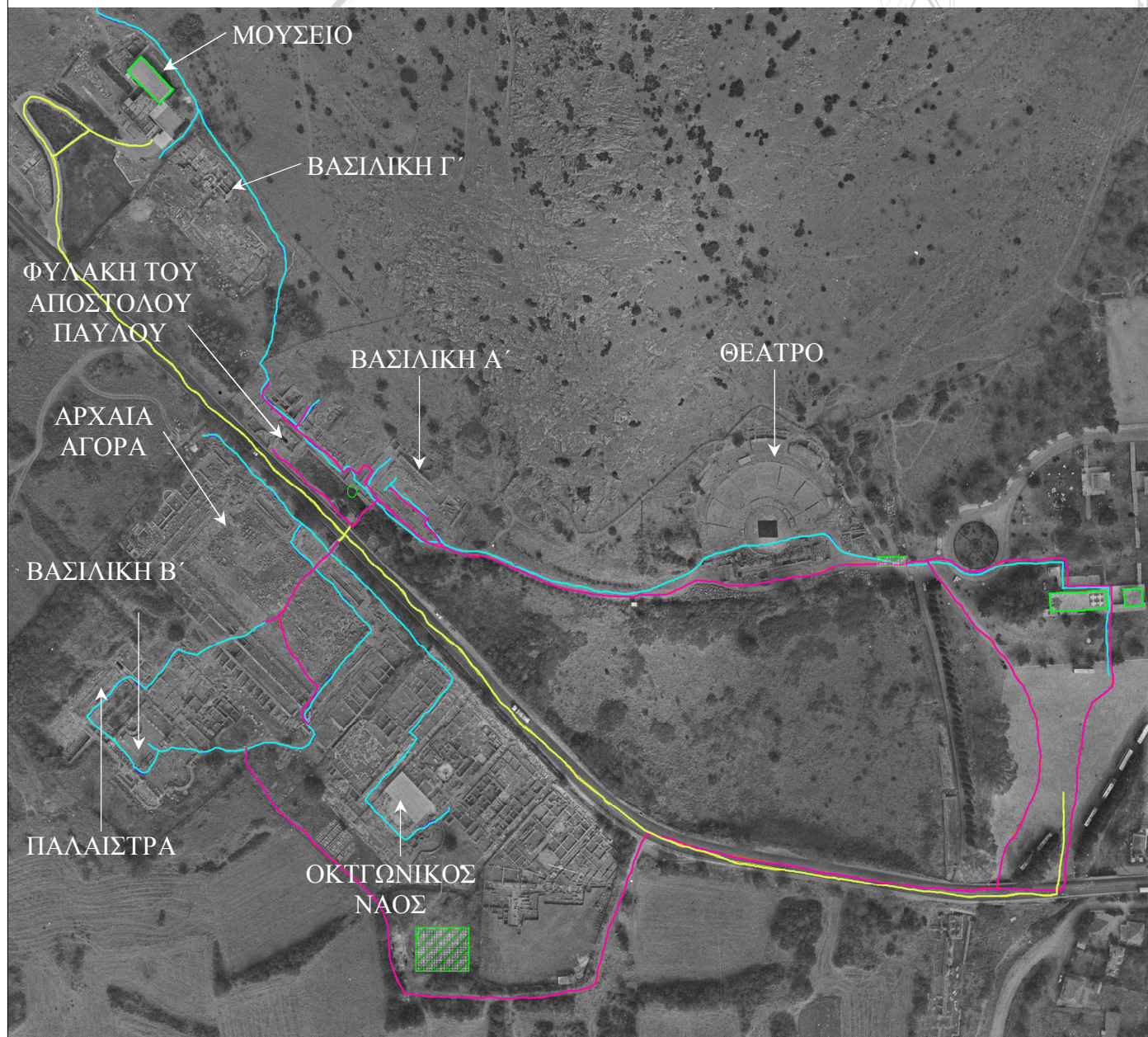

2.3.4 Διαδρομές στον Αρχαιολογικό χώρο.

Χαρακτηριστικό στοιχείο του Αρχαιολογικού χώρου είναι ασάφεια των διαδρομών. Παρατηρώντας την αεροφωτογραφία της Εικ. 56, διακρίνονται οι χρωματιστές γραμμές, στην συγκεκριμένη περίπτωση αντικατοπτρίζουν την πορεία που δύναται να ακολουθήσει ο επισκέπτης. Με μία δεύτερη ματιά αναδεικνύεται η αναρχία που επικρατεί στην μετακίνηση μέσα στον Αρχαιολογικό χώρο. Πολλά από τα σημεία που κατευθύνεται καθένας από εμάς οδηγούν μέσα στα μνημεία, δημιουργώντας μεγάλο πρόβλημα. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναλογιστεί κανείς τις φθορές στις οποίες υπόκεινται τα μνημεία, αλλά και την σύγχυση που οδηγεί στην αναζήτηση μίας σταθερής πορείας, για την καλύτερη αντίληψη του χώρου.

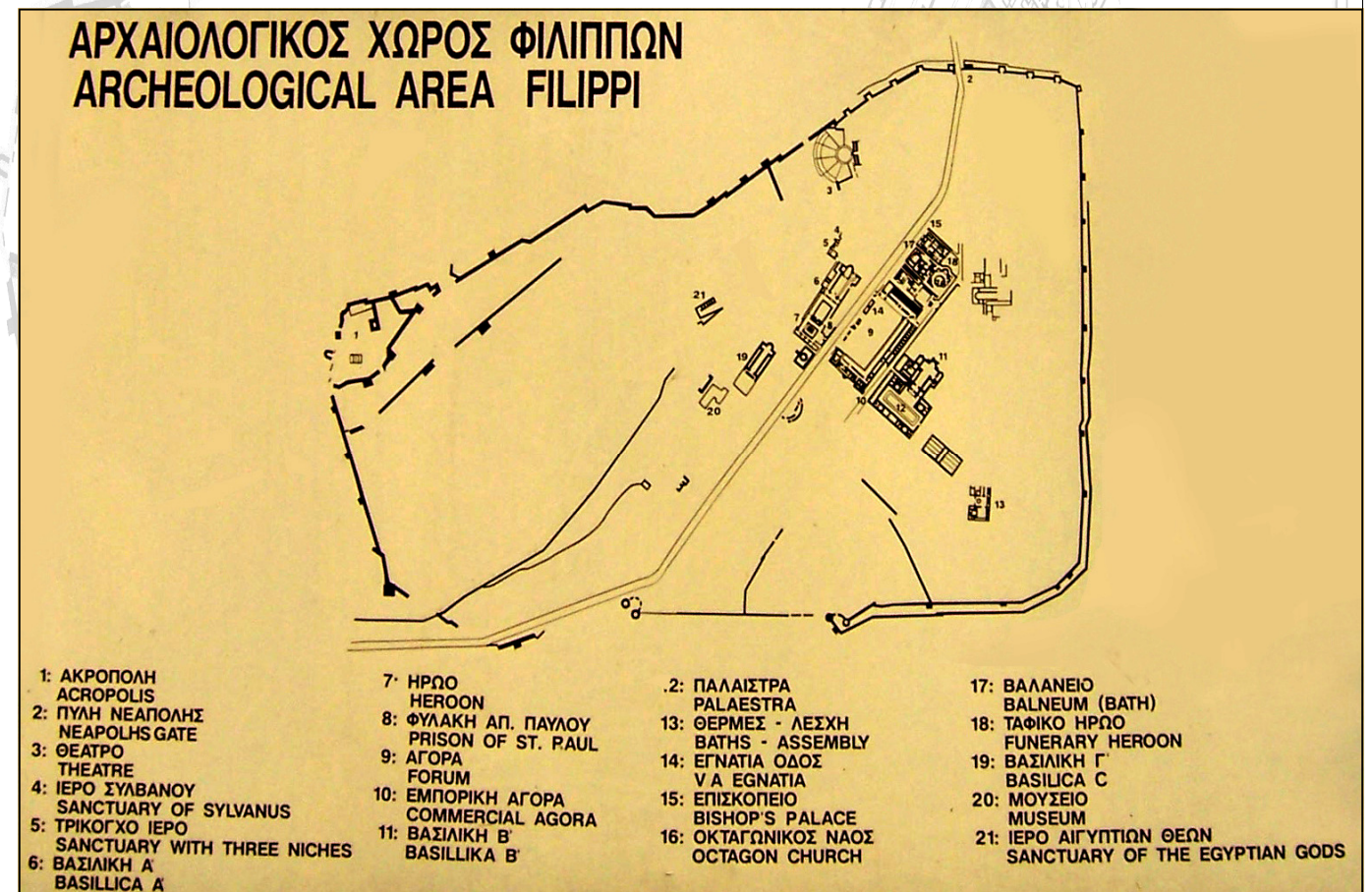
Αυτός είναι ένας από τους στόχους της εργασίας αυτής. Η πρόταση μίας διαδρομής, που θα έχει μία αρχή – σημείο αναφοράς – και ένα τέλος (Εικ. 57). Γι' αυτό είναι βασικό, να γίνουν πλήρως αντιληπτές οι ανάγκες που δημιουργούνται από τα ζητήματα αυτά.

Γενικά για τις διαδρομές δεν μπορούν να αναφερθούν και πολλά πράγματα δεδομένου της κατάστασης, μίας και μέσα στον Αρχαιολογικό χώρο ο επισκέπτης μπορεί να περιπλανηθεί όπου θέλει χωρίς περιορισμούς.

Εικ. 56

Σε αεροφωτογραφία, οι διαδρομές και τα σημαντικότερα μνημεία του Αρχαιολογικού χώρου των Φιλιππων.

Εικ. 57

Σε κάτοψη, όλος ο Αρχαιολογικός χώρος των Φιλιππων. Πάνω στο σχέδιο αναγράφονται όλα τα μνημεία που περικλείονται από τα τείχη.

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ - ΟΛΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΠΗΓΗ

[5] <http://www.minenv.gr>

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 58 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620330.html>

Εικ. 59 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620305.html>

Εικ. 60 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1/1620348.html>

Εικ. 61 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1/1620348.html>

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΜΟΤΗΤΑΣ [5]

3.1 Προδιαγραφές ΑΜΕΑ (Για εξωτερικούς χώρους)

Για κάθε αλλαγή που γίνεται, υπάρχουν συγκεκριμένες οδηγίες που δίνει το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. . Σκοπός των προδιαγραφών είναι να καταργηθούν οι αρχιτεκτονικοί φραγμοί και οτιδήποτε εμποδίζει την αυτόνομη διακίνηση των Α.Μ.Ε.Α. σε υπαίθριους και κλειστούς χώρους. Στόχος είναι το δομημένο περιβάλλον, να γίνει φιλικό, προσεγγίσιμο και ασφαλές με την χρήση δαπέδων. Με ομαλές κλίσεις και χωρίς σκαλοπάτια. Χρήση μηχανικών μέσων, κατάλληλης σήμανσης, προσιτών και εύκολων στην χρήση μηχανισμών χειρισμού (π.χ. πλήκτρα στους ανελκυστήρες σε κατάλληλα ύψη και πολλά άλλα).

Τα Α.Μ.Ε.Α. έχουν βραδύτερους ρυθμούς στην κίνηση και για να μετακινηθούν χρησιμοποιούν βοηθητικά μέσα. Προβλέπονται όμως και συγκεκριμένες διαστάσεις, που τους επιτρέπουν να κινούνται με άνεση.

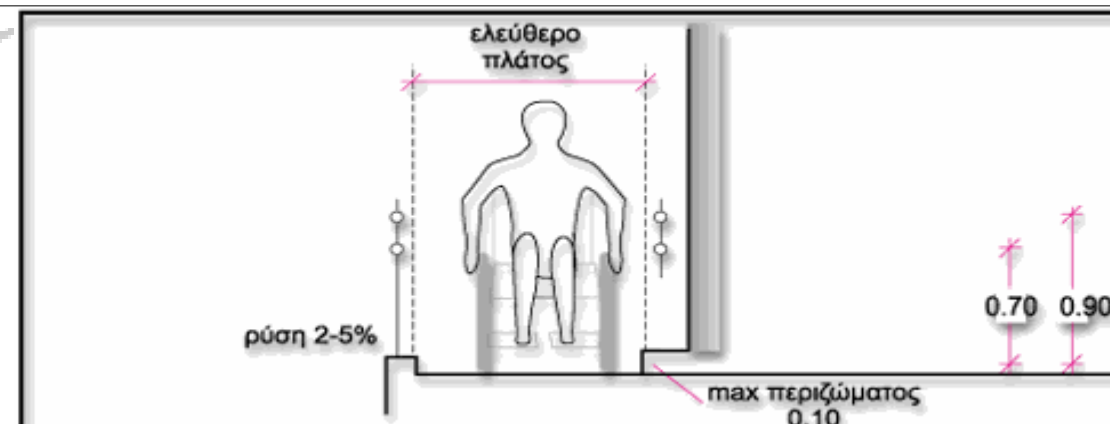
3.1.1 Ράμπες (Εικ. 58-59)

Οι υψομετρικές διαφορές σε έναν χώρο πρέπει να καλύπτονται με κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες). Οι ράμπες έχουν κλίση ίση ή μικρότερη του 5% χωρίς σκαλοπάτια. Το ποσοστό αυτό ισχύει για υψιστάμενα κτίρια και υπαίθριους κοινόχρηστους χώρους. Φέρουν διπλούς χειρολισθήρες σε ύψος 0.90 μ.

3.1.2 Ανελκυστήρας (Εικ. 60-62)

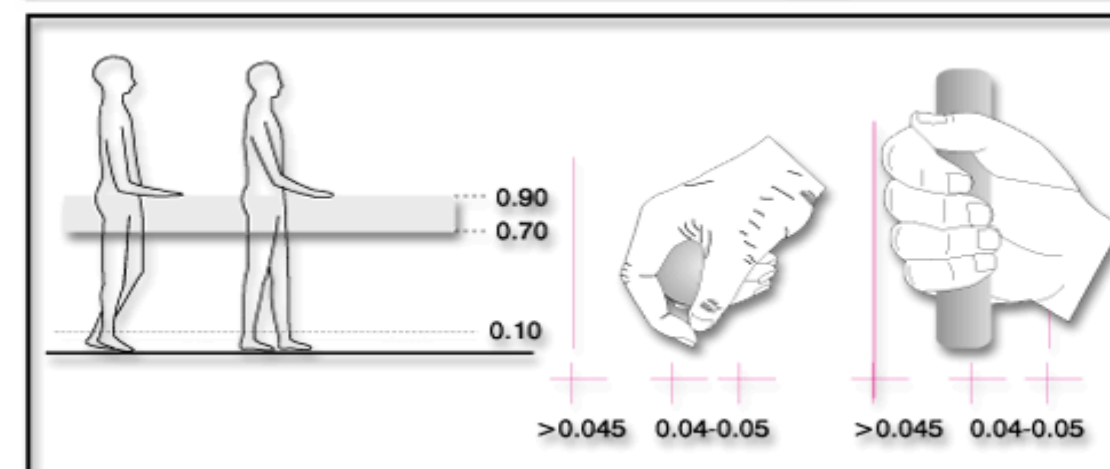
Σε περίπτωση που το περιβάλλον δεν επιτρέπει την κατασκευή ράμπας, τότε οδηγούμαστε στην επιλογή μηχανικής υποστήριξης.

Ελάχιστες (εσωτερικές) διαστάσεις θαλάμου: 1.10x1.40μ. Η είσοδος πρέπει να γίνεται από τη μικρότερη πλευρά (1.10μ.) του θαλάμου. Οι διαστάσεις αυτές δεν επιτρέπουν τη στροφή αναπηρικού αμαξιδίου κατά 180° - αν υπάρχει τέτοια απαίτηση τότε ο θάλαμος πρέπει να έχει διαστάσεις 1.50x1.50 μ. Αν η είσοδος και έξοδος γίνεται υπό γωνία 45° και από δύο πόρτες, τότε οι ελάχιστες διαστάσεις είναι 1.40x1.40 μ.

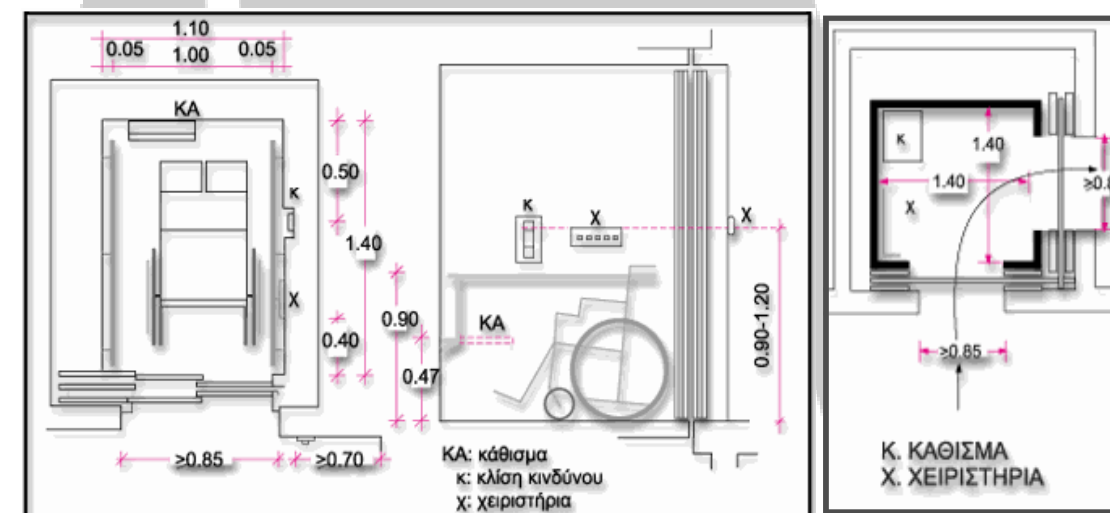
Εικ. 58

Σχέδιο. 1

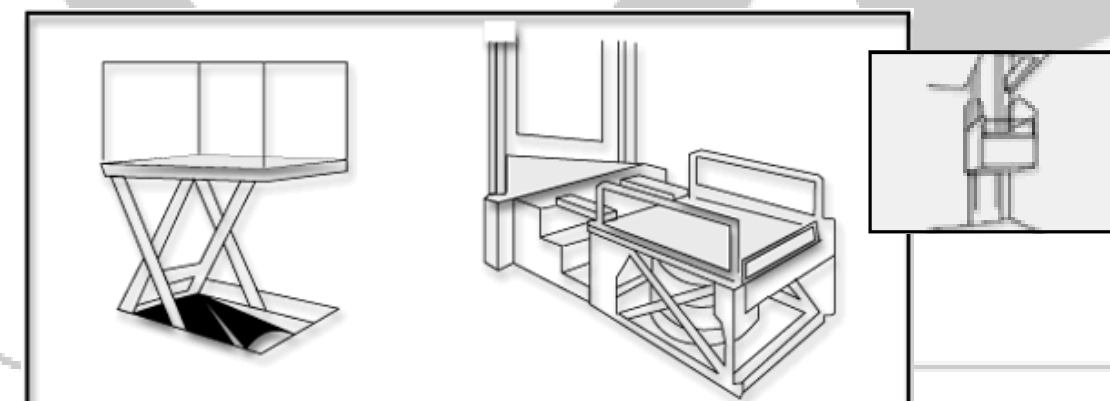
Εικ. 59

Σχέδιο. 2

Εικ. 60

Σχέδιο. 3

Εικ. 61

Σχέδιο. 4

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ - ΟΛΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΠΗΓΗ

[5] <http://www.minenv.gr>

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 62 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620359.html>

Εικ. 63 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620348.html>

Εικ. 64 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620335.html>

Εικ. 65 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620335.html>

Εικ. 66 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620305.html>

Τα εσωτερικά τοιχώματα πρέπει να είναι αντοχής από μη αντανάκλαστικό υλικό. Είναι αναγκαίο να υπάρχει περιμετρικά στα τοιχώματα χειρολισθήρας έντονου χρώματος σε ύψος 0.90 μ. από το δάπεδο και αναδιπλωμένο κάθισμα.

Το δάπεδο πρέπει να είναι αντιολισθηρό, λείο και να διευκολύνει τους ελιγμούς αναπηρικού αμαξιδίου. Πρέπει να γίνεται χρήση χαλιού ή μοκέτας.

Ο φωτισμός στο δάπεδο να είναι 50-75 lux, κάθετος, ομοιόμορφα κατανομημένος. Οι χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, όταν δεν έχουν χώρο για περιστροφή, χρειάζονται καθρέπτη τοποθετημένο απέναντι από την πόρτα.

Η εγκατάσταση του ανελκυστήρα πρέπει να σημαίνεται κατάλληλα (Εικ. 62)

3.1.3 Αναβατήριο κατακόρυφης κίνησης (Εικ. 61)

(Εδώ ισχύει ότι και στον ανελκυστήρα που αναγράφεται πιο πάνω)

3.1.4 Αναβατήριο κλιμάκων

(Αντίστοιχα ότι και στο ανελκυστήρα)

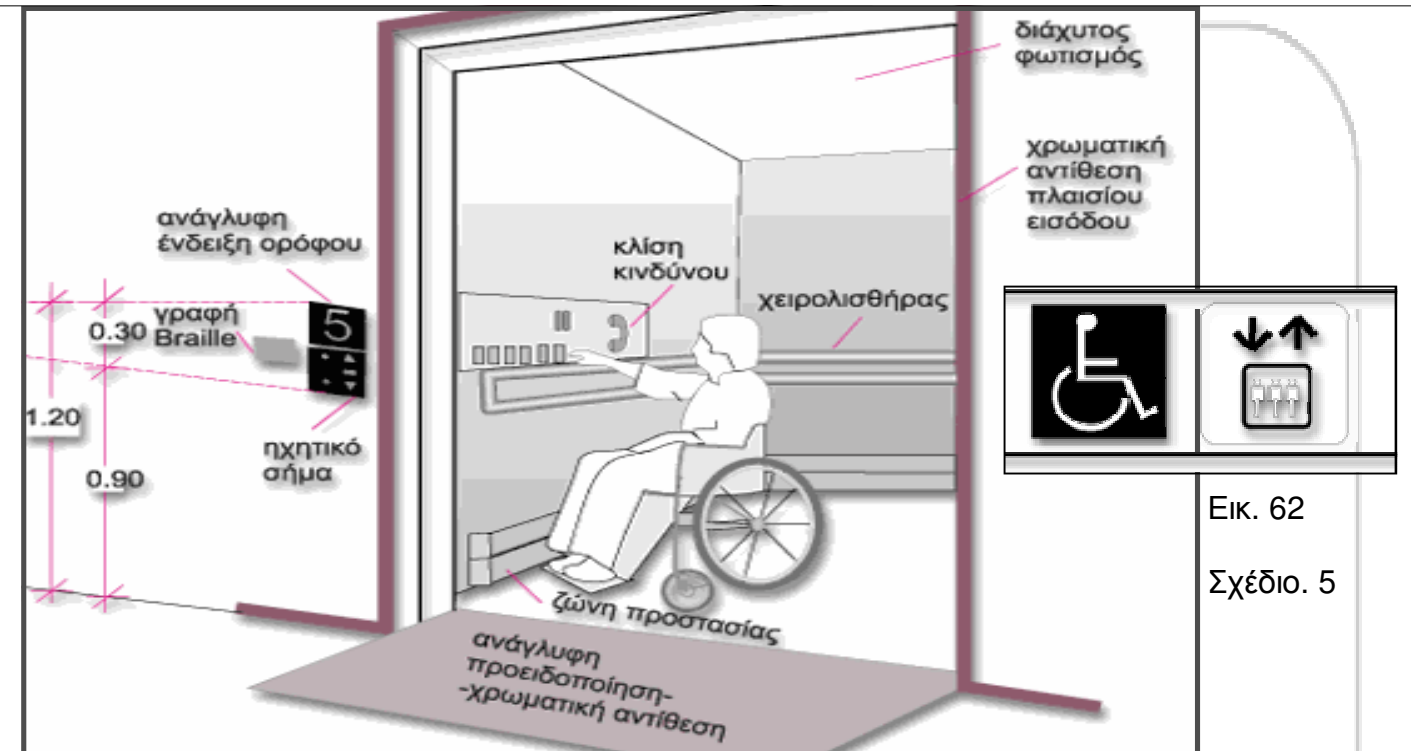
3.1.5 Στοιχεία προστασίας - ασφάλειας, για ράμπες και κλίμακες

1. Η κλίση, 5% το μέγιστο (Εικ. 58)
2. Η γραμμή ανάβασης
3. Ο φανός ή φανάρι, σε ύψος 0.90 μ. (Εικ. 64-65)

Το υλικό, η μορφή του και αγκύρωση του πρέπει να εξασφαλίζουν την συγκράτηση του χρήστη από αυτόν, χωρίς όμως να διακόπτουν την συνέχεια της κίνησης της παλάμης του χεριού πάνω σε αυτό. Η επιφάνεια πρέπει να είναι λεία. Στρογγυλής μορφής διατομής 4-5 εκ. η αγκύρωση μπορεί να γίνει επί του στηθαίου ή του τοίχου. Διάκενο, (χειρολισθήρα) φανάρι - στέψης είναι 5-15 εκ.

Οι χειρολισθήρες πρέπει να προεξέχουν πάντα 30 εκ. τουλάχιστον οριζόντια, στην αρχή και στο τέλος μίας κλίμακας και αν συνεχίζει και στα πλατύσκαλα.

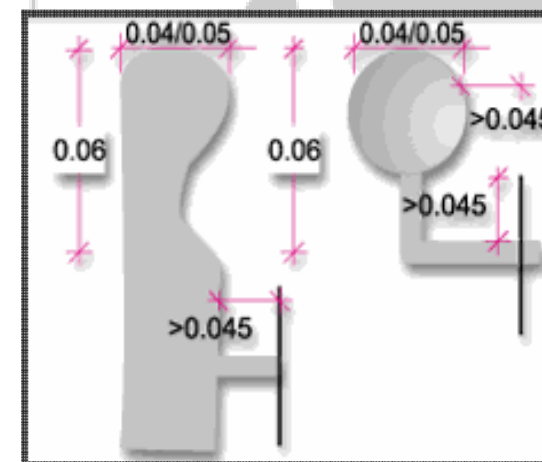
4. Το πλάτος, από ≤ 0.90 μ. (Εικ. 66)

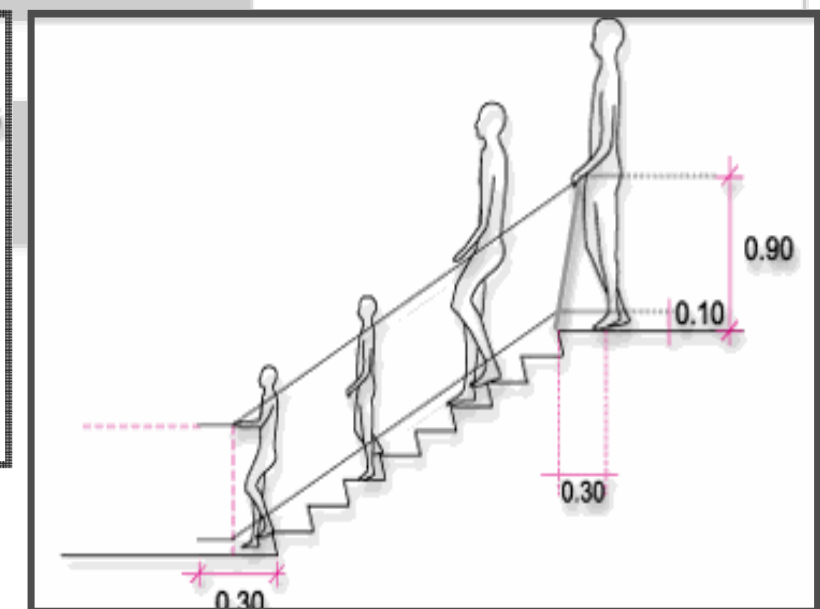
Εικ. 62

Σχέδιο. 5

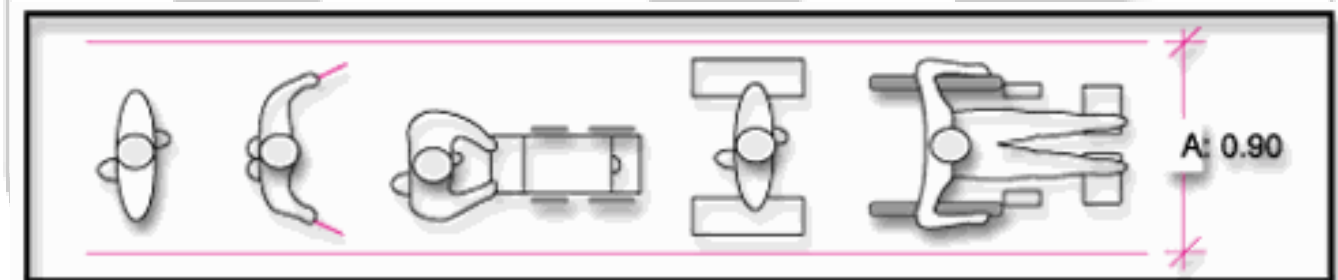
Εικ. 63 Σχέδιο 6

Εικ. 64 Σχέδιο 7

Εικ. 65 σχέδιο 8

Εικ. 66 Σχέδιο 9

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ - ΟΛΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΠΗΓΗ

[5] <http://www.minenv.gr>

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 67 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620335.html>

Εικ. 68 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620335.html>

Εικ. 69 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1/1620324.html>

5. Η μεταρρύθμιση των βαθμίδων, πάτημα 0.30 μ. ,ρίχτι 0.15 μ. (Εικ. 67)
6. Το μήκος
7. Τα πλατύσκαλα (Εικ. 68)
8. Το σχήμα (Εικ. 68)
9. Η μορφή
10. Τα υλικά κατασκευής και επένδυσης (Εικ. 69)
11. Τα στοιχεία προστασίας και ασφάλειας του χρήστη

Το κιγκλίδωμα και ο χειρολισθήρας έχουν ειπωθεί, μένει το περίζωμα ή το σοβατεπί: το ύψος του θα πρέπει να κυμαίνεται από 5 έως 10 εκ. Σε περίπτωση μη ύπαρξης περιζώματος εκατέρωθεν της κλίμακας και εφόσον υπάρχει κιγκλίδωμα αντί στηθαίου, θα πρέπει να τοποθετείται οριζόντια μπάρα, σε απόσταση 10 εκ. από την ακμή των βαθμίδων.

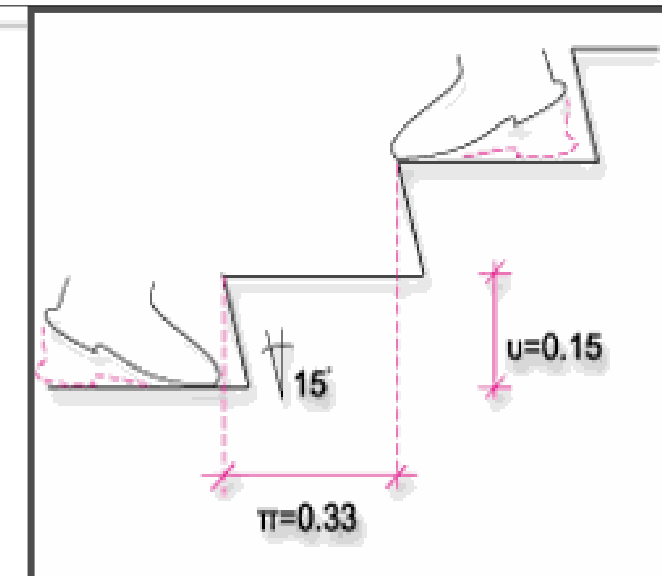
3.1.6 Αστικός εξοπλισμός

Αστικό εξοπλισμό (κάδους απορριμμάτων, σήμανση κ.τ.λ.) ή οποιοδήποτε μηχάνημα χειρισμού, που θα χρησιμοποιηθεί στον χώρο πρέπει να βρίσκεται τοποθετημένο σε μία ζώνη υψών, μεταξύ 0.90 μ. και 1.40 μ. από το έδαφος.

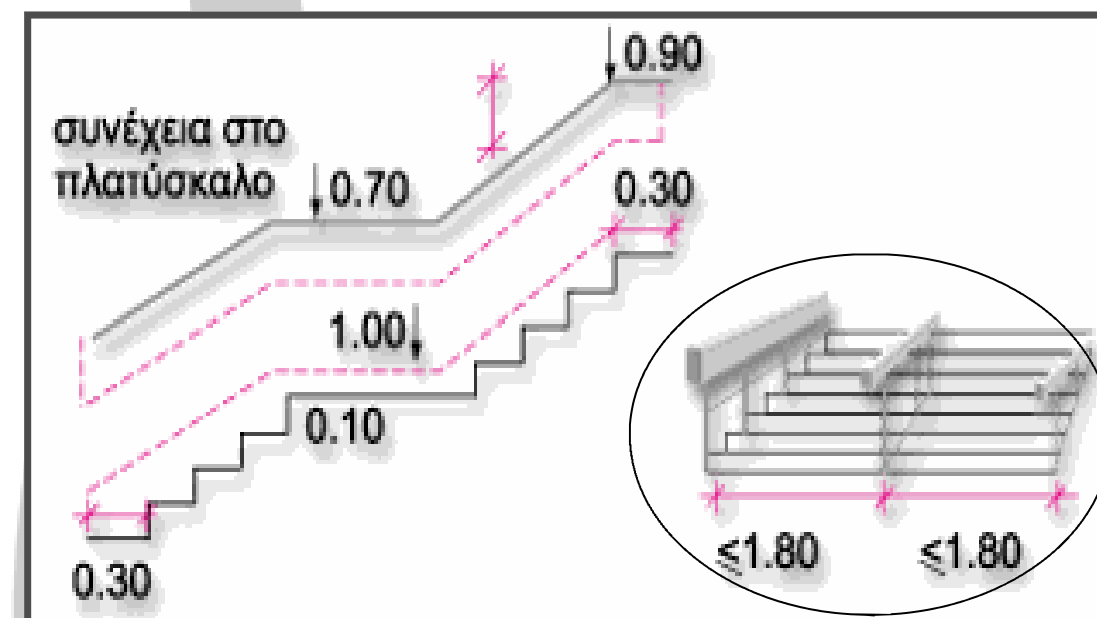
Θα πρέπει να τονιστεί ότι η σήμανση σε οποιοδήποτε χώρο, οποιαδήποτε και αν είναι αυτή, πρέπει πάντα να ακολουθεί μία κοινή πορεία. Δηλαδή η σήμανση που αφορά μία συγκεκριμένη πληροφορία πρέπει να εμφανίζεται πάντα με τον ίδιο τρόπο ώστε να είναι εύκολα αναγνωρίσιμη. Σημάνσεις που αφορούν στην ασφάλεια του συνόλου των χρηστών ή κάποιας ειδικής κατηγορίας ανθρώπων πρέπει να προηγούνται άλλων σημάνσεων. Γενικά όμως πρέπει να αποφεύγεται η πολυσήμανση.

3.1.7 Υλικά

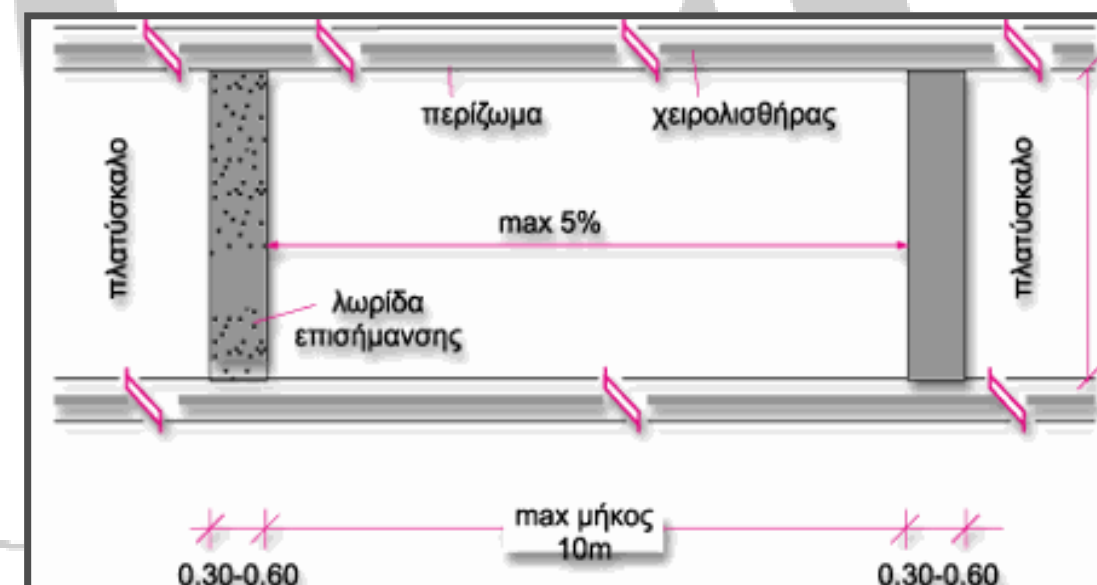
Τα υλικά πρέπει να τηρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Αυτές είναι: αντιολισθηρότητα, ομοιογένεια, σταθερότητα, αντοχή (στην καθημερινή χρήση και τις καιρικές συνθήκες), ευκολία στον καθαρισμό και την συντήρηση.

Εικ. 67
Σχέδιο 10

Εικ. 68
Σχέδιο 11

Εικ. 69
Σχέδιο 12

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ - ΟΛΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΠΗΓΗ

[5] <http://www.minenv.gr>

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 70 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620317.html>

Εικ. 71 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620317.html>

Εικ. 72 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620317.html>

Εικ. 73 <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620317.html>

3.1.8 Χώρος στάθμευσης (Εικ. 70-71-72-73)

Προδιαγραφές για τον σχεδιασμό χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων. Απαιτείται ειδικά διαμορφωμένος χώρος με εύκολη πρόσβαση και μεγαλύτερες διαστάσεις από τις συνήθεις, δηλαδή περίπου 3.50x5.00 μ.

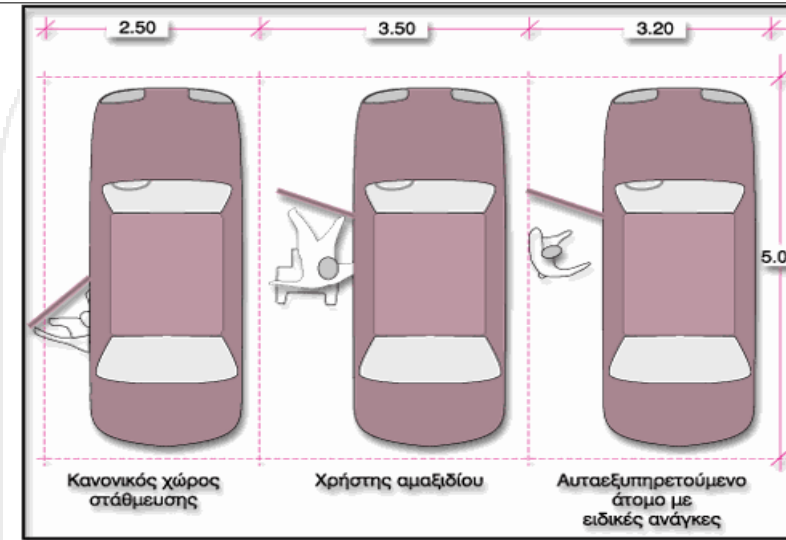
Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων ατόμων με ειδικές ανάγκες παράλληλα με το πεζοδρόμιο πρέπει να αποφεύγονται.

Για την σύνδεση της στάθμης του χώρου στάθμευσης με τυχόν παρακείμενο πεζοδρόμιο θα πρέπει να κατασκευάζεται σκάφη πλάτους τουλάχιστον 1.50 μ.

Σε περιπτώσεις χώρων στάθμευσης που εξυπηρετούν χώρους, όπως είναι ο αρχαιολογικός χώρος των Φιλιππων, θα πρέπει οι θέσεις στάθμευσης για ΑΜΕΑ να βρίσκονται σε σημεία όσον τον δυνατό πλησιέστερα και σε αποστάσεις που δε ξεπερνούν τα 300 μ. Σε διαφορετική περίπτωση, θα υπάρχει υποχρεωτικά ειδικό μεταφορικό μέσο, για την μεταφορά αυτών των ανθρώπων προς τους χώρους που θέλουν να επισκεφτούν.

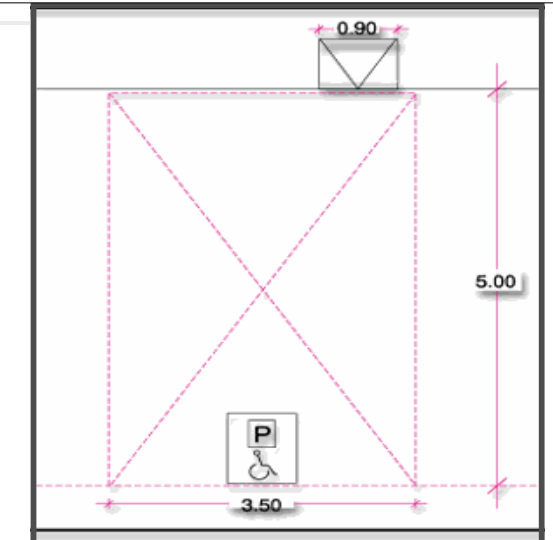
Η αναλογία των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων ΑΜΕΑ είναι 5% επί του συνολικού των προβλεπόμενων θέσεων και τουλάχιστον μία θέση σε περιπτώσεις μικρών χώρων στάθμευσης.

Η θέση αυτή πρέπει να φέρει την κατάλληλη σήμανση καθώς και το διεθνές σύμβολο πρόσβασης αναπήρων τόσο επί στήλη σε εμφανές σημείο όσο και επί του δαπέδου.

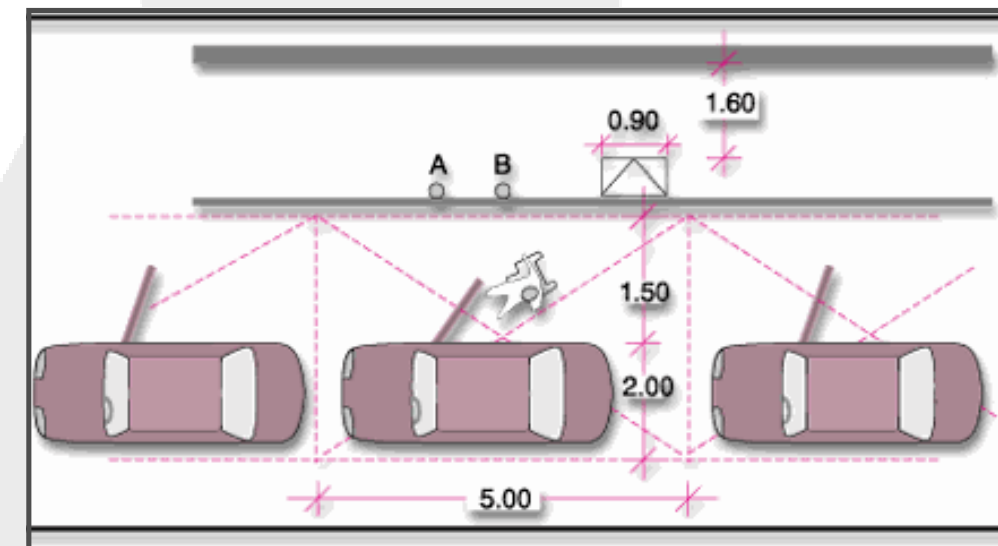
Εικ. 70

Σχέδιο 13

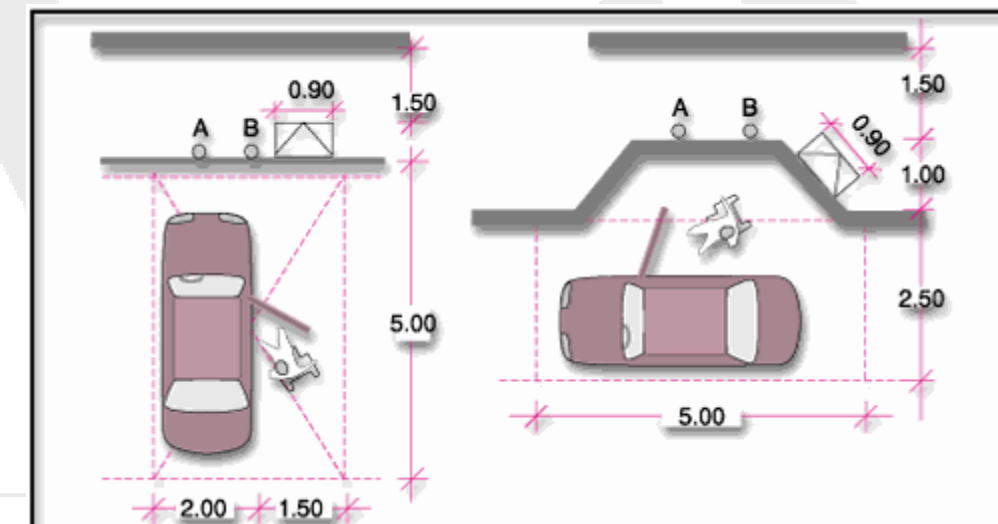
Εικ. 71

Σχέδιο 14, (Επιδαπέδια σήμανση χώρου στάθμευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες)

Εικ. 72

Σχέδιο 15

Εικ. 73

Σχέδιο 16

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 74 Αεροφωτογραφία, από την εταιρία Geomet (Αθήνα)

Εικ. 75 Προσωπικού υλικό

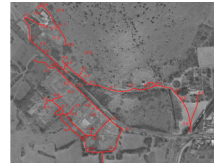
Εικ. 76 Προσωπικού υλικό

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ι. Η πρόταση διαδρομών δόθηκε από την εταιρία Geomet, μετά από ειδική μελέτη που έγινε στον αρχαιολογικό χώρο.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΠΡΟΤΑΣΗ

4.1 Πρόταση διαδρομής στον Αρχαιολογικό χώρο των Φιλίππων¹

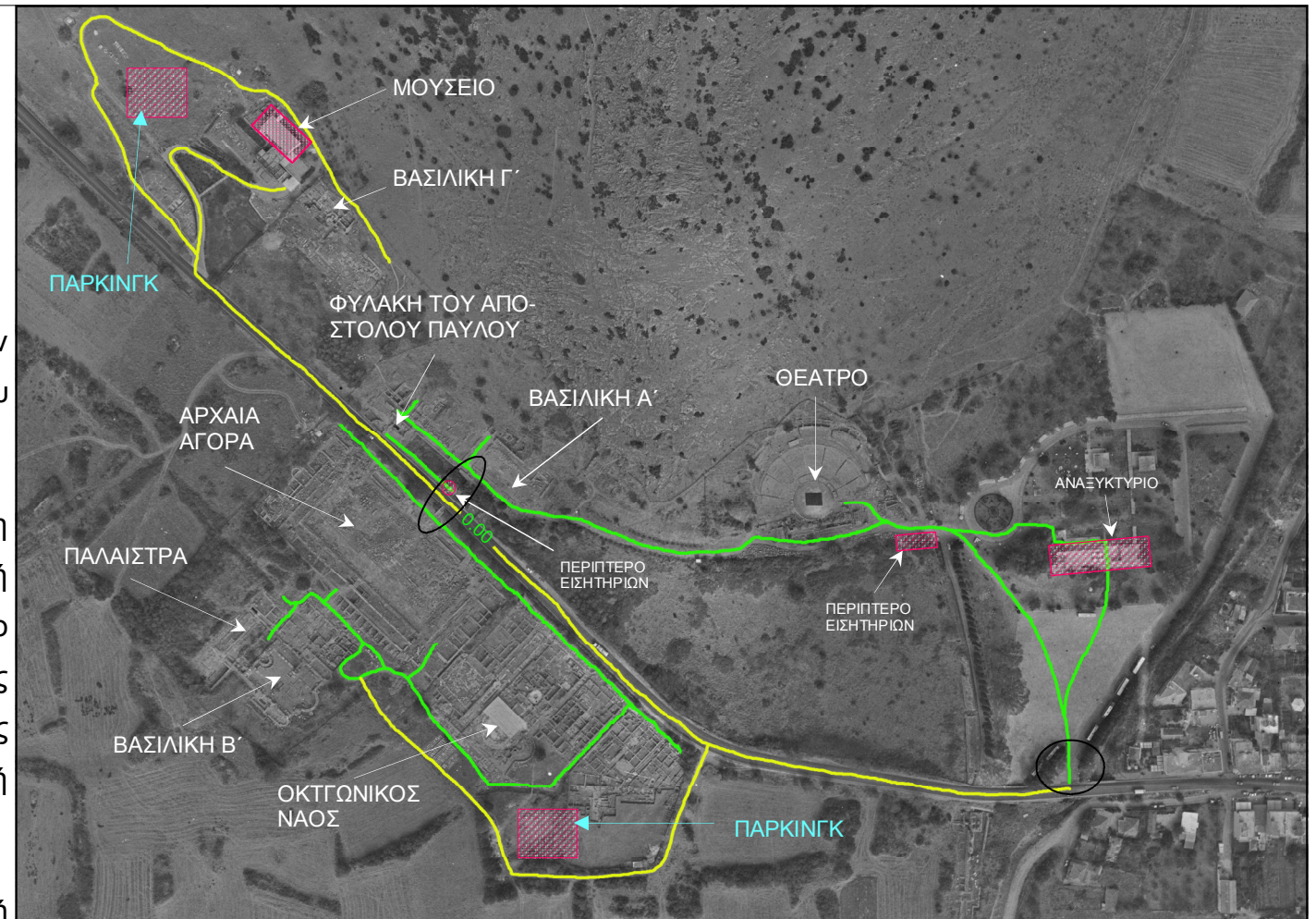
Δεδομένου της κατάστασης δηλαδή, της ασάφειας των διαδρομών, ήρθε η στιγμή για την υπόδειξη μίας διαδρομής (Εικ.74). Ικανής, να μας δείξει τα σημαντικότερα μνημεία, του αρχαιολογικού χώρου των Φιλίππων.

Ξεκινώντας από το σημείο αναφοράς, την είσοδο (Ε1) (Εικ. 80) και ακλουθώντας την πράσινη πορεία, οι επιλογές είναι δύο. Κατευθύνεστε δεξιά, προς τον χώρο του αναψυκτηρίου ή εναλλακτικά αριστερά, προς την είσοδο του αρχαιολογικού χώρου. Σημείο συνάντησης το περίπτερο εισιτηρίων (Εικ. 75). Από εδώ αρχίζει η ξενάγηση στο βόρειο τμήμα της παλαιάς πόλης των Φιλίππων. Βρίσκεστε ακόμη στην πράσινη γραμμή. Το πρώτο μνημείο της διαδρομής είναι το «Αρχαίο Θέατρο» και βρίσκεται στο δεξί χέρι. Λίγα μέτρα πιο κάτω ακολουθεί η «Βασιλική Α΄», ενώ παραπέρα αν θέληση κάποιος, μπορεί να δει το, Ηρώ.

Η διαδρομή συνεχίζει σε μία σκάλα, απέναντι ακριβώς από την «Βασιλική Α΄». Η σκάλα αυτή συνδέει το βόρειο με το νότιο τμήμα των Φιλίππων. Το πρώτο κομμάτι της κλίμακας, οδηγεί στη στάθμη 0.00 του δρόμου. Από εκεί διακρίνεται το δεύτερο περίπτερο εισιτηρίων (Εικ. 76). Στην ίδια ευθεία με το περίπτερο προς το μουσείο, βρίσκεται η «φυλακή του απόστολου Παύλου» (Εικ.78).

Μέχρι στιγμής έχουμε καλύψει τρία από τα πιο σημαντικά μνημεία, το Θέατρο, την Βασιλική Α΄, την φυλακή του απόστολου Παύλου.

Διασχίζοντας τον δρόμο (Εικ. 79) από το σημείο του δεύτερου περιπτερου εισιτηρίων, βρίσκεται η σκάλα, που οδηγεί στο νότιο τμήμα του αρχαιολογικού χώρου. Ακριβώς μπροστά βρίσκεται η «Αρχαία αγορά» είναι μία μεγάλη ορθογώνια έκταση. Μένοντας στην πράσινη γραμμή μπορείτε να δείτε και άλλα μνημεία όπως το Βαλανείον, το επισκοπείον, το ταφικό Ηρώ και μνημεία από τα προκτίσματα του Οκταγώνου. Μέχρις ότου φθάσετε στο επόμενο μνημείο, τον «Οκταγωνικό ναό». Προς το τέλος της κατεύθυνσής που έχετε πάρει, βλέπετε την «Βασιλική Β΄» και την «Παλαίστρα».

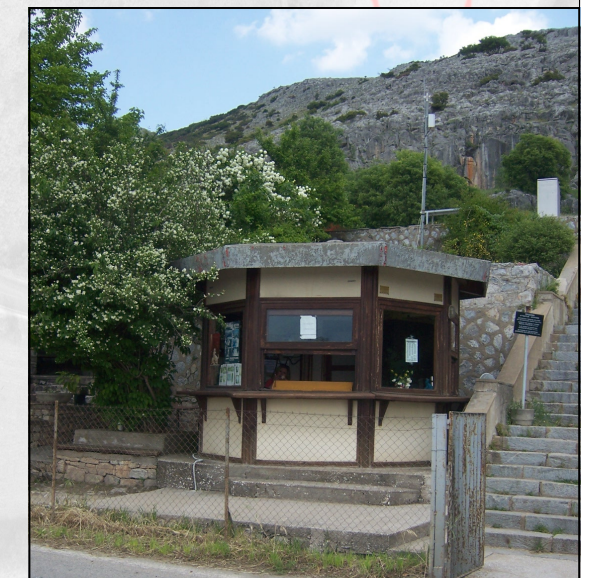
Εικ. 74

Αεροφωτογραφία Φιλίππων, με διαδρομή περιήγησης και τα σημαντικότερα μνημεία - αναψυκτήριο - περίπτερα εισιτηρίων - θέσης παρκινγκ

Εικ. 75

Περίπτερο εισιτηρίων

Εικ. 76

Δεύτερο περίπτερο εισιτηρίων

ΠΗΓΕΣ:

• ΕΙΚΟΝΩΝ

- Εικ. 77 Προσωπικού υλικό
- Εικ. 78 Προσωπικού υλικό
- Εικ. 79 Προσωπικού υλικό
- Εικ. 80 Προσωπικού υλικό

Υπολείπεται η «Βασιλική Γ'». Την οποία μπορείτε να δείτε ακολουθώντας πλέον, την κίτρινη γραμμή. Αν και η Βασιλική Γ' παίρνει θέση στο νότιο τμήμα των Φιλίππων, λόγω δυσκολιών (Εικ. 77) όπως στενότητα δρόμου, καθιστά επικίνδυνη την προσπέλαση γι' αυτό και διαλέξαμε μία άλλη διαδρομή.

Η κίτρινη γραμμή δείχνει την πορεία από το παρκινγκ (Εικ. 80) - είσοδο (Ε1), προς τον Μουσείο του Αρχαιολογικού χώρου των Φιλίππων. Το κομμάτι αυτό, δεν συνδέεται με κάποιον προσπελάσιμο δρόμο εντός του χώρου, γι' αυτό και η μόνη διέξοδος, είναι μέσω του οδικού δρόμου. Να σημειώσουμε πως ο οδικός δρόμος παλαιότερα ήταν σε χρήση. Από την φετινή όμως χρονιά, έχει σταματήσει η κυκλοφορία του και είναι στην αποκλειστική χρήση του Αρχαιολογικού χώρου.

Τελειώνοντας την ενότητα αυτή, οδική πρόσβαση μέχρι ενός σημείου υπάρχει και στο νότιο τμήμα. Ακολουθώντας την κίτρινη γραμμή καταλήγεις σε έναν αγροτικό δρόμο. Με κατάλληλες εργασίες, θα έχουν δυνατότητα προσέγγισης και οι επισκέπτες. Προς όφελος των επισκεπτών δίνονται δύο πιθανά σημεία για την κατασκευή δύο καινούριων παρκινγκ. Μία πιθανή θέση είναι στο νότιο τμήμα δίπλα στον αγροτικό δρόμο (Εικ. 74). Αυτό το παρκινγκ θα διευκόλυε στον τερματισμό της ξενάγησης, το σημείο θα οριστεί ως το σημείο αποχωρήσεις (με το αμάξι) από τον Αρχαιολογικό χώρο με κατεύθυνση το μουσείο ή οπουδήποτε αλλού. Η δεύτερη θέση είναι σε έναν χώρο δίπλα στο μουσείο. Όσοι θελήσουν να επισκεφτούν το κτίριο αυτό, θα διευκολύνονται από τις θέσεις αυτοκίνητων. Παράλληλα αυτή η διαδρομή γίνεται πιο εύκολα με ένα αμάξι, παρά πεζός.

Εικ. 77

Χωματόδρομος που οδηγεί στην Βασιλική Γ'

Εικ. 78

Δρόμος που οδηγεί στην φυλακή του απόστολου Παύλου

Εικ. 79

Παλιός αυτοκινητόδρομος

Εικ. 80

Παρκινγκ στην είσοδο (Ε1)

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 81 Αεροφωτογραφία, από την εταιρία Geomet (Αθήνα)

Εικ. 82 Σκίτσα από προσωπικό υλικό

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Κοιτόστρωση: Είναι ένα είδος θεμελιώσεως όπου δε χρησιμοποιούνται μεμονωμένα πέδιλα ούτε πεδιλοδοκοί αλλά ενιαία πλάκα, όπως η πλάκα του ορόφου που χωρίζει όροφο με όροφο, με την διαφορά ότι ο σπλισμός της είναι από πάνω και όχι κάτω. Για να γίνει η τεχνική της κοιτόστρωσης πρέπει να καθαριστεί καλά το έδαφος, στην συνέχεια πέφτει το μπετόν.
2. Λαπάτσα: μεταλλικό φύλλο. Χρησιμοποιείτε σε ελαφριές κατασκευές.

4.2 Πρόταση ένωσης των δύο τμημάτων του Αρχαιολογικού χώρου.

Αρχική ιδέα για την ένωση αυτή, ήταν η επικινδυνότητα του να διασχίσει κάποιος από τους επισκέπτες, τον δρόμο που χωρίζει τα δύο τμήματα. Πέραν όμως αυτού του λόγου, αναπτύσσονται παρακάτω και άλλοι εξίσου σημαντικοί.

Ένας από τους λόγους αυτούς, είναι οι τρομερές υψομετρικές διαφορές που έχει η περιοχή (Εικ. 81). Η εργασία μας στηρίζεται στο γεγονός της ανάπλασης, για άτομα με ειδικές ανάγκες και είναι λογικό πως τέτοιες υψομετρικές διαφορές δεν ευνοούν την διακίνηση των Α.Μ.Ε.Α μέσα στον Αρχαιολογικό χώρο.

Η πρόταση είναι, η κατασκευή μίας γέφυρας. Θα ξεκινάει από υψόμετρο +4.2, δηλαδή από την αρχή της σκάλας, που ήδη υπάρχει στο βόρειο τμήμα. Θα τελειώνει, λίγο πιο κάτω από την την σκάλα του νότιου τμήματος σε υψόμετρο -6.3. Όπως είναι λογικό οι τωρινές σκάλες θα καταστραφούν, έτσι ώστε την θέση τους να πάρει η νέα γέφυρα. Το μήκος της γέφυρας είναι στα 30μ, όση δηλαδή η απόσταση από την αρχή της μίας σκάλας και το τέλος της άλλης. Το πλάτος της είναι, 4.00μ και $h=2.60\mu$, στο κάθε επίπεδο. Έχει πέντε επίπεδα, κατασκευασμένα κλιμακωτά. Διαθέτη δύο ανελκυστήρες για τα Α.Μ.Ε.Α. Σχεδιάστηκε πάνω σε κάναβο και μερικά από τα κενά που δημιουργούνται καλύπτονται με σταθερές περσίδες, ως σύστημα σκίασης. (Εικ. 82)

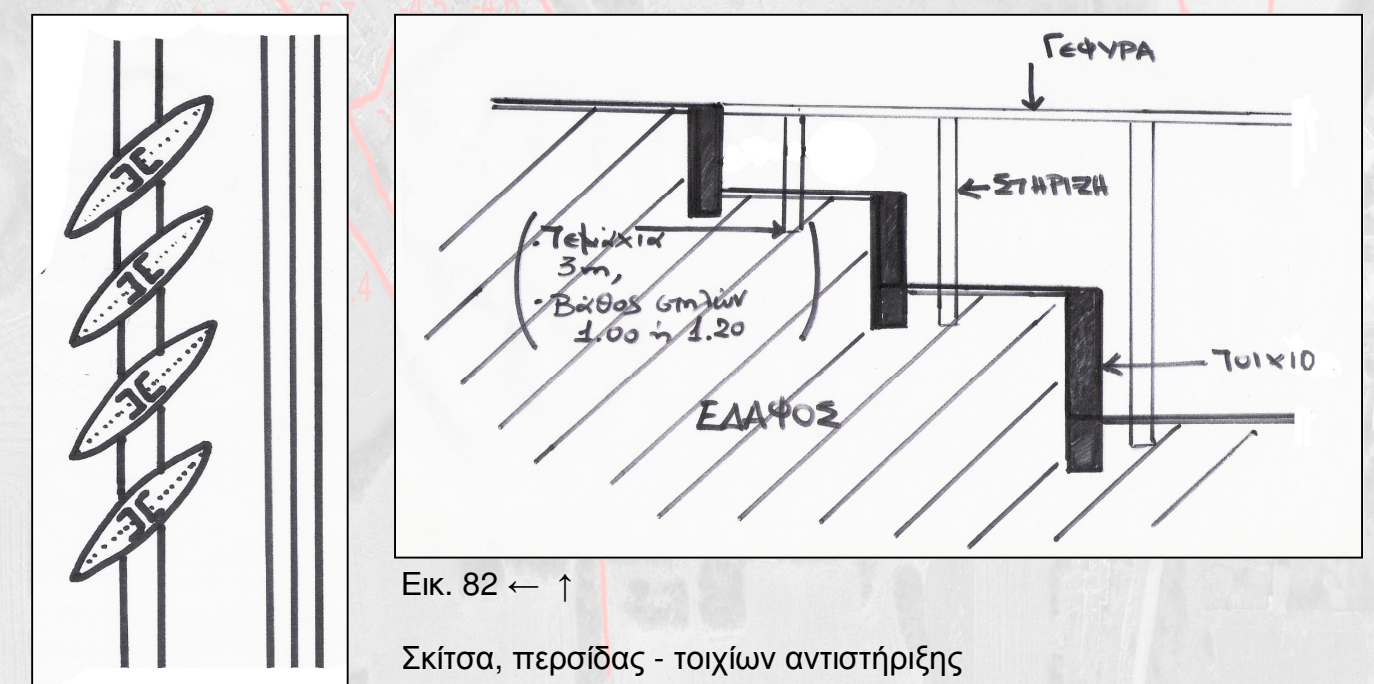
Από κατασκευαστικής άποψης, αναφέρουμε κάποια βασικά διαδικαστικά. Θεμελίωση: γίνεται σκάμμα, το βάθος του οποίου εξαρτάται από την διατομή και το βάρος της κατασκευής. Στην συνέχεια γίνεται κυτόστρωση¹ δηλαδή, τοποθετείται άοπλο σκυρόδεμα και πάνω από αυτήν τοποθετούνται λαπάτσες², σε σημείο που ορίζει ο στατικός (μετά από ειδική μελέτη που γίνεται).

Οι μεταλλικές διατομές προκύπτουν ύστερα από μελέτη με τον «ευρωκώδικα 3» (έλεγχος αέρα, σε αέρα υπό γωνία, κινητά φορτία, το ίδιο το βάρος της κατασκευής, κ.τ.λ. = Ικανοτικός έλεγχος.) ανάλογα με το βάρος κατασκευής (τζάμι, μεταλλικά στοιχεία κ.τ.λ.) αλλάζει και η διατομή. Αφού τοποθετηθούν οι μεταλλικές διατομές, μπαζώνουμε μέχρι το σημείο που επιθυμούμε. Τα τεμάχια που χρησιμοποιούνται για την μεταλλική κατασκευή βγαίνουν στο εμπόριο σε $h=3.00\mu$ και το βάθος της θεμελίωσης είναι στο 1.00 μ με 1.20 μ (αριθμός που βγαίνει από ειδική μελέτη). Σε κάθε αλλαγή επιπέδου πρέπει να κατασκευάζετε τοίχιο αντιστήριξης, για την συγκράτηση των χωμάτων (Εικ. 82)

Δέσιμο δοκαριών: οι οριζόντιοι δοκοί «κουμπώνουν» με τα κατακόρυφα στοιχεία μέσω κοχλιών και συνδετικών ελασμάτων.

Εικ. 81 Αεροφωτογραφία Φιλιππων με υψομετρικές διαφορές

ΠΗΓΕΣ:

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ

[3] Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 13 Σελίδα 54, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 14 Σελίδα 14, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 15 Σελίδα 16, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Εικ. 16 Σελίδα 85, Χάϊδω Κουκουλή - Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής, «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003

Για την απορροή των υδάτων γίνεται δίκτυο νερού, το οποίο κατασκευάζεται στο σκάμμα κατά το χωματουργικό στάδιο. Σιφώνια υπάρχουν σε κάθε επίπεδο της γέφυρας.

Πρόθεση της πρότασης για την νέα γέφυρα, δεν είναι μόνο η ενοποίηση του Αρχαιολογικού χώρου αλλά και η ασφάλεια των επισκεπτών. Λόγο περιορισμένου χώρου και λόγω των υψομετρικών διαφορών, οι δύο κλίμακες κρίνονται ακατάλληλες. Αυτό αποδεικνύεται από κανονισμό, ισχύει ότι κάθε 10 σκαλοπάτια, υποχρεούται να υπάρχει ενδιάμεσο πλατύσκαλο. Κάτι που στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν γίνεται (Εικ. 83). Πρόσθετα, ο χώρος πρέπει να είναι διαμορφωμένος με τέτοιο τρόπο, ώστε τα Α.Μ.Ε.Α να έχουν μία ροή στην πορεία τους χωρίς διακοπές. Τέλος, οι κλίμακες, δεν προσφέρουν την δυνατότητα τοποθέτησης κάποιου ανελκυστήρα.

Συνοψίζοντας, η γέφυρα προσφέρει: ενότητα, μία διαδρομή χωρίς διακοπές από εμπόδια, σου δίνει την δυνατότητα πλήρους εικόνας των Φιλίππων από ψηλά, προσδίδει χαρακτήρα στον χώρο με την περίοπτη θέση που κατέχει. Ο χαρακτήρας, θα ωφελήσει τον Αρχαιολογικό χώρο, μιας και όπως προαναφέραμε, ενίοτε είναι τόπος συγκέντρωσης και ψυχαγωγίας.

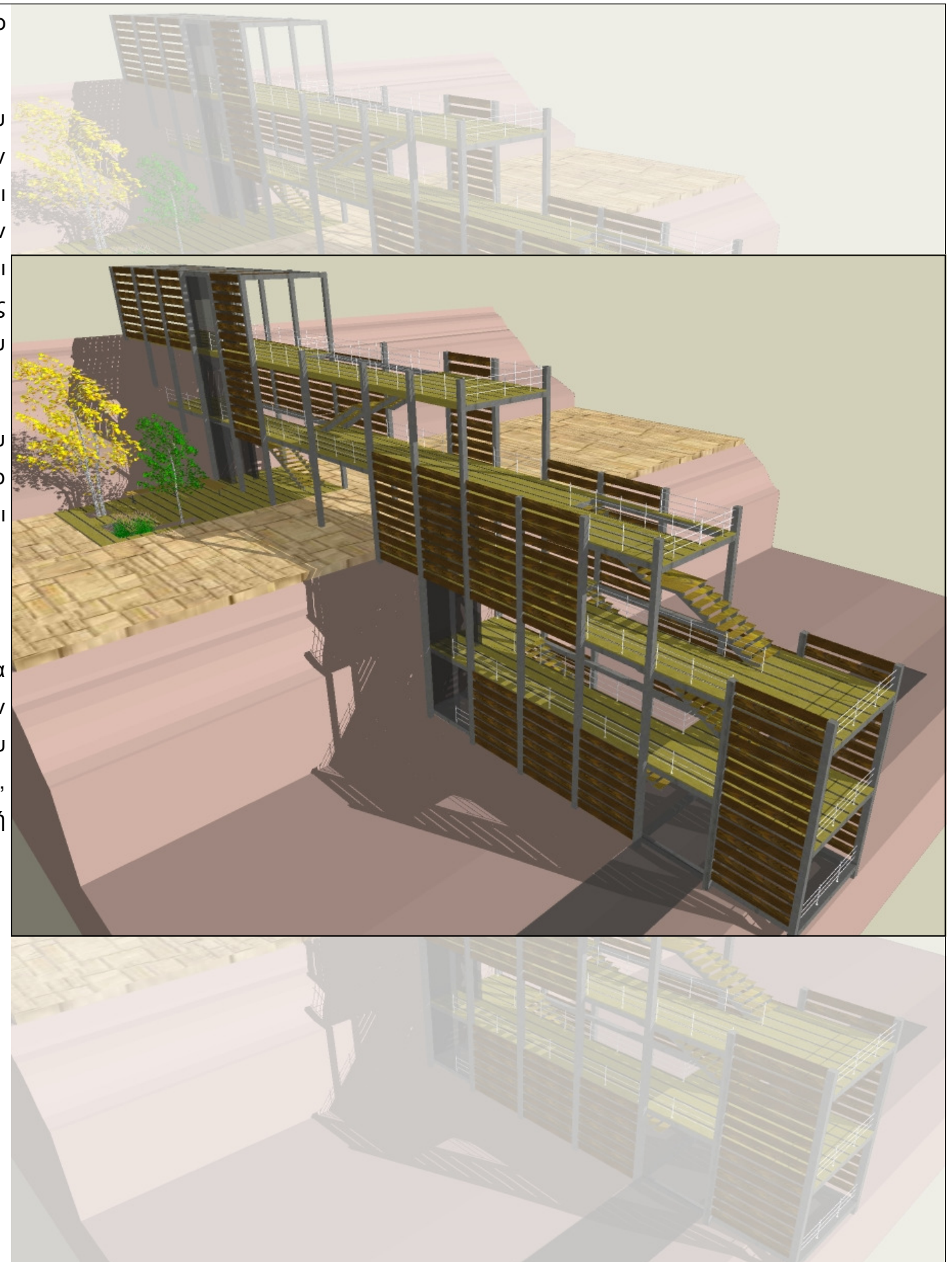
Ακολουθούν τα σχέδια της γέφυρας: άνοψη, τομή, αξονομετρικό.

Με την επισήμανση, σε μία κάτοψη, των διαβαθμίσεων προσπελασιμότητας του κοινού στα διαφορετικά μέρη και τμήματα ενός κτηρίου, θα προκύψει ένα είδος χάρτη που αποτυπώνει την «διαφοροποίηση σε περιοχές». Αυτός ο χάρτης δείχνει με σαφήνεια την προσπελασιμότητα του κτηρίου μέσα στους διαμορφωμένους χώρους και την αρμοδιότητα του κάθε χώρου. Έτσι και εδώ, αντίστοιχα με την πρόταση διαμόρφωσης, θα ξεκαθαρίσει η αναρχία που επικρατεί την στιγμή αυτή στον Αρχαιολογικό χώρο.

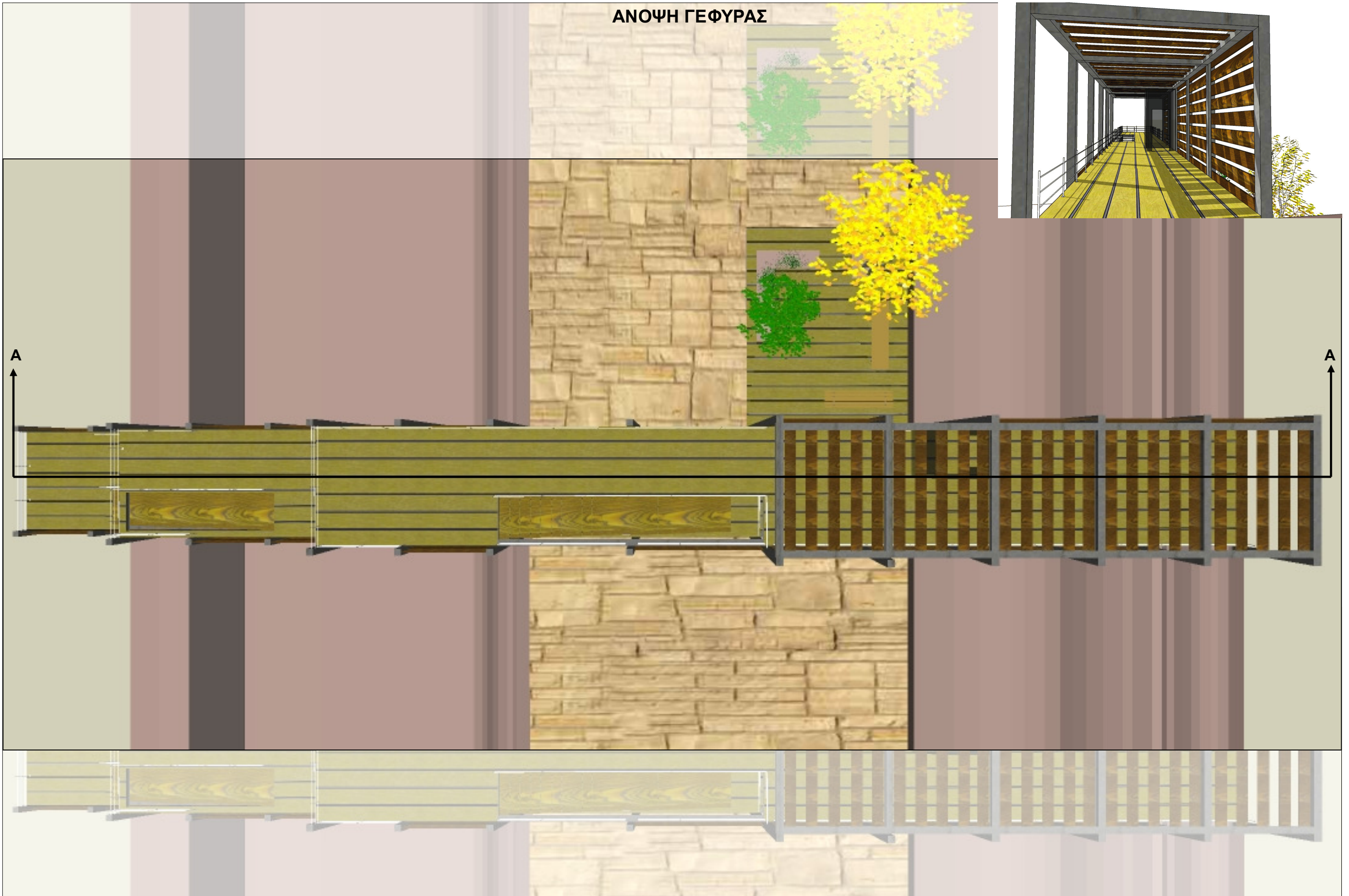
Εικ. 83

Κλίμακες στο νότιο και βόρειο τμήμα του Αρχαιολογικού χώρου (αντίστοιχα)

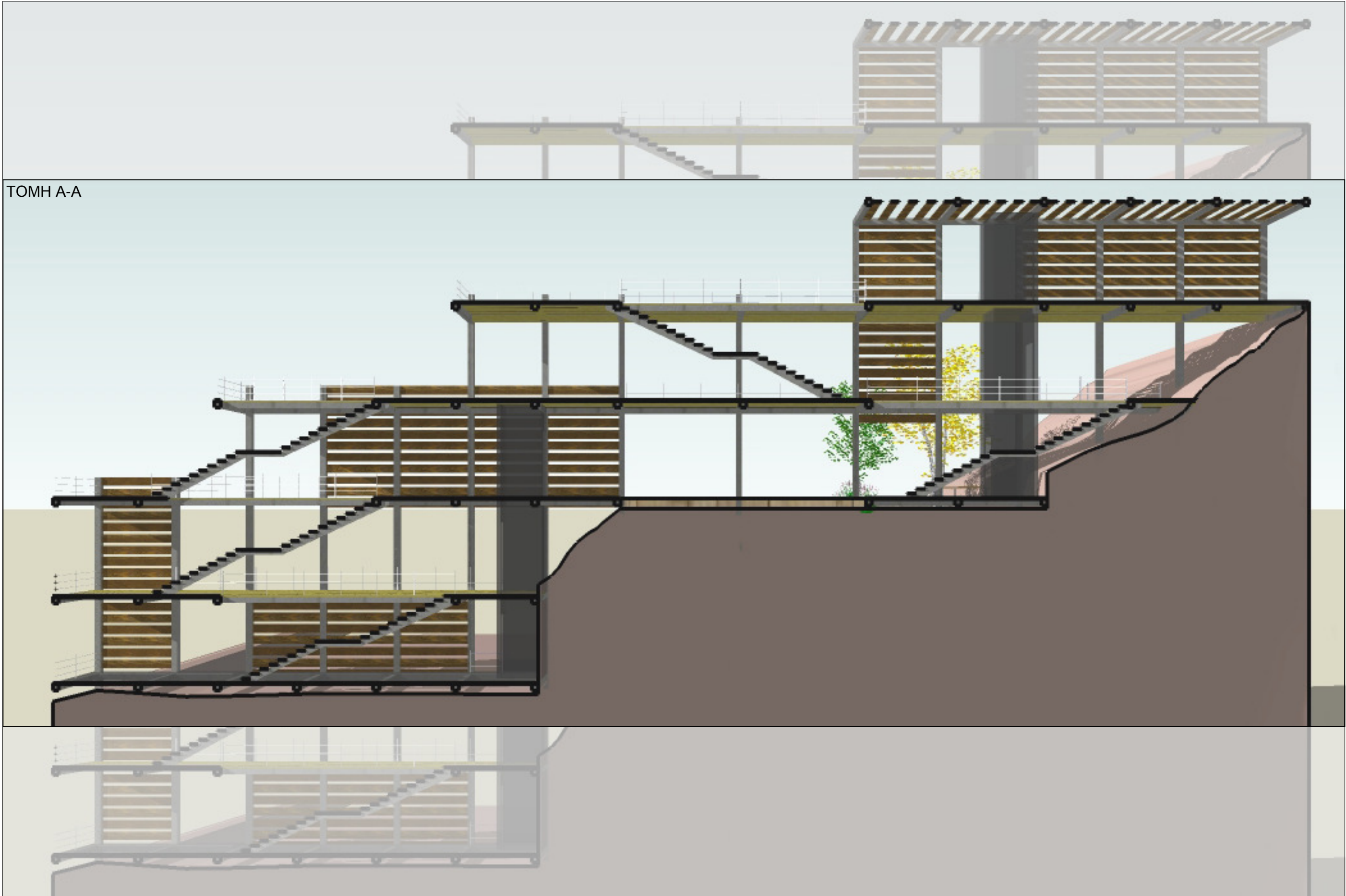

ΑΝΟΨΗ ΓΕΦΥΡΑΣ

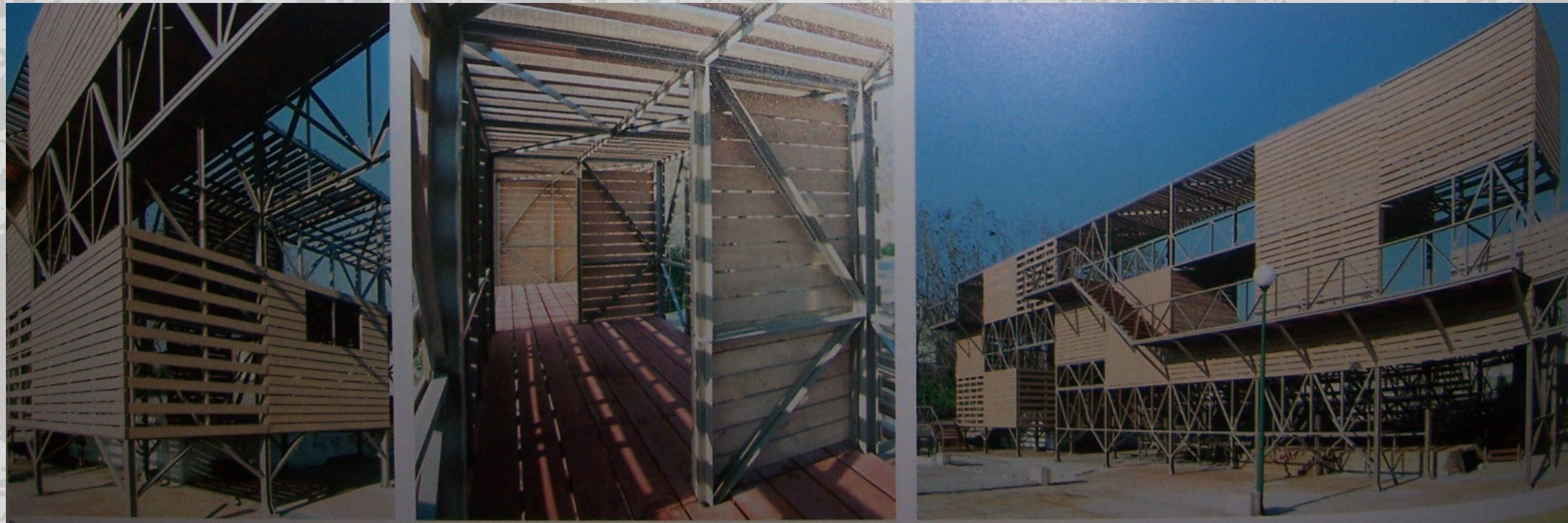

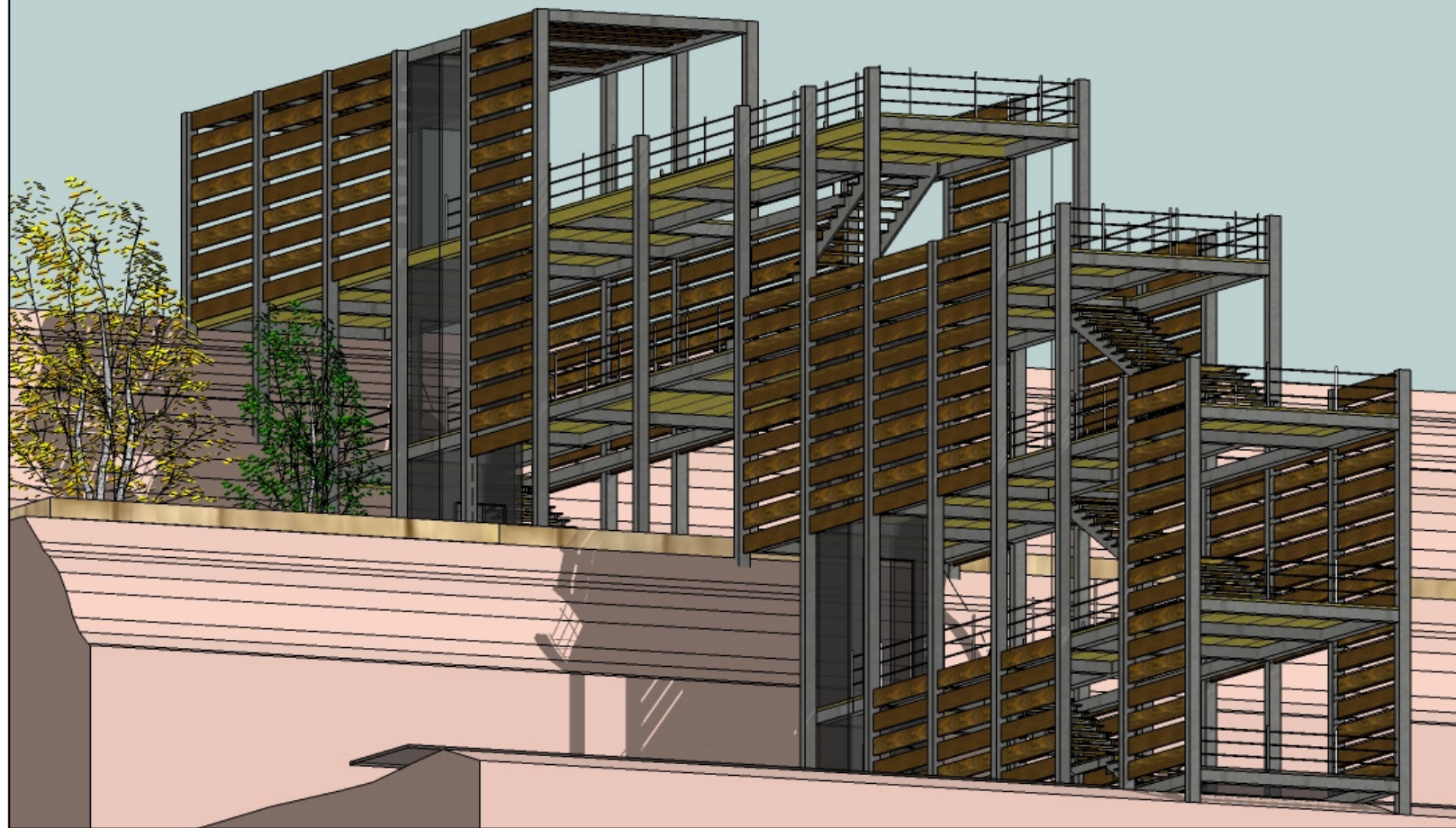
ΠΗΓΕΣ:

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

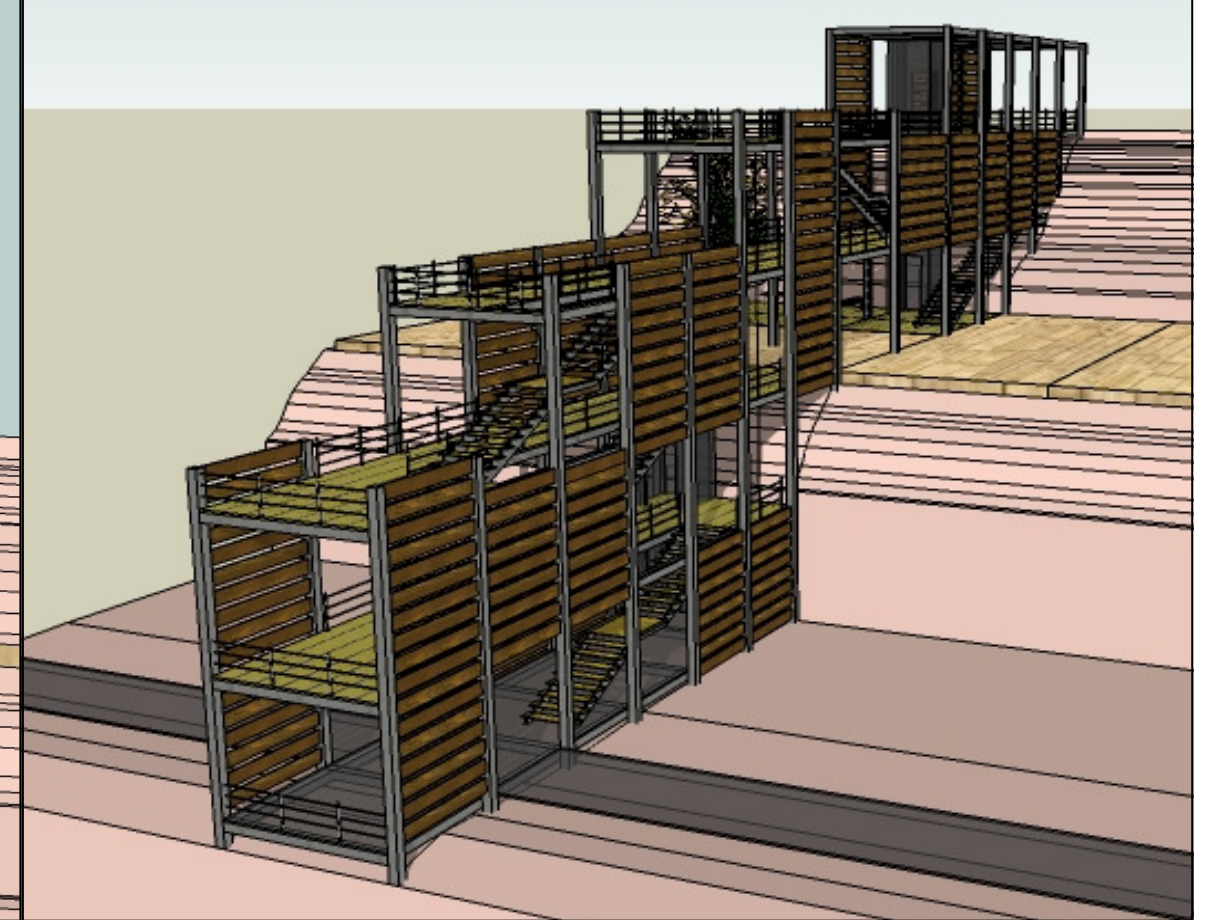
Βιβλίο "The phaidon atlas of contemporary world architecture" το έργο λέγεται "open air Lycabettus theater". Είναι του Δημήτρη Μπίρη. Τοποθεσία έργου εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Ζωγράφου

ΑΕΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

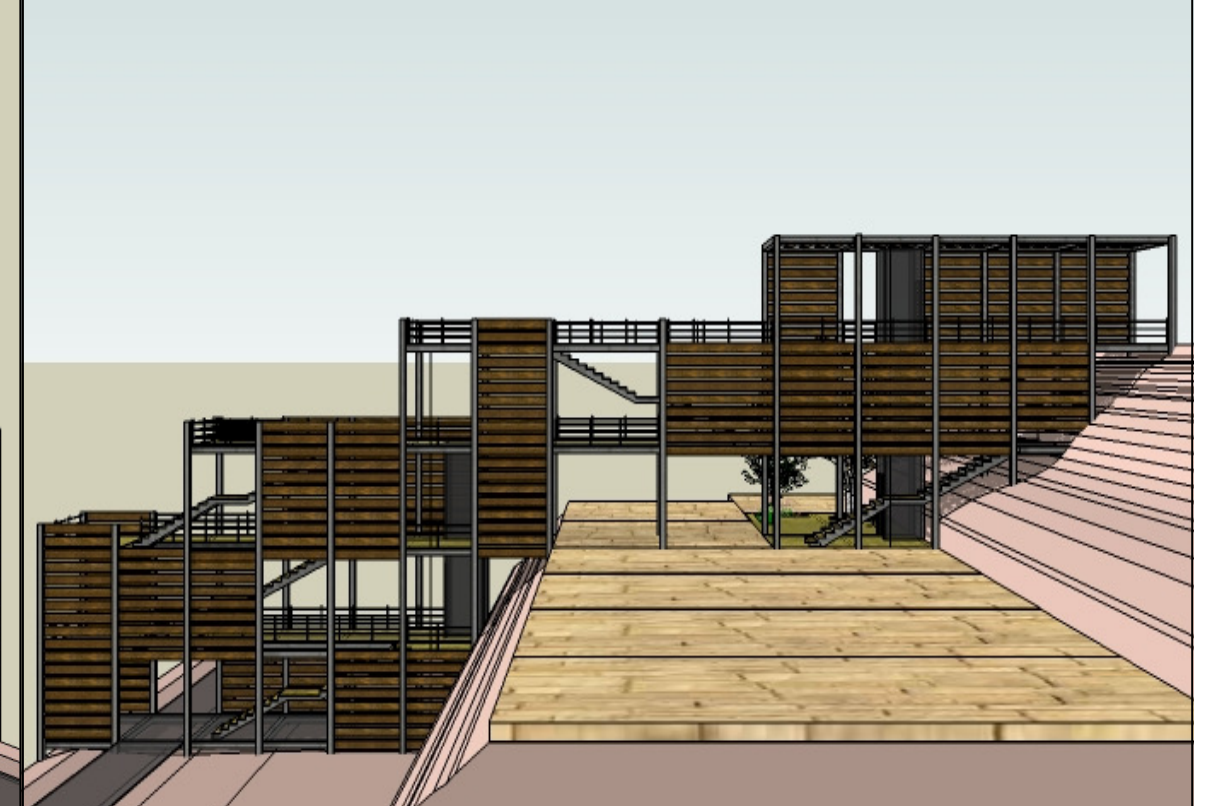
ΑΕΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

ΑΕΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

ΑΕΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

ΠΗΓΕΣ:

- ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικ. 84 Αεροφωτογραφία, από την εταιρία Geomet (Αθήνα)

4.3 Αρχιτεκτονική πρόταση διαμόρφωσης.

Εισαγωγή

Ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός ευρείας κλίμακας που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες όλων των πολιτών και των περιστάσεων, δεν είναι μόνο η υπόδειξη μίας διαδρομής ή η πρόταση ένωσης με γέφυρα. Είναι και το υπόλοιπο σύνολο. Σε αυτή την ενότητα δίνονται προτάσεις αρχιτεκτονικής διαμορφώσεις που θα δώσουν μία ενότητα στην εικόνα των Φιλίππων αλλά και πιθανότατα να βοηθήσουν, στις διάφορες εκδηλώσεις που παίρνουν μέρος στο Αρχαίο Θέατρο.

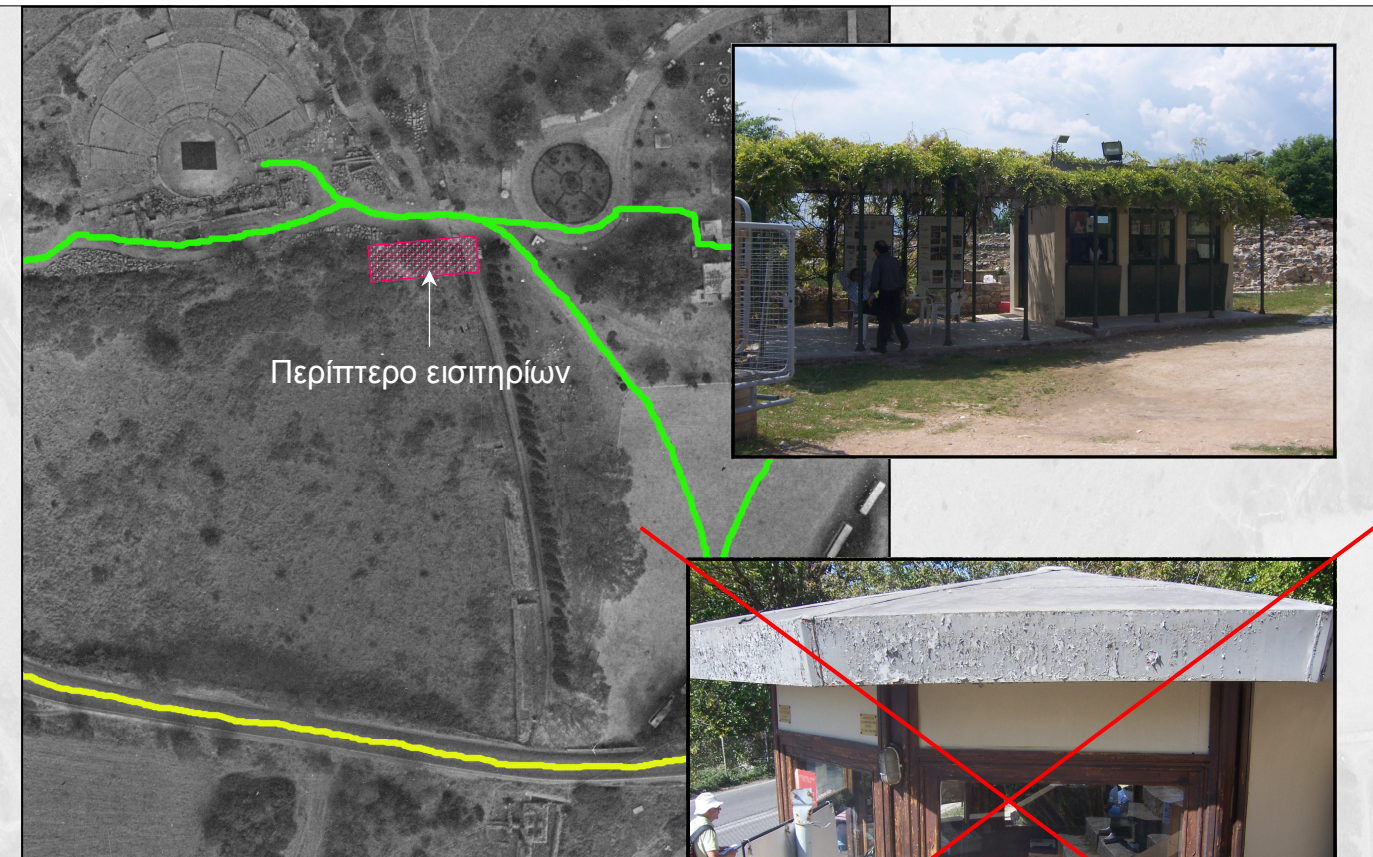
Τονίζουμε ότι το ερείπιο έχει προτεραιότητα έναντι των καινούριων κατασκευών. Το σκεπτικό στην προσθήκη των νέων στοιχείων, είναι να συνιστούν πρόσκαιρες εκθέσεις, που να μπορούν να ξηλωθούν ανά πάσα στιγμή. Η αισθητική τους, ανήκει σαφώς στον 21ο αιώνα και συμβαδίζει με την λογική σχεδίασης της γέφυρας.

4.3.1 Περίπτερο εισιτηρίων

Η πρόταση αφορά στην αντικατάσταση του περιπτερού εισιτηρίων (αυτού που βρίσκεται στο αναψυκτήριο κοντά) (Εικ. 84) με ένα καινούριο και την κατάργηση του δεύτερου περιπτερού. Το περίπτερο αυτό θα περιλαμβάνει όχι μόνο τον γκισέ των εισιτηρίων, αλλά και αρκετό χώρο για την τοποθέτηση σταντ, με πληροφορίες για τον σχετικό χώρο ή φυλλάδια και βιβλία προς πώληση.

Το περίπτερο εισιτηρίων ακολουθεί το ίδιο μοτίβο με αυτό της γέφυρας. Το σχήμα του είναι τετράγωνο και αποτελείται από ένα γυάλινο κουτί διαστάσεων 3.70*3.70 (μ) και h=3.00μ. Εξωτερικά το περικλείει μία μεταλλική κατασκευή διαστάσεων 4.20*4.20 (μ) και h=3.50μ. Η μεταλλική αυτή κατασκευή σχεδιάστηκε πάνω σε κάναβο. Στην συνέχεια κάποια κομμάτια από τα κενά που δημιουργήθηκαν, καλύφθηκαν με σταθερές περσίδες στα πλαϊνά του κτιρίου και ανοιγόμενα στην κορυφή του. Η είσοδος του περιπτερού είναι από την κύρια όψη. Από την δεξιά πλευρά του ανοίγματος και εξωτερικά του κτιρίου υπάρχουν δύο πέργκολες, με τον ρόλο σκιάστρου. Η μία είναι διαστάσεων 2.20*0.8(μ) με h=2.30μ και η δεύτερη 3.40*1.70 (μ) με h=2.30μ.

Για το μεταλλικό καλούπι, προβλέπεται η χρήση αλουμινίου. Λόγο μηχανικών ιδιοτήτων αλλά και συμπεριφοράς του στις κλιματολογικές συνθήκες, αποτελεί ιδανική λύση για τέτοιου είδους κατασκευές. Τέτοιου τύπου κατασκευές έχουν την δυνατότητα αντιστρεψιμότητας και το βάρος τους σε σχέση με άλλες είναι κατά πολύ ελαφρύτερο.

Περίπτερο εισιτηρίων

Εικ. 84

Υπόδειξη τοποθεσίας περιπτερού εισιτηρίων

ΠΗΓΕΣ:

- ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Glass Design Daad/ Detail Preis 2007 Farbige Eldsbeschichtet durchgefärbt, bedruckt (Γυάλινες κατασκευές)

Για την μείωση των θερμικών απωλειών των μονών υαλοπινάκων, χρησιμοποιούνται υαλοπίνακες διπλοί μετα κενού αέρος ή ακόμη και τριπλοί με διάκενα αέρος. Το διάκενο των διπλών θερμομονωτικών υαλοπινάκων που έχει πλάτος από 6 έως 16 χιλιοστά λειτουργεί ως ζώνη θερμικής προστασίας. Μπορεί να είναι κενό αέρος με αφυδατωμένο αέρα ή ειδικό αδρανές αέριο. Όπως είναι γνωστό το φυσικό φως παρουσιάζει κατά το διάστημα μίας ημέρας, μικρές ή μεγάλες διακυμάνσεις ανάλογα με την ηλιοφάνεια, την εποχή και τις επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες. Μπορεί τα μεγάλα ανοίγματα να έχουν το πλεονέκτημα της φωτεινής ροής, έχουν όμως και το μειονέκτημα θερμικής ισορροπίας και προκαλούν το φαινόμενο της θαμβώσεως. Γι' αυτόν τον λόγο κάνουμε χρήση συστήματος σκίασης.

Το μέτρο σκίασης που χρησιμοποιούμε, όπως ήδη προαναφέραμε είναι οι περσίδες. Τις περσίδες τις τοποθετούμε σε οριζόντια θέση. Περιορίζουν την ανεπιθύμητη ηλιακή ακτινοβολία αλλά παράλληλα δημιουργούν ένα ευχάριστο φωτισμό στο εσωτερικό του κτιρίου, με το φως που επιτρέπεται να περάσει.

Περιμετρικά τοποθετήθηκαν μερικά δέντρα. Αποτελούν μέτρο σκίασης. Το φύλλωμά τους φιλτράρει τον αέρα και τις ηλιακές ακτίνες. Καθαρίζει την ατμόσφαιρα από τις σκόνες, συμβάλει στην προστασία και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Από κατασκευαστικής άποψης, η διαδικασία είναι ίδια με αυτή της γέφυρας. Με μικρές μόνο διαφορές. Θεμελίωση: γίνεται σκάμμα, το βάθος του οποίου εξαρτάται από την διατομή και το βάρος της κατασκευής. Στην συνέχεια γίνεται κυτόστρωση, δηλαδή, τοποθετείται άοπλο σκυρόδεμα και πάνω από αυτό λαπάτσες σε σημείο που ορίζει ο στατικός (μετά από ειδική μελέτη που γίνεται).

Οι μεταλλικές διατομές προκύπτουν ύστερα από μελέτη με τον «ευρωκώδικα 3» (έλεγχος αέρα, σε αέρα υπό γωνία, κινητά φορτία, το ίδιο το βάρος της κατασκευής, κ.τ.λ. = Ικανοτικός έλεγχος.) ανάλογα με το βάρος κατασκευής (τζάμι, μεταλλικά στοιχεία κ.τ.λ.) αλλάζει και η διατομή. Αφού τοποθετηθούν οι μεταλλικές διατομές, μπαζώνουμε μέχρι το σημείο που επιθυμούμε.

Δέσιμο δοκαριών: οι οριζόντιοι δοκοί «κουμπώνουν» με τα κατακόρυφα στοιχεία μέσω κοχλιών και συνδετικών ελασμάτων. Στην συνέχεια ρίχνουμε μπετόν καθαριότητας, γίνεται λείανση και τοποθέτηση ξύλινου δαπέδου. Για την αποφυγή συσσώρευσης νερού ή χιονιού, η στέγη του περιπτέρου έχει μία ελαφριά κλίση. Η απορροή των υδάτων γίνεται από σωλήνες υδρορροής που τοποθετούνται στην κατασκευή.

ΑΝΟΨΗ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΥ ΕΙΣΗΤΗΡΙΩΝ

ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 1

ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 4

ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 2

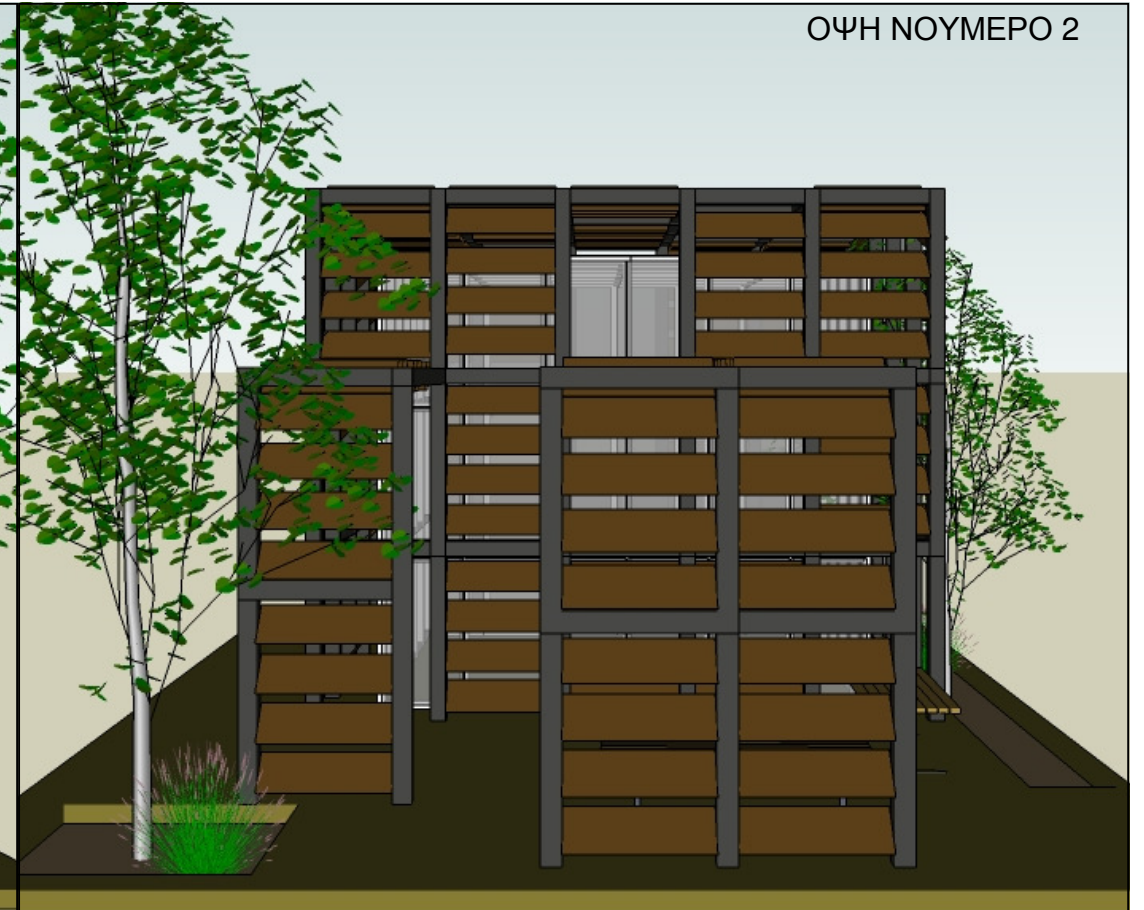
ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 3

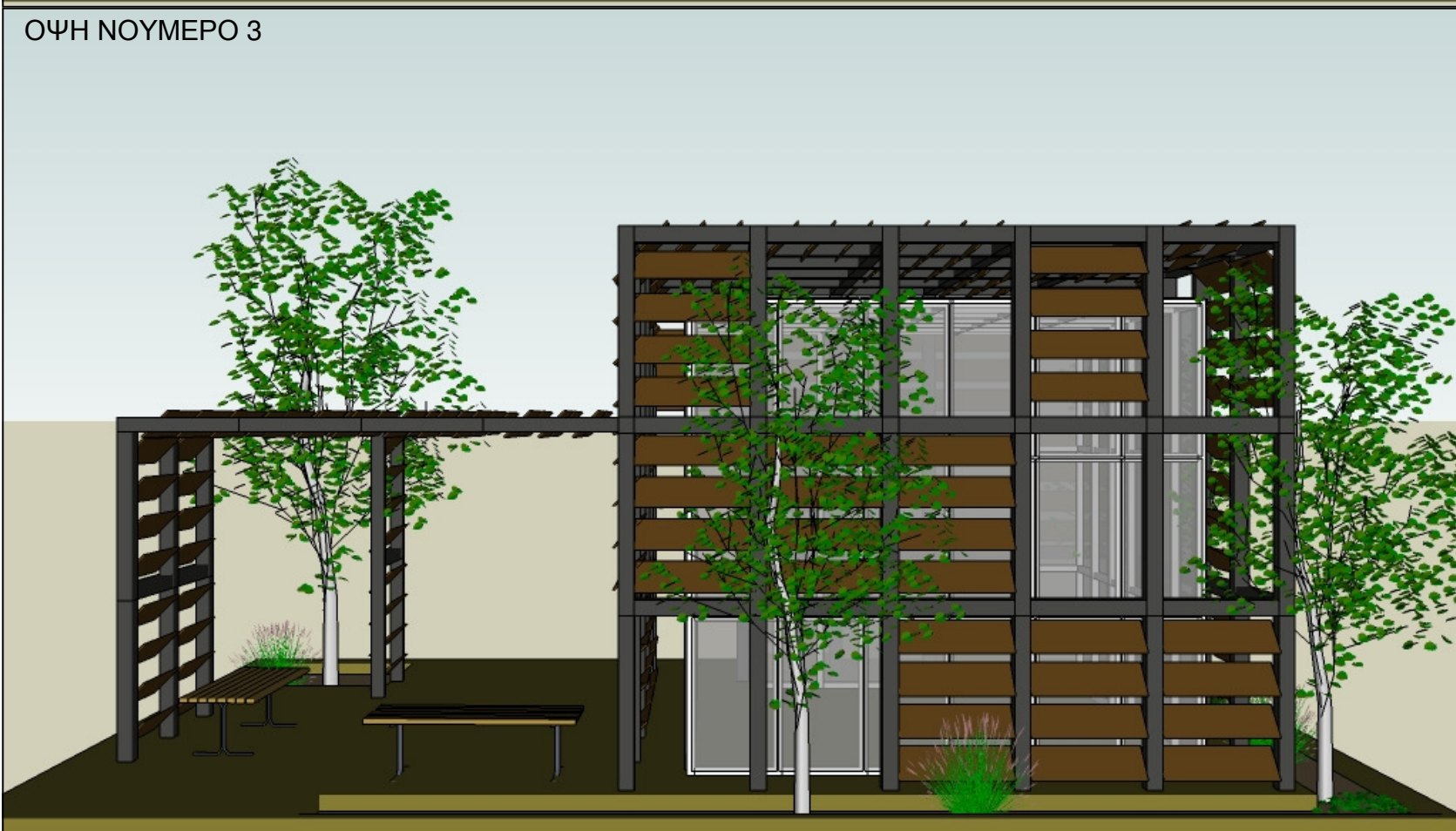
ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 1

ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 2

ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 3

ΟΨΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 4

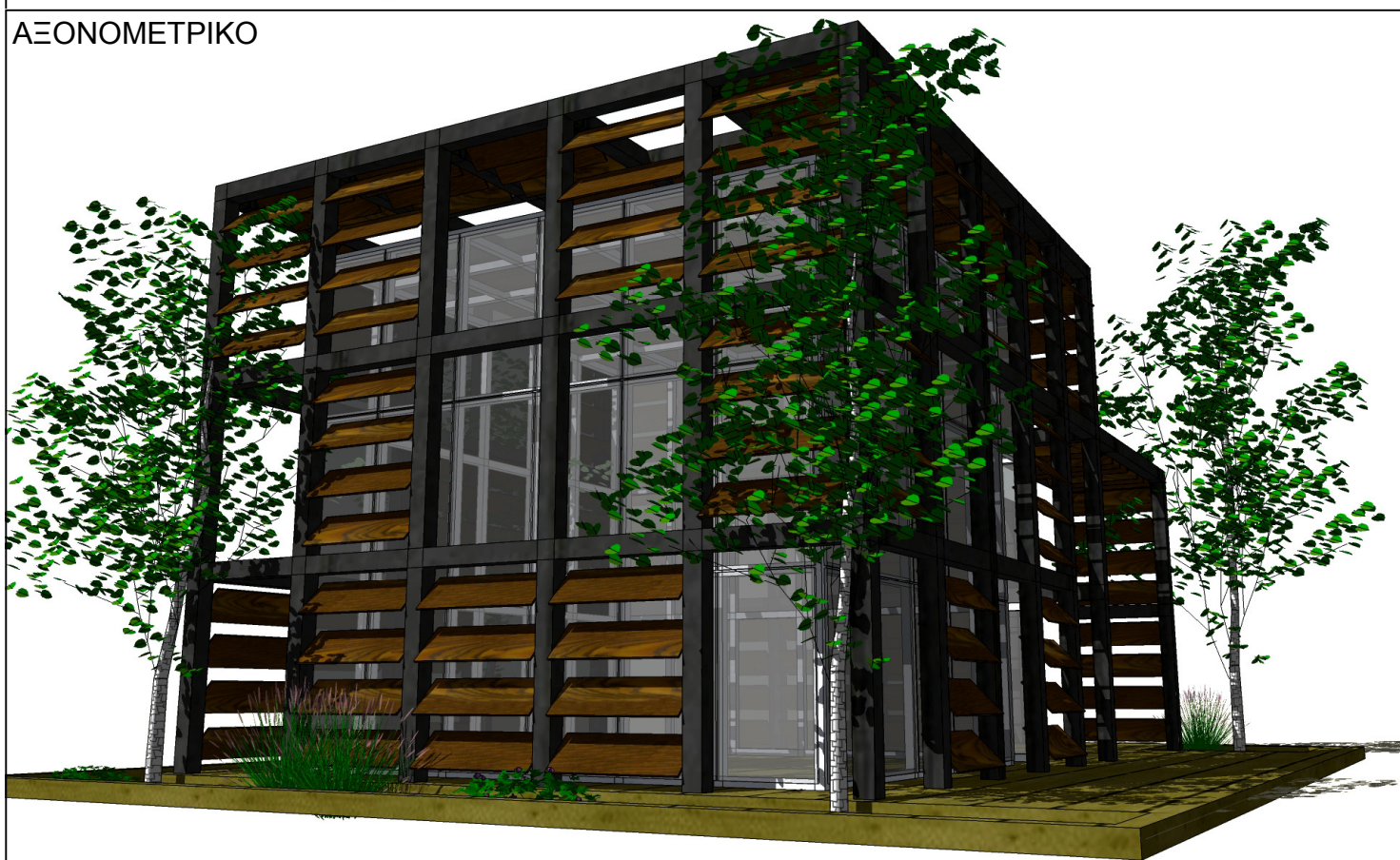
ΑΕΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

ΑΕΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

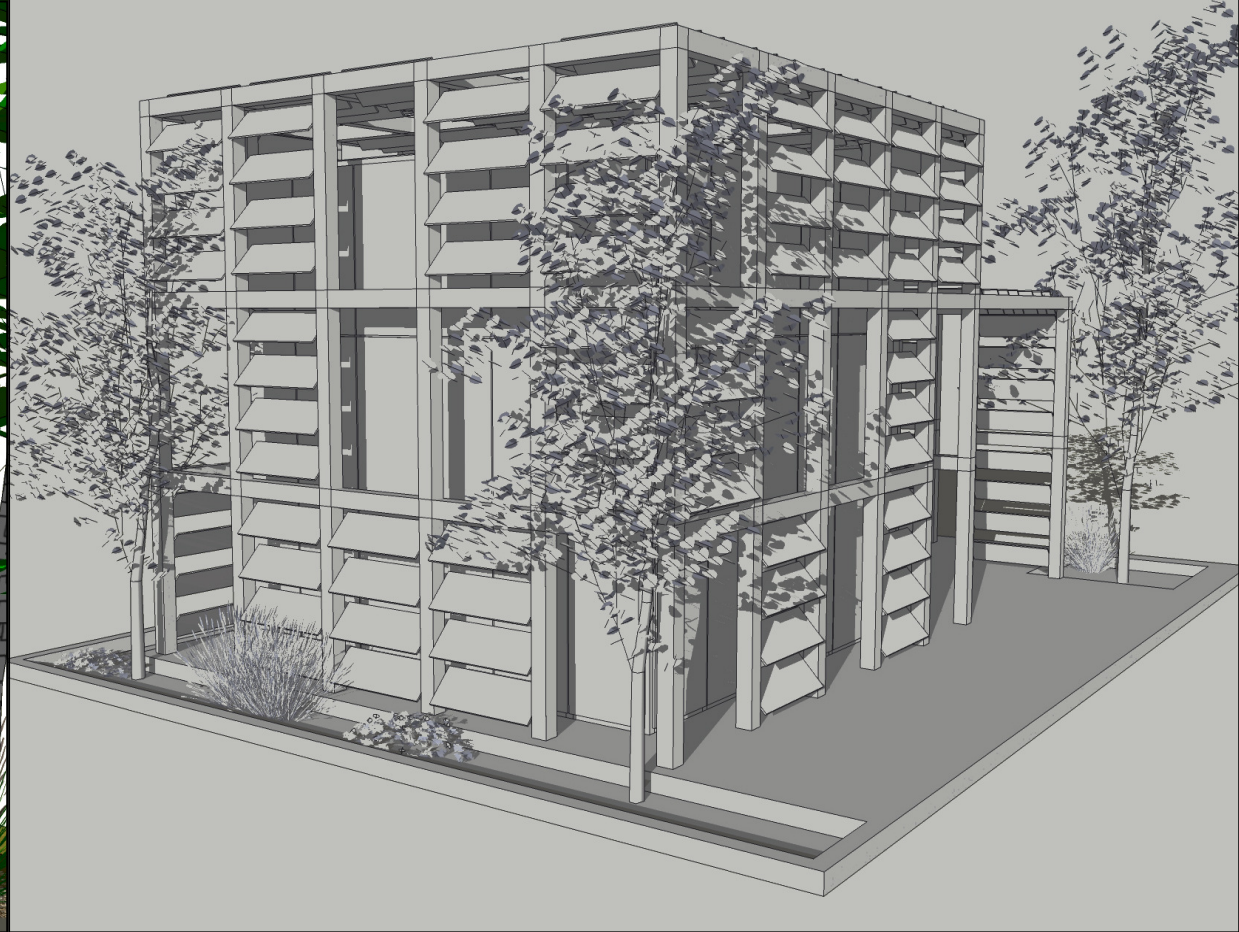
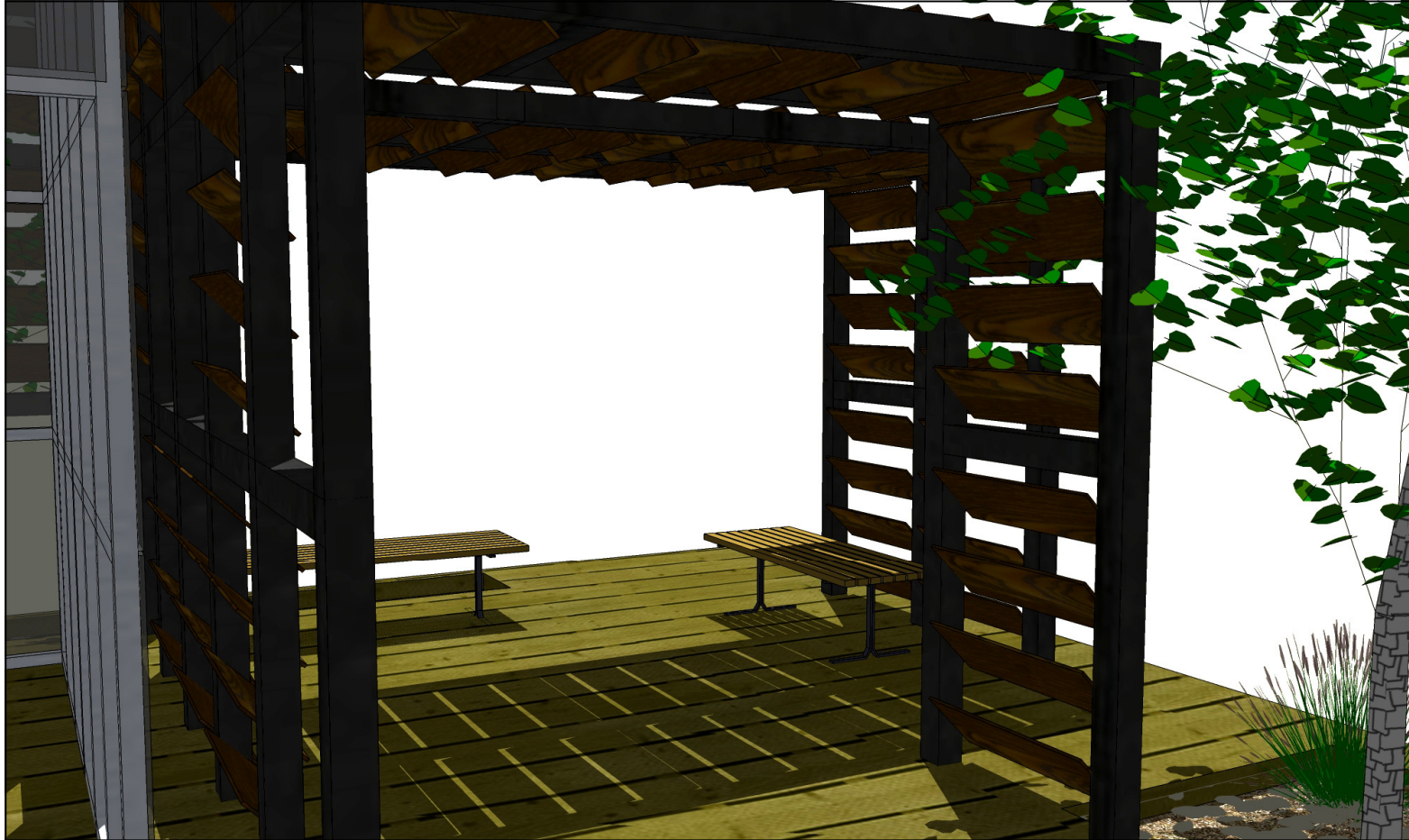
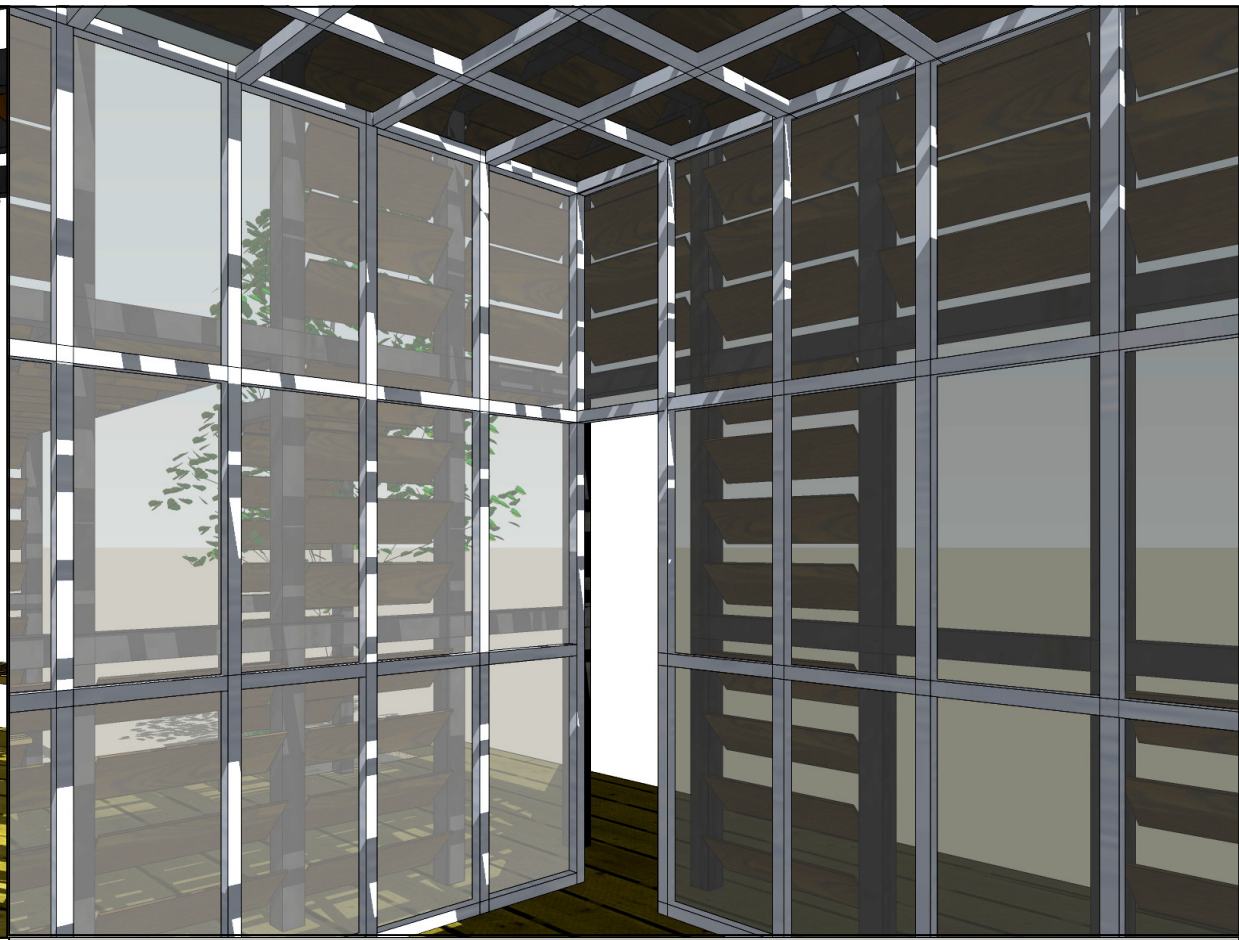
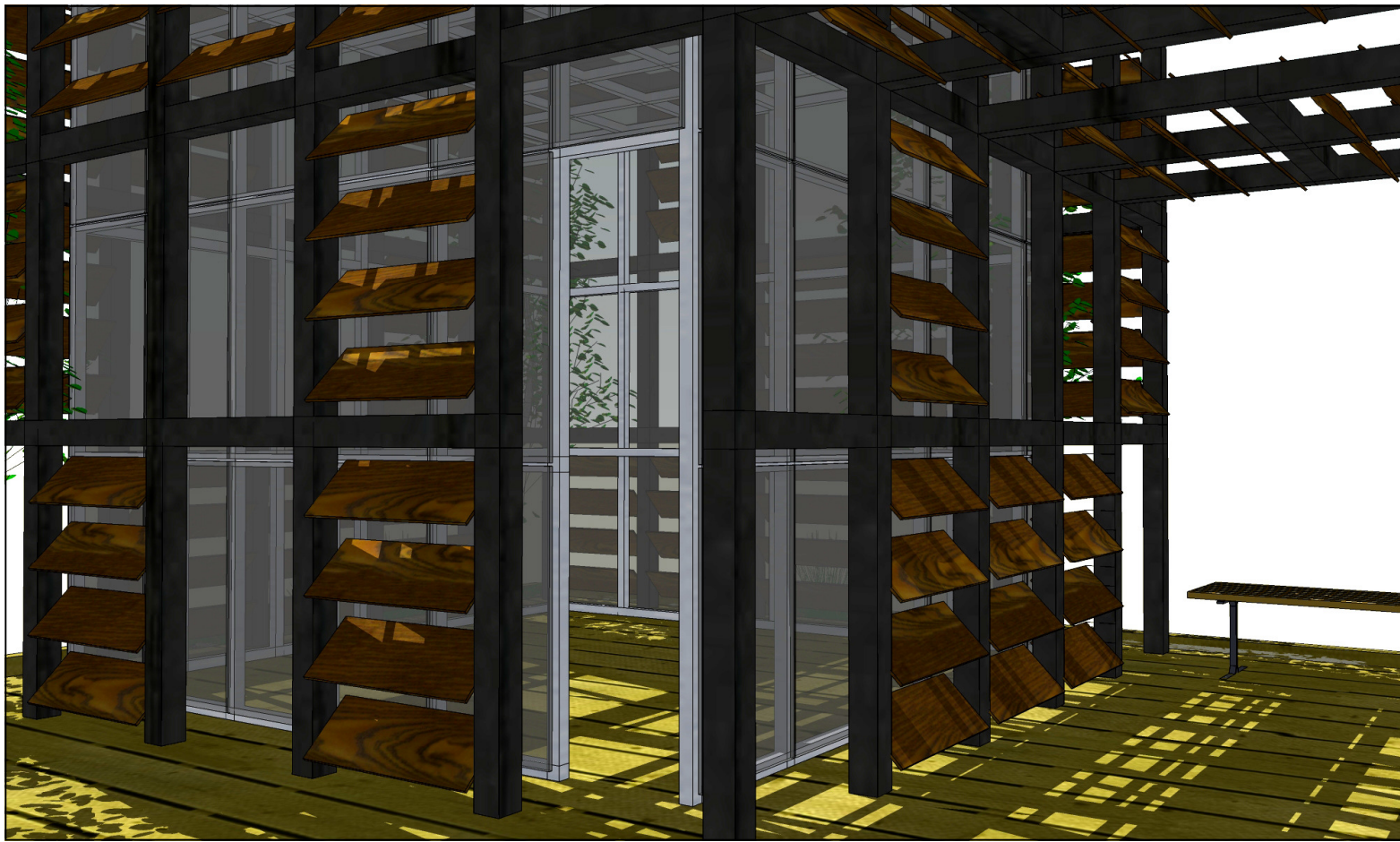
ΑΕΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

ΑΕΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

4.3.2 Παγκάκι με σκίαση

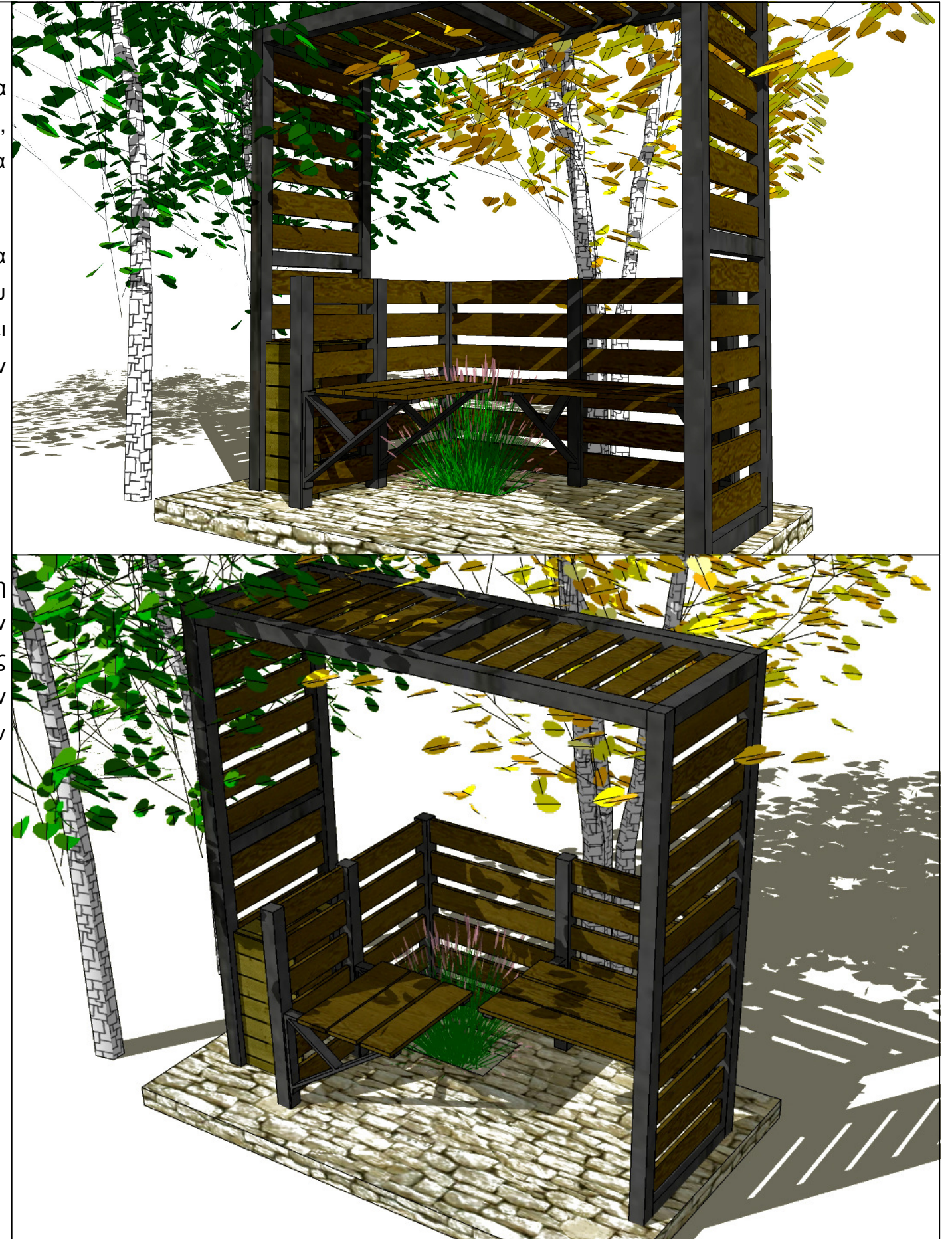
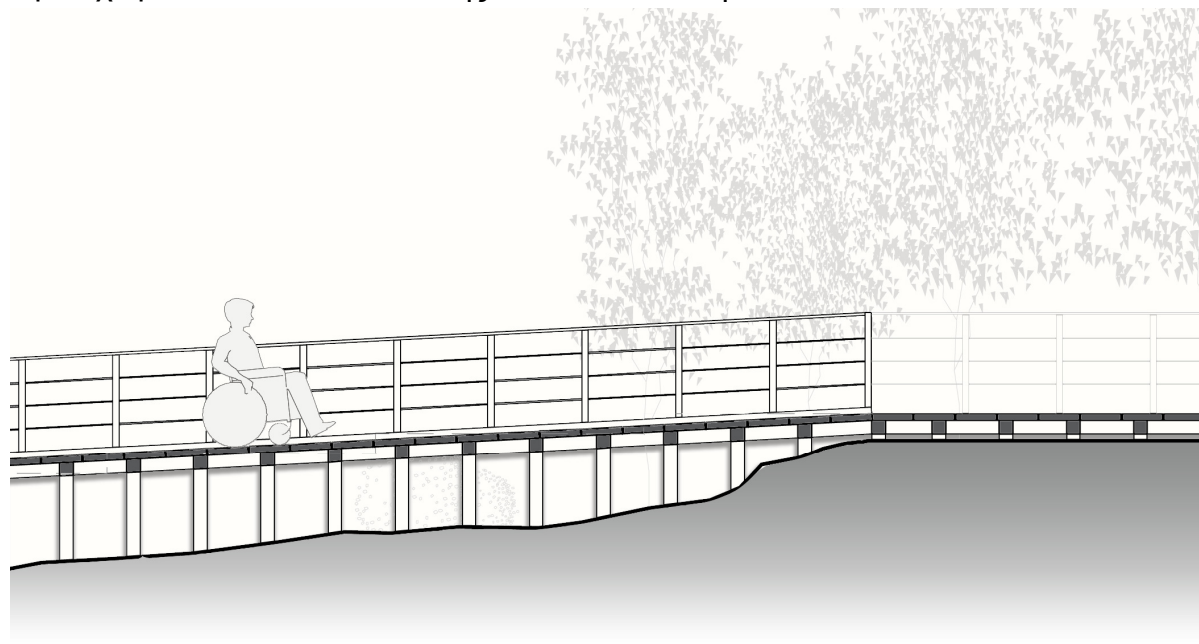
Η περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο μπορεί να γίνει κουραστική, αν δεν έχεις κάπου να ξεκουραστείς. Ιδίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που ο ήλιος μπορεί να γίνει ανυπόφορος, χρειαζόμαστε ξεκούραση και σκιά. Για τον λόγο αυτό προτείνεται να τοποθετηθούν σε κάποια σημεία μερικά μπαγκάκια.

Το παγκάκι έχει δύο θέσεις διαστάσεων, 0.80×0.50 (μ) και 0.60×0.50 (μ). Καλύπτεται από ένα σκίαστρο σχήματος «π», μεταλλικής κατασκευής και περσίδες σταθερές. Οι διαστάσεις του σκίαστρου είναι 2.30×0.8 (μ) και $h=2.20$. Ενδιάμεσα από το «π» και το αριστερό κάθισμα έχει σχεδιαστή ενσωματωμένος κάδος. Αυτή ήταν μία σκέψη, για την μη ύπαρξη διασκορπισμένων πλαστικών κάδων απορριμμάτων, μέσα στον αρχαιολογικό χώρο.

Και εδώ ο σχεδιασμός κινείται στα ίδια νήματα. Ελαφριές μεταλλικές κατασκευές, περσίδες, ξύλο.

4.3.3 Ράμπες

Η κατασκευή μίας ράμπας δεν αποτελεί καθαρά αρχιτεκτονική πρόταση, αλλά κατά βάση λειτουργική. Είναι ανάγκη χρηστικής αξίας, για τα Α.Μ.Ε.Α και χρησιμοποιείται για την διευκόλυνση διέλευσης τους. Παρακάτω δίνεται τομή εδάφους και ράμπας, σε γη με υψομετρικές διαφορές. Η τομή αυτή δείχνει, απλά την πρόταση, για τα τμήματα που έχουν πρόβλημα με την κλίση εδάφους, με σκαλιά και γενικά είναι ένα μοτίβο για το πρόβλημα που υπάρχει στον Αρχαιολογικό χώρο. Τα υλικά κατασκευής, είναι αντιολισθητικά.

4.3.4 Πεζοδρόμηση - φωτισμός.

Προτείνεται η πεζοδρόμηση του δρόμου που χωρίζει τα δύο τμήματα, με πλακόστρωση (Εικ. 85). Σε φυσικά χρώματα, που θα δένουν με την κατασκευή της γέφυρας και θα συνοδεύεται με φωτισμό (που θα γίνει κάτω από ειδική μελέτη).

Η πεζοδρόμηση του δρόμου θα ταιριάζει με την ανάπλαση του χώρου που βρίσκεται το δεύτερο περίπτερο. Προαναφέραμε στην ενότητα 4.3.1 την κατάργηση αυτού του περιπτέρου. Εφόσον η αφετηρία μας θα είναι από την νοτιοανατολική πλευρά, στην είσοδο (Ε1) δεν υπάρχει λόγος ύπαρξης ενός δεύτερου κτηρίου ίδιας χρηστικής αξίας με το κεντρικό, λίγα μέτρα πιο κάτω. Το σημείο αυτό, είναι ακριβώς το μέσο της διαδρομής. Προτείνεται η διαμόρφωση του, με επίπεδο στάθμης ίδια με αυτό του δρόμου. Ακόμη να γίνει τοποθέτηση δέντρων για σκίαση και παγκάκια.

Εικ. 85

Ανάπλαση χώρου με τοποθέτηση δέντρων, παγκάκια και πλακόστρωση του δρόμου.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

● ΚΕΙΜΕΝΑ

- [1] <http://www.philippi.gr/tourismos/index.html>
- [2] <http://www.philippi.gr/tourismos/archeology.html>
- [3] Βιβλίο: Χάϊδω Κουκουλή –Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής. «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003
- [4] <http://www.philippi.gr/tourismos/history.html>
- [5] <http://www.minenv.gr>

● ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

- http://www.philippi.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=20&Itemid=35&limit=1&limitstart=2
- <http://users.otenet.gr/~filippi/history1.html>
- http://www.philippi.gr/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=31&Itemid=45
- http://www.philippi.gr/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=31&Itemid=45
- <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620330.html>
- <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620305.html>
- <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/gl/1620348.html>
- <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620359.html>
- <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620335.html>
- <http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/gl/1620324.html>

<http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/g1620317.html>

Βιβλία

- Χάϊδω Κουκουλή –Χρυσανθάκη, Χαράλαμπος Μπαρκιτζής. «ΦΙΛΙΠΠΟΙ», 3η έκδοση, Εκδόσεις ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, Αθήνα 2003
- Γεώργιος Γούναρης - Εμμανουέλλα Γούναρη. «ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ», 1η έκδοση, UNIVERCITY STUDIO PRESS Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων και Περιοδικών, Θεσσαλονίκη 2004

GEOMET

- Αεροφωτογραφία Φιλίππων

● ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

<http://www.Krassanakis.gr/macedonia.htm>

http://www.jesuslovesyou.gr/images/biblical/_Greece/Philippoi/Baptistry_SaintLydia_jpg

www.ptolemais.com/08-neolythikhepoxh.htm

el.wikipedia.org/wiki

www.easypedia.gr

www.army.gr/structure/eg/dieuthinseis/DPZ/history.htm

www.alistraki-makedonia.de/MACEDONIA/MACEDONIA_index.html

http://en.wikipedia.org/wiki/Leon_Heuzey

www.mousa.gr

http://users.otenet.gr/~filippi/Ag_Lydia.html

Βιβλίο “The phaidon atlas of contemporary world architecture” το έργο λέγεται “open air Lycabettus theater”. Είναι του Δημήτρη Μπίρη. Τοποθεσία έργου εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Ζωγράφου

Glass Design Daad/ Detail Preis 2007 Farbige Eldsbeschichtet durchgefärbt, bedruckt (Γυάλινες κατασκευές)

Παράρτημα:

Καρέ καρέ η περιήγηση του χώρου (της δεδομένης χρονικής στιγμής) με φωτογραφίες, ξεκινώντας από το περίπτερο εισιτηρίων και καταλήγοντας στο μουσείο του Αρχαιολογικού χώρου των Φιλιππών.

ΠΑΡΑΡΤΗΤΗΜΑ

